

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အခြေပြုသဒ္ဒါ

တွဲဖက်

(ဆိုင်ရာအစဉ်များ၌ အခြေပြုသဒ္ဒါနှင့် တွဲဖက်သင်ရန်
သုတ်စဉ်၊ နာမ်ရိုက်နှင့် အာချာတ်ရိုက်စဉ်များ)

ဧကာသေမအကြိမ်

သာသနာ-၂၅၄၈

ဧကာစာ-၁၃၆၆

ရေစံ-၂၀၀၄

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အခြေပြုသဒ္ဒါ

တွဲဖက်

(ဆိုင်ရာအခန်းများ၌ အခြေပြုသဒ္ဒါနှင့် တွဲဖက်သင်ရန်
သုတ်စဉ်၊ နာမ်ရိုက်စဉ်နှင့် အာချာတ်ရိုက်စဉ်များ)

နယူးဘားမားအော့ပိဆက်ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူဂြိုဟ်။

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၆၄၃/၂၀၀၄(၉)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၅၇၁/၂၀၀၄(၉)

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း - ကောဒသမအကြိမ်

ကြီးကြပ်စီစဉ်သူ - မောင်တင်မြင့်

မဟာဂန္ဓာရုံ၊ ကပ္ပိယကာရက

ထုတ်ဝေသူ - ဦးမောင်မောင် (၀၃၂၇၁)

မဟာဂန္ဓာရုံစာပေ၊ အမရပူရမြို့။

မျက်နှာဖုံးပုံနှိပ်သူနှင့် - ဒေါ်မိုးမိုးအိ (၁၂၁၁)

အတွင်းစာသားပုံနှိပ်သူ သုဝဏ္ဏသီရိအောင်ဆက်

၂၁၊ ပဒုမ္မာလမ်း၊ စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊

ရန်ကုန်မြို့။

စောင်ရေ - ၁၅၀၀၀

တန်ဖိုး -

ဖြန့်ချိရေး

မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်၊ ဇရပ်ဝင်း၊ အမရပူရမြို့နယ်၊ မန္တလေးတိုင်း။

၁၂၈/၄၊ စမ်းချောင်းလမ်း၊ ရှင်စောပုရပ်ကွက်၊ စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊

ရန်ကုန်တိုင်း။

အခြေပြုသဒ္ဒါ

နှင့်

တွဲဖက်သင်ရန်

၁။ သန္တိကဗျာသုတ်စဉ်

[ချဲ့ထားသော နေရာ၌ တစ်ဆက်တည်း မဖတ်ဘဲ ခွဲဖတ်ပါ။]

- (၁) အတ္ထော အက္ခရာသညာတော။
- (၂) အက္ခရာ·ပါ·ဒယော ဧကစတ္တာလီသံ။
- (၃) တတ္ထော·ဒန္တာ သရာ အဋ္ဌ။
- (၄) လဟုမတ္တာ တယော ရဿာ။
- (၅) အညေ ဒီဃာ။
- (၆) သေသာ ဗျဉ္ဇနာ။
- (၇) ဝဂ္ဂါ ပဉ္စပဉ္စသော မ·န္တာ။
- (၈) အံ ဣတိ နိဂ္ဂဟီတံ။
- (၉) ပရသမညာ ပယောဂေ။
- (၁၀) ပုဗ္ဗ·မဓောဋ္ဌိတ·မဿရံ သရေန ဝိယောဇယေ။
- (၁၁) နယေ ပရံ ယုတ္တေ။

ဣတိ သန္တိကဗျာ ပဌမော ကဏ္ဍော။

- (၁၂) သရာ သရေ လောပံ။
- (၁၃) ဝါ ပရော အသရူပါ။
- (၁၄) ကွစာ·သဝဏ္ဏံ လုတ္တေ။
- (၁၅) ဒီဃံ။

၂

ကစွန်းသုတ်စဉ်

- (၁၆) ပုဗ္ဗော စ။
- (၁၇) ယံမေဒန္တဿာဒေသော။
- (၁၈) ဝမောဒုဒန္တာနံ။
- (၁၉) သဗ္ဗော စံ တိ။
- (၂၀) ဒေါ ဓဿ စ။
- (၂၁) ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝိ။
- (၂၂) ဒေါဒိဿ ရိ၊ ပုဗ္ဗော စ ရသော။

ဣတိ သန္တိကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။

- (၂၃) သရာ ပကတိ ဗျဉ္ဇနေ။
- (၂၄) သရေ ကုစိ။
- (၂၅) ဒီဃံ။
- (၂၆) ရဿံ။
- (၂၇) လောပဉ္စ တတြာကာရော။
- (၂၈) ပရ ဒွေဘာဝေါ ဌာနေ။
- (၂၉) ဝဂ္ဂေ ဃောသာယောသာနံ တတိယပဌမာ။

ဣတိ သန္တိကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။

- (၃၀) အံ ဗျဉ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ။
- (၃၁) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ။
- (၃၂) ဧဟေ ဉံ။
- (၃၃) သ ယေ စ။
- (၃၄) မဒါ သရေ။

- (၃၅) ယ ဝ မ ဒ န တ ရ လာ စာ·ဂမာ။
- (၃၆) ကွစိ ဩ ဗျဉ္ဇနေ။
- (၃၇) နိဂ္ဂဟိတ·ဉ္စ။
- (၃၈) ကွစိ လောပံ။
- (၃၉) ဗျဉ္ဇနေ စ။
- (၄၀) ပရော ဝါ သရော။
- (၄၁) ဗျဉ္ဇနော စ ဝိသညောဂေါ။

ဣတိ သန္နိကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။

- (၄၂) ဂေါ သရေ ပုထဿာ·ဂမော ကွစိ။
- (၄၃) *ပါဿ စ·န္တော ရဿော။
- (၄၄) အဗ္ဗော အဘိ။
- (၄၅) အဇ္ဈော အဓိ။
- (၄၆) တေ န ဝါ ဣဝဏ္ဏေ။
- (၄၇) အတိဿ စ·န္တဿ။
- (၄၈) ကွစိ ပဋိ ပတိဿ။
- (၄၉) ပုထဿု ဗျဉ္ဇနေ။
- (၅၀) ဩ အဝဿ။
- (၅၁) အန·ပဒိဋ္ဌာနံ ဝုတ္တယောဂတော။

ဣတိ သန္နိကပ္ပေ ပဉ္စမော ကဏ္ဍော။

[သန္နိသုတ်စဉ် ကုန်လျှင် သန္နိသုတ်နက်ကို တက်စေသင့်သည်။]

(၄၃) “ပဿသ”ဟု မဖတ်ဘဲ “ပါ-ဿ”ဟု ရေးချသံနှင့် ဖတ်။

၂။ နာမ်ကစွန်းသုတ်စဉ်

- (၁) ဇိနဝစနယုတ္တံ ဟိ။
- (၂) လိင်္ဂံ နိပစ္စတေ။
- (၃) တတော စ ဝိဘတ္တိယော။
- (၄) သိယော အံယော နာဟိ သနံ သ္မာဟိ သနံ သ္မိံသု။
- (၅) တဒနပရောဓေန။
- (၆) အာလပနေ သိ ဂသညော။
- (၇) ဣဝဏ္ဏုဝဏ္ဏာ ဈုလာ။
- (၈) တေ ဣတ္ထိချာ ပေါ။
- (၉) အာ ယော။
- (၁၀) သာဂမော သေ။
- (၁၁) သံသာသွေကဝစနေသု စ။
- (၁၂) ဧတိမာသမိ။
- (၁၃) တဿာ ဝါ။
- (၁၄) တတောံ သဿာ သာယ။
- (၁၅) ယော ရသံ။
- (၁၆) နော စ ဒွါဒိတော နံမှိ။
- (၁၇) အမာ ပတော သ္မိံသ္မာနံ ဝါ။
- (၁၈) အာဒိတော ဩ စ။
- (၁၉) ဈုလာနမိယုဝါ သရေ ဝါ။
- (၂၀) ယဝကာရာ စ။
- (၂၁) ပသညဿ စ။

- (၂၂) ဂါ•ဝ သေ။
- (၂၃) ယောသု စ။
- (၂၄) အဝံ•မိ စ။
- (၂၅) အာဝဿု ဝါ။
- (၂၆) တတော န•မံ ပတိမှာ•လုတ္တေ စ သမာသေ။
- (၂၇) ဩ သရေ စ။
- (၂၈) တ•ဗ္ဗိပရိတု•ပပဒေ ဗျဉ္ဇနေ စ။
- (၂၉) ဂေါဏ နံမိ ဝါ။
- (၃၀) သုဟိနာသု စ။
- (၃၁) အံမော နိဂ္ဂဟိတံ ဈာလပေဟိ။
- (၃၂) သရလောပေါ•မာဒေသပစ္စယာ•ဒိမ္မိ၊
သရလောပေ တု ပကတိ။
- (၃၃) အယော ရဿ•မေကဝစနယောသ္မ•ပိ စ။
- (၃၄) န သိသ္မိ•မနပုံသကာနိ။
- (၃၅) ဥဘာ•ဒိတော န•မိန္ဒံ။
- (၃၆) ဣဏ္ဏ•မိဏ္ဏန္တံ တီဟိ သင်္ချဟိ။
- (၃၇) ယောသု ကတနိကာရလောပေသု ဒီဃံ။
- (၃၈) သုနံဟိသု စ။
- (၃၉) *ပဉ္စာ•ဒိန•မတ္တံ။
- (၄၀) *ပတိဿိ•နိမ္မိ။

---

(၃၉) “ပြဉ္စာဒိန” ဟု မဖတ်ရ။
 (၄၀) “ပတိဿိနိမ္မိ” ဟု မဖတ်ဘဲ “ပတိဿိ နိမ္မိ” ဟု ဖတ်။

ကစွန်းသုတ်စဉ်

- (၄၁) *န္တုဿန္တော ယောသု စ။
- (၄၂) သဗ္ဗဿ ဝါ အံသေသု။
- (၄၃) သိမိ ဝါ။
- (၄၄) အဂ္ဂိဿိနိ။
- (၄၅) ယောသုကတရသော ဈော။
- (၄၆) ဝေဝေါသု လော စ။
- (၄၇) မာတုလာဒီနမာနတ္ထမိကာရေ။
- (၄၈) သွာဟိသ္မိနံ မှာဘိမိ ဝါ။
- (၄၉) န တိမေဟိ ကတာကာရေဟိ။
- (၅၀) သုဟိသုကာရော ဧ။
- (၅၁) သဗ္ဗနာမာနံ နံမိ စ။
- (၅၂) အတောနေန။
- (၅၃) သော။
- (၅၄) သော ဝါ။
- (၅၅) ဒီဃောရေဟိ။
- (၅၆) သဗ္ဗယောနိနမာ ဧ။
- (၅၇) သွာသ္မိနံ ဝါ။
- (၅၈) အာယ စတုတ္ထေကဝစနဿ တု။

---

(၄၁) “တုဿန္တော” ဟု မဖတ်ဘဲ “နတုဿန္တော” ဟု ဖတ်။
 (၄၈) “မှာဘိမိ” ဟု ခဖတ်ဘဲ “မှာ ဟိ မိ” ဟု ဖတ်။

နာမ်

- (၅၉) တယော နေဝ စ သဗ္ဗနာမေဟိ။
- (၆၀) ဃတော နာ•ဒိနံ။
- (၆၁) ပတော ယာ။
- (၆၂) သခတော ဂဿေ ဝါ။
- (၆၃) ဃတေ စ။
- (၆၄) န အဗ္ဗာ•ဒိတော။
- (၆၅) အကတရဿာ လတော ယှာ•လပနဿ ဝေဝေါ။
- (၆၆) ဈလတော သဿ နော ဝါ။
- (၆၇) ဃပတော စ ယောနံ လောပေါ။
- (၆၈) လတော ဝေါကာရော စ။

ဣတိ နာမကပ္ပေ ပဌမော ကဏ္ဍော။

- (၆၉) အမှဿ မမံ သဝိဘတ္တိဿ သေ။
- (၇၀) မယံ*ယောမိ ပဌမေ။
- (၇၁) *န္တဿ န္တော။
- (၇၂) န္တဿ သေ ဝါ။
- (၇၃) အာ သိမိ။
- (၇၄) အံ နပုံသကေ။

---

(၇၀) “ယောမ်မိ”ဟု မဖတ်ဘဲ ပါဠိရှိတိုင်း “ယောမိ”ဟု ဖတ်။

(၇၁-၇၂) “တုဿ•န္တော၊ တဿသေဝါ”ဟု မဖတ်ဘဲ “နတုဿ န္တော၊ နတဿ သေဝါ”ဟု ဖတ်။

ကစွန်းသုတ်စဉ်

- (၇၅) အဝဏ္ဏာ စ ဂေ။
- (၇၆) တော တိ တာ သသ္မိံနာသု။
- (၇၇) နံမိ တံ ဝါ။
- (၇၈) ဣမဿိ·ဒ·မံသိသု နပုံသကေ။
- (၇၉) အမှဿာ·ဒုံ။
- (၈၀) ဣတ္ထိပုမ နပုံသက သချံ။
- (၈၁) ယောသု ဒ္ဓိန္နံ ဒွေ စ။
- (၈၂) တိ စတုန္နံ တိဿော စတဿော တယော စတ္တာရော
တိဏိ စတ္တာရိ။
- (၈၃) *ပဉ္စာ·ဒိန·မကာရော။
- (၈၄) ရာဇဿ ရညော ရာဇိနော သေ။
- (၈၅) ရညံ နံမိ ဝါ။
- (၈၆) နာမိ ရညာ ဝါ။
- (၈၇) သ္မိမိ ရညေ ရာဇိနိ။
- (၈၈) တုမှာ·မှာကံ တယိ မယိ။
- (၈၉) တွ·မဟံ သိမိ စ။
- (၉၀) တဝ မမ သေ။
- (၉၁) *တုယံ မယု·ဉ္စ။
- (၉၂) တံ မ·မံမိ။
- (၉၃) တဝံ မမဉ္စ နဝါ။

(၈၃) “ပဉ္စ”ဟု တွေ့ရသမျှ၌ “ပြဉ္စ”ဟု ဘယ်တော့မှ မဖတ်ရ။

(၉၁) “တုယံ မယုဉ္စ”ဟု မဖတ်ဘဲ “တုယံ မယုဉ္စ”ဟု ပါဠိရှိတိုင်းဖတ်။

နာမ်

- (၉၄) နာမိ တယာ မယာ။
- (၉၅) တုမှဿ တုဝံတွံမံမိ။
- (၉၆) ပဒတော ဒုတိယာ စတုတ္ထိ ဆဋ္ဌိသု ဝေါ နော။
- (၉၇) တေမေကဝစနေသု စ။
- (၉၈) န အံမိ။
- (၉၉) ဝါ တတိယေ စ။
- (၁၀၀) ဗဟုဝစနေသု ဝေါ နော။
- (၁၀၁) ပုမန္တဿာ သိမိ။
- (၁၀၂) အမာလပနေက ဝစနေ။
- (၁၀၃) သမာသေ စ ဝိဘာသာ။
- (၁၀၄) ယောသ္မာနော။
- (၁၀၅) အာနေ သ္မိမိ ဝါ။
- (၁၀၆) ဟိဝိဘတ္တိမိ စ။
- (၁၀၇) သုသ္မိမာ ဝါ။
- (၁၀၈) ဥ နာမိ စ။
- (၁၀၉) အကမ္မန္တဿ စ။

ဣတိ နာမကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။

- (၁၁၀) တုမှာမေဟိ နမာကံ။
- (၁၁၁) ဝါယောပုဋ္ဌမော။
- (၁၁၂) သဿံ။
- (၁၁၃) သဗ္ဗနာမကာရတေ ပဋ္ဌမော။
- (၁၁၄) ဒွန္တု ဝါ။
- (၁၁၅) နာညံ သဗ္ဗနာမိကံ။

ကစ္စည်းသုတ်စဉ်

- (၁၁၆) ဗဟုဗ္ဗိဟိမိံ စ။
- (၁၁၇) သဗ္ဗတော နံ သံသာနံ။
- (၁၁၈) ရာဇေယျ ရာဇေ သုနံဟိသု စ။
- (၁၁၉) သဗ္ဗသိမိယေ ဝါ။
- (၁၂၀) အနိမိ နာမိံ စ။
- (၁၂၁) အနပုံသကဿာယံ သိမိံ။
- (၁၂၂) အမုဿ မော သံ။
- (၁၂၃) ဧတတေသံ တော။
- (၁၂၄) တဿ ဝါ နတ္တံ သဗ္ဗတ္ထံ။
- (၁၂၅) သသ္မာသ္မိံ သံသာသ္မိံ။
- (၁၂၆) ဣမသဒ္ဓဿ စ။
- (၁၂၇) သဗ္ဗတော ကော။
- (၁၂၈) ယဗတော သ္မိံသာနံ သံသာ။
- (၁၂၉) နေတဟိ သ္မိံမာယယာ။
- (၁၃၀) မနောဂဏာဒိတော သ္မိံနာနမိအာ။
- (၁၃၁) သဿ စော။
- (၁၃၂) ဧတေသမော လောပေ။
- (၁၃၃) သ သရေ ဝါဂမော။
- (၁၃၄) သန္တသဒ္ဓဿ သော ဘေ ဗော စန္ဒေ။
- (၁၃၅) သိမိံ ဂစ္ဆန္တာဒိနန္တသဒ္ဓေါ အံ။ [“နတ”ဟု ဖတ်။]
- (၁၃၆) သေသေသု နန္တံ။ [“နတုဝ”ဟု ဖတ်။]
- (၁၃၇) ဗြဟ္မတ္ထသခရာဇာဒိတော အမာနံ။

- (၁၃၈) သျှာ စ။
- (၁၃၉) ယောန·မာနော။
- (၁၄၀) သံခတော စာ·ယောနော။
- (၁၄၁) သ္မိ·မေ။
- (၁၄၂) ဗြဟ္မတော ဂဿ စ။
- (၁၄၃) သဗန္ဓသိ နောနာနံသေသု။
- (၁၄၄) အာရော ဟိမိ ဝါ။
- (၁၄၅) သုန·မံသု ဝါ။
- (၁၄၆) ဗြဟ္မတော တု သ္မိ နိ။
- (၁၄၇) ဥတ္တံ သနာသု။
- (၁၄၈) သတ္တုပိတာ·ဒီန·မာ သိသ္မိ, သိ လောပေါ စ။
- (၁၄၉) အညေသွာ·ရတ္တံ။
- (၁၅၀) ဝါ နံမှိ။
- (၁၅၁) သတ္တုန·တ္တ·ဉ္စ။
- (၁၅၂) ဥ သသ္မိ, သ လောပေါ စ။
- (၁၅၃) သကမန္ဓာတာ·ဒီန·ဉ္စ။
- (၁၅၄) တတော ယောန·မော ဟု။
- (၁၅၅) တတောသ္မိ·မိ။
- (၁၅၆) နာ အာ။
- (၁၅၇) အာရော ရဿ·မိကာရေ။
- (၁၅၈) ပိတာ·ဒီန·မသိမှိ။
- (၁၅၉) တယာတယိနံ တကာရော တွတ္တံ ဝါ။

ဣတိ နာမကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။

ကစွည်းသုတ်စဉ်

- (၁၆၀) အတ္တန္တော ဟိသ္မိမနတ္တံ။
- (၁၆၁) တတော သ္မိ နိ။
- (၁၆၂) သဿ နော။
- (၁၆၃) သ္မာ နာ။
- (၁၆၄) ဈလတော စ။
- (၁၆၅) ဃပတော သ္မိ ယံ ဝါ။
- (၁၆၆) ယောနံ နိ နပုံသကေဟိ။
- (၁၆၇) အတော နိစ္စံ။
- (၁၆၈) သိ။
- (၁၆၉) သေသတော လောပံ ဂ သိပိ။
- (၁၇၀) သဗ္ဗာသမာရသောပသဂ္ဂနိပါတာဒီဟိ စ။
- (၁၇၁) ပုမဿ လိင်္ဂါဒီသု သမာသေသု။
- (၁၇၂) အံ ယမိတော ပသညတော။
- (၁၇၃) နံ ဈတော ကတရဿာ။
- (၁၇၄) ယောနံ နော။
- (၁၇၅) သ္မိ နိ။
- (၁၇၆) ကိဿ က ဝေ စ။
- (၁၇၇) ကု ဟိဟံသု စ။
- (၁၇၈) သေသေသု စ။
- (၁၇၉) ဩ တော ထေသု စ။
- (၁၈၀) သဗ္ဗဿေတဿာကာရော ဝါ။
- (၁၈၁) ဩ နိစ္စံ။ ။ဧ တောထေသု စ။
- (၁၈၂) ဣမဿိ ထံဒါနိဟတောဓေသု စ။

- (၁၈၃) အ ဝုနာမိ စ။
- (၁၈၄) ဧတ ရဟိမိ စ။
- (၁၈၅) ဣတ္ထိယ·မတော အာပစ္စယော။
- (၁၈၆) နဒါ·ဒိတော ဝါ ဤ။
- (၁၈၇) ဣဝ ဣက ဣယျ ဣ ဣ ဣ ဟိ *။
- (၁၈၈) ပတိ ဘိက္ခု ရာဇိ·ကာရ·န္တေဟိ ဣနိ။
- (၁၈၉) *န္တိဿ တ·မိကာရေ။
- (၁၉၀) ဘဝတော ဘောတော။
- (၁၉၁) ဘော ဂေ တု။
- (၁၉၂) အကာရ ပိတာ·ဒျ·န္တိန·မာ။
- (၁၉၃) ဈ လ ပါ ရဿံ။
- (၁၉၄) အာကာရော ဝါ။

ဣတိ နာမကပ္ပေ စတုတ္ထော ကပ္ပော။

- (၁၉၅) တွာ·ဒယော ဝိဘတ္တိသညာယော။
- (၁၉၆) ကွစိ တော ပဉ္စမု·တ္တေ။
- (၁၉၇) တြထ သတ္တမိယံ သဗ္ဗနာမေဟိ။
- (၁၉၈) သဗ္ဗတော ဓိ။
- (၁၉၉) ကိံသ္မာ ဝေါ။
- (၂၀၀) ဟိဟံဟိဉ္စနံ။
- (၂၀၁) တမှာ စ။

---

(၁၈၇) “ဣနိတုဟိ” ဟု မဖတ်ဘဲ, “ဣနတုဟိ” ဟု ဖတ်။

(၁၈၉) “နတုဿ” ဟု ဖတ်။

- (၂၀၂) ဣမသ္မာ ဟ ဓာ စ။
- (၂၀၃) ယတော ဟိံ။
- (၂၀၄) ကာလေ။
- (၂၀၅) ကိံ သဗ္ဗညေက ယ ကုဟိံ ဒါ ဒါစနံ။
- (၂၀၆) တမှာ ဒါနိံ စ။
- (၂၀၇) ဣမသ္မာ ရဟိဓုနာ, ဒါနိံ စ။
- (၂၀၈) သဗ္ဗဿ သော ဒါမိံ ဝါ။
- (၂၀၉) အဝဏ္ဏော ယေ လောပဉ္စ။
- (၂၁၀) ဝုဗ္ဗဿ ဇော ဣယိံဋေသု။
- (၂၁၁) ပသတ္တဿ သော စ။
- (၂၁၂) အန္တိကဿ နေဒေါ။
- (၂၁၃) ဗာဠဿ သာဓော။
- (၂၁၄) အပ္ပဿ ကန်။
- (၂၁၅) ယုဝါနဉ္စ။
- (၂၁၆) ဝန္တုမန္တုဝိနဉ္စ လောပေါ။
- (၂၁၇) ယဝတံ တ လ န ဒ ကာရာနံ ပျဉ္စနာနိံ
စ လ ဉ ဇ ကာရတ္တံ။
- (၂၁၈) အမှ တုမှ န္တုရာဇ ဗြဟ္မတ္တ သခ သတ္တု ပိတာဒိဟိံ
သ္မာ နာဝ။ [“တုမှ န္တု”ဟု မဖတ်ရ။]

ဣတိ နာမကပ္ပေ ပဉ္စမော ကဏ္ဍော။

[နာမ်သုတ်စဉ်အကုန်တွင် နာမ်ဝိဘတ်သွယ်, နာမ်သုတ်နက်ကို ဆက်။]

၃။ အာချာတ်ကစ္စည်းသုတ်စဉ်

- (၁) အထ ပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တိနံ ဆ ပရဿပဒါနိ။
- (၂) ပရာဏျာတ္တနောပဒါနိ။
- (၃) ဒွေဒွေ ပဌမ မဇ္ဈိမုတ္တမပုရိသာ။
- (၄) သဗ္ဗေသမေကာဘိဓာနေ ပရောပုရိသော။
- (၅) နာမမိ ပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာဓိကရဏေ ပဌမော။
- (၆) တုမေ မဇ္ဈိမော။
- (၇) အမေ ဥတ္တမော။
- (၈) ကာလေ။
- (၉) ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ။
- (၁၀) အာဏတျာသိဋ္ဌေနုတ္တကာလေ ပဉ္စမိ။
- (၁၁) အနမတိပရိကပ္ပတ္ထေသု သတ္တမိ။
- (၁၂) အပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာတိတေ။
- (၁၃) *ဟိယျောပဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိယျတ္တနိ။
- (၁၄) သမိပေဇ္ဇတနိ။
- (၁၅) မာယောဂေ သဗ္ဗကာလေ စ။
- (၁၆) အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ။
- (၁၇) ကြိယာတိပန္နေတိတေ ကာလာတိပတ္တိ။
- (၁၈) ဝတ္တမာနာ တိ-အန္တိ၊ သိ-ထ၊ မိ-မ၊ တေ-အန္တေ၊
သေ-သဂ္ဂ၊ ဇ-မေ။

---

(၁၃) “ဟိယျော, ဟိယျတ္တနိ”ဟု မဖတ်ဘဲ ပါဠိရှိတိုင်း ဖတ်။

F2A

ကစွန်းသုတ်စဉ်

- (၁၉) ပဉ္စမီ တု-အန္တ၊ ဟိ-ထ၊ မိ-မ၊ တံ-အန္တံ၊
သု-ဝော၊ ဧ-အာမသေ။
- (၂၀) သတ္တမိ ဇယျ-ဇယျံ၊ ဇယျာသိ-ဇယျာထ၊ ဇယျာမိ-
ဇယျာမ၊ ဧထ-ဧရံ၊ ဧထော-ဇယျာဝော၊ ဇယျံ-အယျာမေ။
- (၂၁) ပရောက္ခာ အ-ဥ၊ ဧ-တ္ထ၊ အ-မှ၊ ထွ-ရေ၊
တ္ထော-ဝော၊ ဣ-မေ။
- (၂၂) ဟိယျတ္တနီ အာ-ဥ၊ ဩ-တ္ထ၊ အ-မှာ၊
တ္ထ-တ္တံ၊ သေ-ဝံ၊ ဣ-မှသေ။
- (၂၃) အဇ္ဇတနီ ဤ-ဥံ၊ ဩ-တ္ထ၊ ဣ-မှာ၊
အာ-ဥ၊ သေ-ဝံ၊ အ-မေ။
- (၂၄) ဘဝိဿန္တိ သတိ-ဿန္တိ၊ သသိ-သထ၊
သာမိ-သာမ၊ သတေ-သန္တေ၊
သသေ-သဝေ၊ သံ-သာမေ။
- (၂၅) ကာလာတိပတ္တိ သာ-သံသု၊ သေ-သထ၊
သံ-သာမှာ၊ သထ-သိသု၊
သသေ-သဝေ၊ သိ-သာမှသေ။
- (၂၆) ဟိယျတ္တနီ သတ္တမိ ပဉ္စမိ ဝတ္တမာနာ သဗ္ဗဓာတုကံ။

ဣတိ အာချာတကပေ ပဌမော ကဏ္ဍော။

(၂၁၊ ၂၂၊ ၂၃) “ဧထ၊ ဩတထ၊ ထံ” ဟု မဖတ်ဘဲ “ဧ တထ၊ ဩ-တထ၊ တထံ” ဟု ဖတ်၊ “အမ်မှ၊ ဣမ်မေ၊ အမ်မှာ၊ အမ်မေ” ဟု မဖတ်ဘဲ “အ၊ မှ၊ ဣ၊ မေ၊ အ၊ မှ၊ အ၊ မေ” ဟု ဖတ်။

(၂၄၊ ၂၅) “သ-တိ” စသည်ဖြင့် တစ်လုံးစီ ခွဲမဖတ်ဘဲ “သတိ” စသည်ဖြင့် တပေါင်းတည်း ဖတ်။

- (၂၇) ဓာတုလိင်္ဂေဟိ ပရာ ပစ္စယာ။
- (၂၈) တိဇ ဂုပ ကိတ မာနေဟိ ခဆသာ ဝါ။
- (၂၉) ဘုဇ ဃသ ဟရ သု ပါ·ဒီဟိ တု·မိစ္ဆ·ထွေသု စ။
- (၃၀) အာယ နာမတော ကတ္တူ·ပမာနာ·ဒါစာရေ။
- (၃၁) ဤယူ·ပမာနာ စ။
- (၃၂) နာမမှာ·တ္တိစ္ဆ·ထွေ။
- (၃၃) ဓာတုဟိ ဣ ဣယ ဣာပေ ဣာပယ
ကာရိတာနိ ဟေတွ·ထွေ။
- (၃၄) ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဣယော စ။
- (၃၅) ဘာဝကမ္မေသု ယော။
- (၃၆) တဿ စဝဂ္ဂ ယကာရ ဝကာရတ္တံ သ ဓာတွ·န္တဿ။
- (၃၇) ဣဝဏ္ဏာ·ဂမော ဝါ။
- (၃၈) ပုဗ္ဗ ရူပ·ဉ္စ။
- (၃၉) တထာ ကတ္တရိ စ။
- (၄၀) ဘူဝါ·ဒိတော အ။
- (၄၁) ရုဓာ·ဒိတော နိဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗ·ဉ္စ။
- (၄၂) ဒိဝါ·ဒိတော ယော။
- (၄၃) သွာ·ဒိတော ဣ ဣာ, ဥဣာ စ။
- (၄၄) ကိယာ·ဒိတော နာ။
- (၄၅) ဂဟာ·ဒိတော *ပွဏှာ။ [“ပပ-ဏှာ”ဟု ဖတ်။]
- (၄၆) တနာ·ဒိတော ဩ ယိရာ။
- (၄၇) စုရာ·ဒိတော ဣ ဣယာ။

ကစ္စည်းသုတ်စဉ်

(၄၈) အတ္တနောပဒါနိ ဘာဝေ စ ကမ္မနိ။

(၄၉) ကတ္တရိ စ။

(၅၀) ဓာတုပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော။

(၅၁) ကတ္တရိ ပရဿပဒံ။

(၅၂) ဘူဝါဒယော ဓာတဝေါ။

ဣတိ အာချာတကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။

(၅၃) ကုစာဒိဝဏ္ဏာနမေကဿရာနံ ဒွေဘာဝေါ။

(၅၄) ပုဗ္ဗောဗ္ဘာသော။

(၅၅) ရသော။

(၅၆) ဒုတိယစတုတ္တာနံ ပဌမ တတိယာ။

(၅၇) ကဝဂ္ဂဿ စဝဂ္ဂေါ။

(၅၈) မာန ကိတာနံ ဝ တတ္ထံ ဝါ။

(၅၉) ဟဿ ဇော။

(၆၀) အန္တသိဝဏ္ဏာကာရော ဝါ။

(၆၁) နိဂ္ဂဟိတဉ္စ။

(၆၂) တတော ပါ မာနာနံ ဝါမံ သေသု။

(၆၃) ဌာ တိဋ္ဌော။

(၆၄) ပါ ပိဝေါ။

(၆၅) ဉာဿ ဇာဇံနာ။

(၆၆) ဒိသဿ ပဿ ဒိသဿ ဒက္ခာ ဝါ။

(၆၇) ဗျဉ္ဇနန္တဿ စော ဆပစ္စယေသု စ။

(၆၈) ကော ခေ စ။

(၆၉) ဟရဿ ဂီ သေ။

အာချာတ်

- (၇၀) ဗြူဘူန·မာဟဘူဝါ ပရောက္ခာယံ။
- (၇၁) ဂမိဿ·န္တော *န္တော ဝါ သဗ္ဗာသု။ [“စဆောဝါ” ဟု ဖတ်။]
- (၇၂) ဝစဿ·ဇ္ဇတနိမ္မိ မကာရော ဩ။
- (၇၃) အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု။
- (၇၄) ဟိ လောပံ ဝါ။
- (၇၅) ဟောတိဿရေ·ဟော·ဟော ဘဝိဿန္တိမ္မိ၊ သဿ စ။
- (၇၆) ကရဿ သပစ္စယဿ ကာဟော။

ဣတိ အာချာတ်ကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။

- (၇၇) ဒါ·ဒန္တဿ မိမေသု။
- (၇၈) အ သံယောဂ·န္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ။
- (၇၉) ဃဋ္ဌာ·ဒီနံ ဝါ။
- (၈၀) အညေသု စ။
- (၈၁) ဂုဟဒုသာနံ ဒီဃံ။
- (၈၂) ဝစ ဝသ ဝဟာ·ဒီန·မုကာရော ဝဿ ယေ။
- (၈၃) ဟဝိပရိယယော လော ဝါ။
- (၈၄) ဂဟဿ ဃေ *ပ္ပေ။ [“ဃေ-ပပေ” ဟု ဖတ်။]
- (၈၅) ဟ လောပေါ ဣဒမ္ပိ။
- (၈၆) ကရဿ ကာသတ္ထ·မဇ္ဇတနိမ္မိ။
- (၈၇) အသ္မာ မိမာနံ မိမာ·န္တ လောပေါ စ။
- (၈၈) ထဿ ထ္ထတ္တံ။ [“တထတ္တံ” ဟု ဖတ်။]
- (၈၉) တိဿ *တ္ထိတ္တံ။ [“တထိတ္တံ” ဟု ဖတ်။]
- (၉၀) တုဿ *တ္ထုတ္တံ။ [“တထုတ္တံ” ဟု ဖတ်။]

ကစွန်းသုတ်စဉ်

- (၉၁) သိမ့် စ။
- (၉၂) လာသွာ ဤ ဣနံ ဣတ္ထံ။ [“တထ-တထ” ဟု ဖတ်။]
- (၉၃) ကုသွာ ဒီ ဣံ။ [“ဒီ-စ ဆိ” ဟု ဖတ်။]
- (၉၄) ဒါဓာတုဿ ဒဇ္ဇံ။
- (၉၅) ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ။
- (၉၆) ဂမိဿ ဃမ္မံ။
- (၉၇) ယမိ ဒါ ဓ ဓ ဌာ ဟာ ပါ မဟ မထာဒိန-မိ။
- (၉၈) ယဿော-ဒိဿိ။
- (၉၉) သဗ္ဗတော ဥံ ဣံသု။
- (၁၀၀) ဧရမရာနံ ဇီရဇီယမိယာ ဝါ။
- (၁၀၁) သဗ္ဗတ္ထာ-သဿာ-ဒိလောပေါ စ။
- (၁၀၂) အသဗ္ဗဓာတုကော ဘူ။
- (၁၀၃) ဇယျဿ ဉတော ဣယာ ဉ။
- (၁၀၄) *နာသံ လောပေါ ယကာရတ္ထံ။ [“နာ” ဟု ဖတ်။]
- (၁၀၅) လောပ-ဇ္ဇေ-တ္ထ-မကာရော။
- (၁၀၆) ဥတ္ထ-မောကာရော။
- (၁၀၇) ကရဿာ-ကာရော စ။
- (၁၀၈) ဩ အဝ သရေ။
- (၁၀၉) ဇ အယ။
- (၁၁၀) တေ အာဝါ-ယာ ကာရိတော။
- (၁၁၁) ဣကာရာဂမော အသဗ္ဗဓာတုကမိ။
- (၁၁၂) ကွစိ ဓာတုဝိဘတ္တိပစ္စယာနံ ဒီဃဝိပရိတာ-ဒေသ
လောပါ-ဂမာ စ။

- (၁၁၃) အတ္တနောပဒါနိ ပရဿပဒတ္တံ။
- (၁၁၄) အကာရာဂမော၊ ဟိယျတ္တနိ အဇ္ဇတနိကာလာတိပတ္တိသု။
- (၁၁၅) ဗြူတော ဤ တိမိ။
- (၁၁၆) ဓာတုဿ·န္တော လောပေါ·နေကဿရဿ။
- (၁၁၇) ဣသုယမုန·မန္တော *စ္ဆောဝါ။ [“စဆောဝါ” ဟု ဖတ်။]
- (၁၁၈) ကာရိတာနံ ဣတော လောပံ။

ဣတိ အာချာတကပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။

၄။ ကိတ်ကစ္စည်းသုတ်စဉ်

- (၁) ဓာတုယာ ကမ္မာ·ဒိမိ ဣတော။
- (၂) သညာယ·မ၊ န။
- (၃) ပုရေ ဒဒါ စ ဣ။
- (၄) သဗ္ဗတော ဣတ္ထာ·ဝိ ဝါ။
- (၅) ဝိသရပေဒါ·ဒိတော ဣ။
- (၆) ဘာဝေ စ။
- (၇) ကိံ စ။
- (၈) ဓရာ·ဒိဟိ ရမ္မော။
- (၉) တဿိလာ·ဒိသု ဣတ္ထာ·ဝိစ။
- (၁၀) သဒ္ဓ ကုဓ စလ မဏ္ဍာ·တ္ထရုစာ·ဒိဟိ ယ။
- (၁၁) ပါရာ·ဒိ ဂမိမှာ ရူ။

ကစွည်းသုတ်စဉ်

- (၁၂) ဘိက္ခာ·ဒိတော စ။
- (၁၃) ဟနတျာဒိနံ ဣကော။
- (၁၄) န နိဂ္ဂဟိတံ ပဒ·န္တေ။
- (၁၅) သံဟန·ညာယ ဝါ ရော, ယော။
- (၁၆) ရမိ ရန္တော ရာဒိ နော။
- (၁၇) ဘာဝကမ္မေသု တဗ္ဗာ·နိယာ။
- (၁၈) ဣျော စ။
- (၁၉) ကရမ္မာ ရိစ္စ။
- (၂၀) ဘူတော·ဗ္ဗ။
- (၂၁) ဝဒမဒဂမုယုဂေရဟာ·ကာရာ·ဒိဟိ*ဇ္ဇမ္မဂ္ဂယေ·ယျာ,
ဂါရော ဝါ။ [“ဇေ, မမ, ဂဂ”ဟု ဖတ်။]
- (၂၂) တေ ကိစ္စာ။
- (၂၃) အညေ ကိတ်။
- (၂၄) နန္ဒ·ဒိဟိ ယု။
- (၂၅) ကတ္တကရဏ ပဒေသေသု စ။
- (၂၆) ရ ဟာ·ဒိတော ဣ။

ဣတိ ကိတမ္ပိဓာနကပ္ပေ ပဌမော ကဏ္ဍော။

- (၂၇) ဣာ·ဒယော တေကာလိကာ။
- (၂၈) သညာယံ ဒါဓာတော ဣ။
- (၂၉) တိ ကိစ္စာ·သိဋ္ဌေ။
- (၃၀) ဣတ္ထိယ·မ·တိ ယဝေါ ဝါ။
- (၃၁) ကရတော·ရိရိယ။

- (၃၂) အတိတေ တ တဝန္တတာဝီ။
- (၃၃) ဘာဝကမ္မေသု တ။
- (၃၄) ဗုဂေမာဒိတ္ထေ ကတ္တရီ။
- (၃၅) ဇိတော ဣန သဗ္ဗတ္ထ။
- (၃၆) သုပတော စ။
- (၃၇) ဤသံ ဒု သု ဟိ ခ။
- (၃၈) ဣစ္ဆတ္ထေသု သမာနကတ္တုကေသု တဝေတုံ ဝါ။
- (၃၉) အရဟသက္ကာဒိသု စ။
- (၄၀) ပတ္တဝစနေ အလမတ္ထေသု စ။
- (၄၁) ပုဗ္ဗကာလေက ကတ္တုကာနံ တုန တွာန တွာ ဝါ။
- (၄၂) ဝတ္တမာနေ မာနန္တာ။
- (၄၃) သာသာဒိဟိ ရတ္ထု။
- (၄၄) ပါဒိတော ရိတု။
- (၄၅) မာနာဒိဟိ ရာတု။
- (၄၆) အာဂမာ တုကော။
- (၄၇) ဘဗ္ဗေ ဣက။

ဣတိ ကိတ်ဗျာကဗျေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။

- (၄၈) ပစ္စယာ ဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ။
- (၄၉) သာသဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌော စ။
- (၅၀) သာဒိ သန္တ ပုစ္ဆ ဘန္တ ဟံသာဒိဟိ ဋ္ဌော။
- (၅၁) ဝသတော ဥဋ္ဌ။
- (၅၂) ဝဿ ဝါ ဝ။

ကစွန်းသုတ်စဉ်

- (၅၃) ခ-ပ-ဘ-ဟေဟိ ခဟ စ။
- (၅၄) ဘန္ဓတော့ဂ္ဂေါ စ။ [“ဂဂေါ စ”ဟု ဖတ်။]
- (၅၅) ဘုဇာဒိနမိန္ဒော နော ဒွိ စ။
- (၅၆) ဝစ ဝါ ဝ။
- (၅၇) ဂုပါဒိနဉ္စ။
- (၅၈) တရာဒိဟိ ဣဏ္ဍော။
- (၅၉) ဘိဒါဒိတော ဣန္ဒအန္တုဏ္ဍါဏာ ဝါ။
- (၆၀) သုသ ပစ သကတောက္ခန္တာ စ။
[“ဓာ၊ ကကာ”ဟုဖတ်။]
- (၆၁) ပက္ကမာဒိဟိန္ဒော စ။ [“နတော”ဟု ဖတ်။]
- (၆၂) နောဒိနမာ တိမ္ပိ စ။
- (၆၃) ဂမ ခန ဟန ရမာဒိနမိန္ဒော။
- (၆၄) ရကာရော စ။
- (၆၅) ဌာ ပါနမိ ဤ စ။
- (၆၆) ဟန္တေဟိ ဟော၊ ဟဿ င္ဍောဝါ အ ဒဟ နဟာနံ။

ဣတိ ကိတဗ္ဗိဓာနကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။

- (၆၇) ဣမိ ရန္ဓဿ ဇော ဘာဝကရဏေသု။
- (၆၈) ဟနဿ ဃာတော။
- (၆၉) ဝဓော ဝါ သဗ္ဗတ္ထ။
- (၇၀) အာကာရန္တာနမာယော။
- (၇၁) ပုရ သမုပ ပရိဟိ ကရောတိဿ ခ ခရာ ဝါ
တပဏ္ဍဓယသု စ။

- (၇၂) တဝေ တုနာဒီသု ကာ။
- (၇၃) ဂမခန ဟနာဒီနံ တံ တဗ္ဗာဒီသု န။
- (၇၄) သဗ္ဗေဟိ တုနာဒီနံ ယော။
- (၇၅) စ နန္တေဟိ ရစ္စံ။
- (၇၆) ဒိသာ သွာန သွာန္တ လောပေါ စ။
- (၇၇) မ-ဟ-ဒ-ဘေဟိ *မ္မ-ယု-ဇ္ဇ-ဗ္ဗ-ဒ္ဓါ စ။
[“မမ, ယု, ဇေ, ဗဘ, ဒဓာ”ဟု ဖတ်။]
- (၇၈) တဒ္ဓိတ သမာသ ကိတကာ နာမံဝါတဝေ
တုနာဒီသု စ။
- (၇၉) ဒုမိံ ဂရ။
- (၈၀) ဒီဃော စ။
- (၈၁) အက္ခရေဟိ ကာရ။
- (၈၂) ယထာဂမမိကာရော။
- (၈၃) ဒ ဓန္တတော ယော ကွစိ။

ဣတိ ကိတ်ဗ္ဗိဓာနကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။

- (၈၄) နိဂ္ဂဟိတံ သံယောဂါဒိ နော။
- (၈၅) သဗ္ဗတ္ထ ဂေ ဂိ။
- (၈၆) သဒဿ သီဒတ္ထံ။
- (၈၇) ယဇေယ သရဿိ *ဋ္ဌေ။ [“သိဋ္ဌိဋ္ဌေ”ဟု မဖတ်ရ။]
- (၈၈) ဟ စတုတ္ထာနမန္တာနံ ဒေါ ဓေ။
- (၈၉) ညော ဗကာရေ။
- (၉၀) ဂဟဿ ဃရ ဣ ဝါ။

၂၆

ကစွန်းသုတ်စဉ်

- (၉၁) ဒဟဿ ဒေါ ဌံ။
  - (၉၂) ဓာတုန္တဿ လောပေါ ကိမိ။
  - (၉၃) ဝိဒန္တေ ဥ။
  - (၉၄) န မ က ရာန မန္တာနံ နိယုတ္တတမိ။
  - (၉၅) န ကဂတ္တံ စ ဇာ ဣမိ။
  - (၉၆) ကရဿ စ တတ္တံ တုသ္မိ။
  - (၉၇) တံ တုန တဗ္ဗေသု ဝါ။
  - (၉၈) ကာရိတံ ဝိယ ဣနုဗန္ဓော။
  - (၉၉) အန ကာ ယု ဣနံ။
  - (၁၀၀) က ဂါ စဇာနံ။
- ဣတိ ကိတမ္ပိဓာနကပ္ပေ ပဉ္စမော ကဏ္ဍော။**

၅။ ဥဏာဒိကစွန်းသုတ်စဉ်

- (၁) ကတ္တရိ ကိတ်။
- (၂) ဘာဝကမ္မေသု ကိစ္စ *တ္တခတ္တာ။ [“ကတ”ဟု ဖတ်။]
- (၃) ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ ဣော။
- (၄) *ချာဒီဟိ မနံ, မ စ, တောဝါ။ [“ဓယာဒီဟိ”ဟု ဖတ်။]
- (၅) သမာဒီဟိ ထ မာ။
- (၆) ဂဟဿု ပဓေယေ ဝါ။
- (၇) မသုဿ သုဿ *စ္ဆရ ဣရော။
[“စဆရ, စဆေရာ”ဟုဖတ်။]
- (၈) အာပုဗ္ဗ စရဿ စ။
- (၉) အလ ကလ သလေဟိ လယာ။

- (၁၀) ယာဏ လာနာ။
- (၁၁) မထိဿ ထဿ လော စ။
- (၁၂) ပေသာ•တိသဂ္ဂ ပတ္တကာလေသု ကိစ္စာ။
- (၁၃) အဝဿကာ•မေဏေသု ဣ စ။
- (၁၄) အရဟသက္ကာဒိဟိ တုံ။
- (၁၅) ဝဇာဒိဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒယော နိပစ္စန္ဓေ။
- (၁၆) ကိလောပေါ စ။
- (၁၇) သ စောနံ ကဂါ ဣနုဗန္ဓေ။
- (၁၈) နုဒါဒိဟိ ယုဏ္ဍုန•မနာ•နနာ•ကာ•နနကာ
သ ကာရိတေဟိ စ။
- (၁၉) ဣ ယ တ မ ကိ•မေသာန•မန္တဿရော ဒီဃံ ကွစိ၊
ဒိသဿ ဂုဏံ ဒေါရံ၊ *သ ကိစ္စ။ [“သ•ကခိ” ဟု ဖတ်။]
- (၂၀) ဘျာဒိဟိမတိ ဗုဓိပူဇာ•ဒိဟိစ*က္ခော။ [“ကတော” ဟု ဖတ်။]
- (၂၁) ဝေပု သိ ဒေဝ ဝမု ကု ဒါ ဘူ ဟွာဒိဟိ ထုတ္တိမ ဣမာ
နိဗ္ဗတ္တေ။
- (၂၂) အက္ခောသေ နမှာ•နိ။
- (၂၃) ဧကာဒိတော သကိဿ *ကွတ္တံ။ [“ကခတ္တံ” ဟု ဖတ်။]
- (၂၄) သုနဿု•နဿော•ဏဝါနု•ဝါနု•နု•နရ•ဏာနာ။
- (၂၅) တရုဏဿ သုသု စ။
- (၂၆) ယုဝဿု•ဝဿု•ဝု•ဝါနု•နု•နာ။
- (၂၇) ကာလေ ဝတ္တမာနာ•တိတေ ဣာဒယော။
- (၂၈) ဘဝိဿတိ ဂမာဒိဟိ ဣ ဃိဏံ။
- (၂၉) ကိရိယာယံ ဣတဝေါ။

ကစွည်းသုတ်စဉ်

- (၃၀) ဘာဝ ဝါစိမိ ဧတုတ္ထိ။
- (၃၁) ကမ္မနိ ဣကာ။
- (၃၂) သေသေ သန္တု မာနာနာ။
- (၃၃) ဆဒါဒိဟိ တ ဩဏံ။
- (၃၄) ဝဒါဒိဟိ ဣတ္ထော ဂဏော။
- (၃၅) မိဒါဒိဟိ *တ္ထိ တိယော။ [“တတိ-တိယော” ဟု ဖတ်။]
- (၃၆) ဥသု ရန္တဒံသာနံ ဒံသဿ ဒမော, ပ ဌာ စ။
- (၃၇) သူဝ-သာန-မူဝ-သာန-မတော ထောစ။
- (၃၈) ရန္တ-ဒါဒိဟိ ဓ ဒိ-ဒ္ဒ ကိရာ, ကွစိ ဇ ဒလောပေါ စ။
- (၃၉) ပတိတော ဟိဿ ဟေရဏံ ဟိရဏံ။
- (၄၀) ကဉ္စာဒိဟိ ကော။
- (၄၁) ခါဒါ-မ ဂမာနံ ခန္တ-န္တ ဂန္တာ။
- (၄၂) ပဠာ-ဒိဟျ-လံ။
- (၄၃) ပုထဿ ပုထု ပဌာ-မော ဝါ။
- (၄၄) သသ္မာ-ဒိဟိ တု ဒေါ။
- (၄၅) *ဈာဒိဟိ ဣဝရော။ [“စယာဒိဟိ” ဟု ဖတ်။]
- (၄၆) မုနာ-ဒိဟိ စိ။
- (၄၇) ဝိဒါဒိဟျ-ရော။
- (၄၈) ဟနာ-ဒိဟိ န ဣ တဝေါ။
- (၄၉) ကုဠာ-ဒိဟိ ဌော။
- (၅၀) မန ပုရ သုဏာ-ဒိဟိ ဥဿ ဣသိ-သာ။

ဣတိ ဥဏာဒိကပ္ပော။

၆။ သမာဓိကဇ္ဈည်းသုတ်စဉ်

- (၁) နာမာနံ သမာသော ယုတ္တံ·တ္ထော။
- (၂) တေသံ ဝိဘတ္တိယော လောပါ စ။
- (၃) ပကတိ စ·ဿ သရန္တဿ။
- (၄) ဥပသဂ္ဂ နိပါတ ပုဗ္ဗကော အဗျယိဘာဝေါ။
- (၅) သော နပုံသကလိင်္ဂေါ။
- (၆) ဒိဂုဿေ·ကတ္တံ။
- (၇) တထာ ဒွန္နေ ပါဏိ တူရိယ ယောဂ္ဂ သေန·ဂံ
ဓုဒ္ဓန္တေက ဝိဝိဓ ဝိရုဒ္ဓဝိသဘာဂတ္တာ·ဒိန·ဉ္စ။
- (၈) ဝိဘာသာ ရက္ခ တိဏ ပသု ဓန ဓည ဇနပဒါ·ဒိန·ဉ္စ။
- (၉) ဒွိပဒေ တုလျာ·ဓိကရဏေ ကမ္မဓာရယော။
- (၁၀) သင်္ချာပုဗ္ဗော ဒိဂု။
- (၁၁) ဥဘော တပ္ပုရိသာ။
- (၁၂) အ·မာဒယော ပရပဒေဘိ။
- (၁၃) အညပဒတ္ထေသု ဗဟုဗ္ဗိဟိ။
- (၁၄) နာမာနံ သမုစ္စယော ဒွန္နော။
- (၁၅) မဟာတံ မဟာ တုလျာ·ဓိကရဏေ ပဒေ။
- (၁၆) ဣတ္ထိယံ ဘာသိတပုမိ·တ္ထိ ပုမာ·ဝ စေ။
- (၁၇) ကမ္မဓာရယသညေ စ။
- (၁၈) အတ္တံ နဿ တပ္ပုရိသေ။
- (၁၉) သရေ အန်။
- (၂၀) ကဒိ ကုဿ။

ကစွည်းသုတ်စဉ်

- (၂၁) *ကာ•ပွတ္တေသု စ။
- (၂၂) ကွစိ သမာသန္တဂတာန•မကာရန္တော။
- (၂၃) နဒိမှာ စ။
- (၂၄) ဇာယာယ တု ဒံဇာနိ ပတိမိ။
- (၂၅) ဓနုမှာ စ။
- (၂၆) အံ ဝိဘတ္တိန•မကာရန္တာ အဗျယိဘာဝါ။
- (၂၇) သရော ရသော နပုံသကေ။
- (၂၈) အညသ္မာ လောပေါ စ။

ဣတိ သမာသကပ္ပော။

+++++

၇။ တဒ္ဓိတ်ကစွည်းသုတ်စဉ်

- (၁) ဝါဏ•ပစ္စေ။
- (၂) ဏာယန ဏာန ဝစ္ဆာ•ဒိတော။
- (၃) ဇောယျော ကတ္တိကာ•ဒိဟိ။
- (၄) အတော ဏိ ဝါ။
- (၅) ဏဝေါ•ပက္ခာဒိဟိ။
- (၆) ဇောရ ဝိဝေါ•ဒိတော။
- (၇) ယေန ဝါ သံသဋ္ဌံ တရုတိ စရုတိ ဝဟတိ ဏိကော။
- (၈) တ•မဓိတေ တေနကတာဒိ သန္နိဓာန နိယောဂ သိပ္ပ
ဘဏ္ဍ ဇီဝိကတ္ထေသု စ။
- (၉) ဏ ရာဂါ တသေ•ဒ•မည•တ္ထေသု စ။
- (၁၀) ဇာတာဒိန•မိမိ•ယာ စ။

- (၁၁) သမူဟတ္ထေ ကဏ် ဣာ။
- (၁၂) ဂါမ ဇန ဗန္ဓု သဟာယာဒိဟိ တာ။
- (၁၃) တဒဿ ဌာနမိယော စ။
- (၁၄) ဥပမတ္ထာယိတတ္ထံ။
- (၁၅) တန္နိသိတတ္ထေ လော။
- (၁၆) အာလုတဗ္ဗဟုလေ။ [“တဗ်ဗဟုလေ” ဟု ဖတ်။]
- (၁၇) *ဣတ္ထ တာဘာဝေတု။ [“ဣ,တတ,တာ” ဟုဖတ်။]
- (၁၈) ဣ ဝိသမာဒိဟိ။
- (၁၉) ရမဏိယာဒိတော ကဏ်။
- (၂၀) ဝိသေသေ တရ တမိသိကိယိဌာ။
- (၂၁) တဒဿတ္ထိတိ ဝိ စ။
- (၂၂) တပါဒိတော သိ။
- (၂၃) ဒဏ္ဍာဒိတော ဣက ဤ။
- (၂၄) မဇ္ဇာဒိတော ရော။
- (၂၅) ဂုဏာဒိတော ဝန္တု။
- (၂၆) သတျာဒိဟိ မန္တု။
- (၂၇) သဒ္ဓါဒိတော ဣ။
- (၂၈) အာယုဿုကာရာသ မန္တုမ္ပိ။
- (၂၉) *တပ္ပကတိ ဝစနေ မယော။ [“တပ်ပကတိ” ဟု ဖတ်။]
- (၃၀) သင်္ချာပူရဏေ မော။
- (၃၁) သ ဆဿ ဝါ။
- (၃၂) ဧကာဒိတော ဒသသိ။

- (၃၃) ဒသေ သော နိစ္စံ။
- (၃၄) အန္တေ နိဂ္ဂဟိတံ။
- (၃၅) တိ စ။
- (၃၆) လ ဒရာနံ။
- (၃၇) ဝိသတိ ဒသေသု ဗာ ဒွိဿ တု။
- (၃၈) ဇုကာဒိတော ဒသ ရ သချာနေ။
- (၃၉) အဋ္ဌာဒိတော စ။
- (၄၀) ဒွေကဏ္ဍာနမာကာရော ဝါ။
- (၄၁) စတု ဆေဟိ ထ ဋ္ဌာ။
- (၄၂) ဒွိတိဟိ တိယော။
- (၄၃) တိယေ ဒု တာ ပိ စ။
- (၄၄) တေသမဗျူပပဒေန အဗျုဒ္ဓိဝဗျုဒ္ဓိယဗျာမုတိယာ။
- (၄၅) သရူပါနမေကသေသုသကိ။
- (၄၆) ဂဏနေ ဒသဿ ဒွိ တိ စတု ပဉ္စ ဆ သတ္တ အဋ္ဌ နဝကာနံ ဝိ တိ စတ္တာရ ပညာ ဆ သတ္တာသ နဝါ ယောသု၊ ယောနန္ဒိသမာသံ ဋ္ဌိ ရိတိတုတိ။
- (၄၇) စတုပပဒဿ လောပေါ တုတ္တရပဒါဒိစဿ စုစောပိ နဝါ။
- (၄၈) ယဒနုပပန္နာ နိပါတနာ သိဇ္ဇန္တိ။
- (၄၉) ဒွါဒိတော ကောနေကတ္ထေ စ။
- (၅၀) ဒသ ဒသကံ သတံ၊ ဒသကာနံ သတံ သဟဿဉ္စ ယောမိ။

["ဒသ" ဟု တွေ့သမျှ၌ "ဒသံသ" ဟု မဖတ်ဘဲ "ဒသ" ဟု ဆက်ဖက်။]

- (၅၁) ယာဝတဒုတ္တရိ ဒသဂုဏိတဉ္စ။
- (၅၂) သကနာမေဟိ။
- (၅၃) တေသံ ဣဏော လောပံ။
- (၅၄) ဝိဘာဂေ ဓာ စ။
- (၅၅) သဗ္ဗနာမေဟိ ပကာရဝစနေ တု ထာ။
- (၅၆) ကိမိမေဟိ ထံ။
- (၅၇) ဝုဒ္ဓါဒိသရဿ ဝါသံယောဂန္တဿ သ ဣဏေ စ။
- (၅၈) မာယူနမာဂမော ဌာနေ။
- (၅၉) *အာတ္တဉ္စ။ [“အာ-တ္တဉ္စ”ဟု ရေးချသံနှင့် ဖတ်။]
- (၆၀) ကုစာဒိမဇ္ဈတ္တရာနံ ဒိဃရဿာ ပစ္စယေသု စ။
- (၆၁) တေသု ဝုဒ္ဓိလောပါဂမ ဝိကာရ ဝိပရိတာဒေသာ စ။
- (၆၂) အယုဝဏ္ဏာနဉ္စာယော ဝုဒ္ဓိ။

ဣတိ တဒ္ဒိတကပ္ပော။

၈။ ကာရကကစ္စည်းသုတ်စဉ်

- (၁) ယသ္မာဒပေတိ ဘယမာဒတ္ထေ ဝါ တဒပါဒါနံ။
- (၂) ဓာတု နာမာနမုပသဂ္ဂယောဂါဒိသုပိ စ။
- (၃) ရက္ခဏတ္ထာနမိစ္ဆိတံ။
- (၄) ယေနဝါဒဿနံ။
- (၅) ဒူရန္တိကဒ္ဓကာလနိမ္မာန တ္တာလောပ ဒိသာယောဂ ဝိဘတ္တာရပ္ပယောဂ သုဒ္ဓ ပမောစန ဟေတု ဝိဝိတ္တ ပမာဏ ပုဗ္ဗယောဂ ဗန္ဓန ဂုဏဝစန ပဉ္စ ကထန ထောကာကတ္တုသု စ။

(၆) ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ, တံ သမ္ပဒါနံ။

(၇) သိလာဃ ဟန ဌာ သပ ဓာရ ပိဟ ကုဓ ဒုဟိ·သော· သူယ ရာဓိ·က္ခ ပစ္စာ·သုဏ အနုပတိဂိဏ ပုဗ္ဗ ကတ္တာ· ရောစနတ္ထ တဒတ္ထ တုမတ္တာ·လ·မတ္ထ မညာ·နာဒရ· ပ္ပါဏိနိ ဂတျ·တ္ထကမ္မနိ အာသီသတ္ထ သမ္မုတိ ဘိယျ သတ္တဗျ·တ္ထေသု စ။

(၈) ယော·ဓာရော, တ·မောကာသံ။

(၉) ယေန ဝါ ကယိရတေ, တံ ကရဏံ။

(၁၀) ယံ ကရောတိ, တံ ကမ္မံ။

(၁၁) ယော ကရောတိ, သ ကတ္တာ။

(၁၂) ယော ကာရေတိ, သ ဟေတု။

(၁၃) ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော, တံ သာမိ။

(၁၄) လိင်္ဂံ·တ္ထေ ပဌမာ။

(၁၅) အာလပနေ စ။

(၁၆) ကရဏေ တတိယာ။

(၁၇) သဟာဒိယောဂေ စ။

(၁၈) ကတ္တရီ စ။

(၁၉) ဟေတွတ္ထေ စ။

(၂၀) သတ္တဗျတ္ထေ စ။

ကာရက

- (၂၁) ယေန ဂံဝိကာရော။
- (၂၂) ဝိသေသနေစ။
- (၂၃) သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထိ။
- (၂၄) နမောယောဂါဒိသု ပိ စ။
- (၂၅) အပါဒါနေ ပဉ္စမိ။
- (၂၆) ကာရဏတ္ထေ စ။
- (၂၇) ကမ္မတ္ထေ ဒုတိယာ။
- (၂၈) ကာလဒ္ဓါန မစ္စန္ဒသံယောဂေ။
- (၂၉) ကမ္မ-ပွဝစနိယယုတ္ထေ။
- (၃၀) ဂတိ ဗုဒ္ဓိ ဘုဇ ပဌ ဟရ ကရ သယာဒိနံ ကာရိတေ ဝါ။
- (၃၁) သာမိသ္မိံ ဆဋ္ဌိ။
- (၃၂) ဩကာသေ သတ္တမိ။
- (၃၃) သာမိ သာရာဇိပတိ ဒါယာဒ သက္ခိ ပတိဘူ ပသုတ ကုသလေဟိ စ။
- (၃၄) နိဒ္ဒါရဏေ စ။
- (၃၅) အနာဒရေ စ။
- (၃၆) ကွစိ ဒုတိယာ ဆဋ္ဌိန မတ္ထေ။
- (၃၇) တတိယာ သတ္တမိန ဉ္စ။
- (၃၈) ဆဋ္ဌိ စ။
- (၃၉) ဒုတိယာ ပဉ္စမိန ဉ္စ။
- (၄၀) ကမ္မ ကရဏ နိမိတ္တတ္ထေသု သတ္တမိ။

- (၄၁) သမ္မဒါနေ စ။
- (၄၂) ပဉ္စမု·တ္ထေ စ။
- (၄၃) ကာလ ဘာဝေသု စ။
- (၄၄) ဥပ·ရာ·ဓိကိဿရ ဝစနေ။
- (၄၅) မဏ္ဍိတု·သုက္ကေသု တတိယာ စ။

ဣတိ ကာရကပ္ပော။

သုတ်ပေါင်း။ ။ထိုထို အပိုင်းဆုံးက သုတ်ဂဏန်းကို ကြည့်၍ သန္တိပိုင်း၌ သုတ်ပေါင်း (၅၁), နာမ်ပိုင်း၌ သုတ်ပေါင်း (၂၁၈) စသည် ရှိကြောင်းကို သိလေ။ အားလုံး သုတ်ပေါင်း (၆၇၂)သုတ် ရှိသည်။ [နာမ်ပိုင်း၌ (၂၁၈)ရှိသည်မှာ “တောထေသုစ”သုတ်ကို ချန်၍ ရေတွက်ခြင်းတည်း။ ထိုသုတ်ကို ထည့်လျှင် (၂၁၉) ရှိသည်။]

- (၁) သန္တိငါးဆယ်, တစ်သုတ်ကယ်, နာမ်ဝယ် နှစ်ရာဆယ့်ရှစ်ဝ။
- (၂) အာရာတ်၌ဝယ်, ဆယ့်ရှစ်ကယ်, မှတ်ဖွယ် တစ်ရာမျှ။
- (၃) ကိတ်ပိုင်းတစ်ရာ၊ ဥဏာဒ်မှာဝယ်, ငါးဆယ်စင်စစ်, မှတ်တုံလစ်, နှစ်ဆယ့်ရှစ် သမာသ။
- (၄) ခြောက်ဆယ်နှစ်ဝ, တန္တိတတည်း၊ ကာရကဝယ်, လေးဆယ်နှင့် ငါး၊ ပေါင်းငြား ခုနစ်ဆယ်, နှစ်သုတ်ကယ်, မှတ်ဖွယ် ခြောက်ရာပြ။

ကစ္စည်းသုတ်စဉ် ပြီး၏။

နာမ်ဂိုဏ်းနိဒါန်း

အချီစကားအတွက် မှတ်သားနှင့်ဖွယ်

ဂါထာ - (၈)လုံးလျှင် (၁)ပိုဒ်၊ (၄)ပိုဒ်လျှင် (၁)ဂါထာ စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ဆန်းကျမ်း၌လာသော အစီအစဉ်အတိုင်း ရေးသား စီကုံးအပ်သည့်အတွက် ရွတ်ဆိုသင့် ရွတ်ဆိုထိုက် ရွတ်ဆို၍ ချောမောလှသော...

“အသေဝနာ စ ဗာလာနံ၊ ပဏ္ဍိတာနဉ္စ သေဝနာ၊ ပူဇာ စ ပူဇနီယာနံ၊ ဧတံ မင်္ဂလံ မုတ္တမံ” စသည်ကို “ဂါထာ” ဟု ခေါ်သည်။ “ဂါယိတဗ္ဗာတိ ဂါထာ” ဂါယိတဗ္ဗာ- ရွတ်ဆိုအပ် ရွတ်ဆိုထိုက်၏။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဂါထာ- ဂါထာမည်၏။

စုဏ္ဍိယ - ဂါထာကဲ့သို့ အက္ခရာကန့်သတ်ချက်၊ အပိုဒ်ကန့်သတ်ချက် မရှိသော ပါဠိစကားပြင် ဟူသမျှကို ယခုကာလ၌ “စုဏ္ဍိယ” ဟု ခေါ်ကြသည်။ [သက္ကတအဘိဓာန်၌ သမာသ်ပုဒ် နည်းပါးသော နပ်နပ်ဖွဲ့ဖွဲ့ ပါဠိစကားပြင်ကိုသာ “စုဏ္ဍိယ” ဟု ခေါ်လို၏။ အခြားသော ပါဠိစကားပြင်ကို အခြားသော နာမည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုသေးသည်။]

အစီ - လှပသော ပန်းကလေးများကို တစ်ပွင့်စီ တစ်ပွင့်စီ စီတန်းထား သကဲ့သို့ ပုဒ်များကို သဒ္ဒါနည်းကျကျ စီတန်းမှုကို “အစီ” ဟု ခေါ်၏။ ၎င်းအစီကို ပါဠိလို “ရစနာ” ဟု ခေါ်သည်။

အကုံး - ပန်းများကို တစ်ပွင့်စီ တစ်ပွင့်စီ သီကုံးထားသကဲ့သို့ပုဒ်များကို လှပချောမောအောင် ရေးသားမှုကို “အကုံး” ဟု ခေါ်သည်။

အနွန်း - စကားပြောကောင်းသူသည် ယဉ်ကျေးသော စကားလုံးကိုသာ သုံးနှုန်းပြောဆိုလေ့ ရှိသကဲ့သို့ ကောင်းမွန်သော ပါဠိစကား ကိုသာ သုံးနှုန်း ရေးသားနိုင်ခြင်းကို “အနွန်း” ဟု ခေါ်သည်။

အဖွဲ့ - အဖိုးတန်သော ဝတ္ထုများကို ပေါင်းစုဖွဲ့ထားသကဲ့သို့ ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြသည့် ပါဠိများကို ပေါင်းစုဖွဲ့ထားခြင်းကို “အဖွဲ့” ဟု ခေါ်၏။ ဤ “အစီ၊ အကုံး၊ အနှုန်း၊ အဖွဲ့” တို့ကို ပါဠိလို “ဗန္ဓု(ဗန္ဓန)” ဟု ခေါ်သည်။

နာမ်ဂိုဏ်း-ပါဠိလို နာမဂဏကို မြန်မာလို “နာမ်ဂိုဏ်း” ဟု ခေါ်၏။ [နာမ=နာမ်ပုဒ်+ဂဏ=အပေါင်း] စည်းကမ်းဥပဒေသချင်း တူသော ပုဂ္ဂိုလ်အပေါင်းကို တစ်ဂိုဏ်းဖွဲ့ရသကဲ့သို့ ရုပ်တွက် ရာ၌ အစီအရင်ချင်းတူသော နာမ်ပုဒ်အပေါင်းကို တစ်ဂိုဏ်း ဖွဲ့ရလေသည်။ ရုပ်စီရင်ပုံ ကွဲပြားသလောက် ဂိုဏ်းခွဲ၍ ပြလိုက်ရာ၊ နာမ်ဂိုဏ်း (၁၃)ဂိုဏ်း ထွက်လာလေသည်။ [ဂိုဏ်းဥပဒေသထက် ထူးခြား၍ ကျင့်သော အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိတတ်သကဲ့သို့ ဂိုဏ်းစည်းကမ်းထက် ထူးပြားနေသော အချို့ရုပ်များကိုလည်း တွေ့ကြရလတ္တံ့။]

ပုရိသာဒိဂိုဏ်း-ယခုကာလ ထိုထို ဂိုဏ်းဂဏတို့၌ ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးစီ ရှိ၏။ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း၌ “ပုရိသာ” ဟူသော နာမ်ပုဒ်သည် ခေါင်းဆောင်ရုပ်ပင်တည်း။ ပုရိသာဒိ၌ အာဒိသဒ္ဒါသည် “အတူ” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်စဉ်ရပုံ အားဖြင့် ပုရိသာနှင့်တူသော နာမ်ပုဒ်အပေါင်းကို “ပုရိသာဒိ ဂိုဏ်း” ဟု ခေါ်၏။ [ပုရိသာဒိ=ပုရိသာနှင့်တူသော နာမ်ပုဒ်တို့၏+ ဂဏော=အပေါင်း။]

ပဒမာလာ-[ပဒ=ပုဒ်+မာလာ=အစဉ်အတန်း။] ပုဒ်တစ်ခု တစ်ခုကို ကေဝုဏ် ဗဟုဝုဏ် အစဉ်ကျအောင်၊ ပဋ္ဌမာ ဒုတိယာ စသော ဝိဘတ် အစဉ်ကျအောင် စဉ်တန်းမှုကို “ပဒမာလာ” ဟု ခေါ်၏။

ဂိုဏ်းနှင့် ပဒမာလာအထူး-သဘောတူ နာမ်ပုဒ်အပေါင်းကို “ဂိုဏ်း” ဟု ခေါ်၏။ တိုထိုဂိုဏ်းဝင် နာမ်ပုဒ်တစ်ခုတစ်ခုကို “ပုရိသာ ပုရိသာ” စသည်ဖြင့် စဉ်ခြင်းကို “ပဒမာလာ” ဟု ခေါ်သည်။

နာမ်ဂိုဏ်းအတွက် မှတ်သားနှင့်ဖွယ်

နာမ်ဂိုဏ်း၌ “တည်သောအခါ၊ ပြီးသောအခါ၊ ကာရန္တ၊ ပကတိ၊ လိင်” ဟူသော စကားလုံးကို သုံးနှုန်းထားလိမ့်မည်။ ထိုတွင် တည်သော အခါ-ဟူသည်ကား ရုပ်တွက်လို၍ ရုပ်တည်သောအခါကို ဆိုလိုသည်။ ဥပမာ-ပုရိသောကို ရုပ်တွက်လိုသည့်အခါ “ပုရိသ” လိင်တည်ဟု ရုပ်တည်သောအခါမျိုးတည်း။ ပြီးသောအခါ-ဟူသည်ကား ရုပ်တွက်၍ ပြီးစီးသည့်အခါကို ဆိုသည်။

ကာရန္တ - [ကာရ+အန္တ၊ ကာရ=အက္ခရာ+အန္တ =အဆုံးရှိသည်၊]
တည်သောအခါ၌လည်းကောင်း၊ ပြီးသောအခါ၌လည်းကောင်း
“အ အာ ဣ ဤ ဥ ညု ဩ ဝိန္ဒူ” ဟု အက္ခရာရှစ်လုံးတို့တွင် တစ်လုံးလုံး ဆုံးလျက်ရှိသည်ကို “ကာရန္တ” ဟု ခေါ်သည်။

ပြီးတဲ့အခါ ကာရန္တ ကို သတ်မှတ်ရာ၌ ပဌမာသိဝိဘတ်နှင့် ရုပ်ပြီး သော ကာရန်ကို သတ်မှတ်ရသည်။ ဘာကြောင့်နည်းဆိုလျှင်၊ အာလုပ် ဒုတိယာ စသော အခြားဝိဘတ်များသည် (ဘော ပုရိသ-အို ယောက်ျား၊ ဂစ္ဆ-သွားလော၊ ပုရိသံ-ယောက်ျားကို၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ ပုရိသဿ-ယောက်ျား၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာ၊ စသည်ဖြင့်) စပ်ဆိုင်ရာ ပုဒ်တစ်ပါးနှင့် တွဲမိမှ သက်ရသော ဝိဘတ်များတည်း။ ဘယ်ပုဒ်နှင့်မှ မစပ်တဲ့အခါ (“ပုရိသော-ယောက်ျား” ဟု) ပဌမာဖြင့်သာ ရုပ်နေရသည်။ သို့အတွက် ရုပ်ပြီးကာရန်ကို သတ်မှတ်ရာ၌ ပဌမာဖြင့် ပြီးနေပုံကို ကြည့်၍ သတ်မှတ် ရလိမ့်မည်။ ဧကဝုဗ် ဗဟုဝုဗ် နှစ်မျိုးတွင်ကား ဧကဝုဗ်က အရင်းခံ ဖြစ်သောကြောင့် ပဌမာ ဧကဝုဗ်ဖြင့် ရုပ်ပြီးကာရန်ကို သတ်မှတ်ရသည်။

ပကတိ- တစ်စုံတစ်ခု ဝိဘတ် မသက်ခင် ပင်ကို ပုဒ်အတိုင်းကို “ပကတိ” ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ပုရိသသည် အကာရန္တ ပကတိ ရှိ၏။ ပင်ကို ပုဒ်အတိုင်းမှာ သ၌ “အ” အက္ခရာ အဆုံးရှိသည် - ဟူလို။

လိင်ကို ပါဠိလို “လိင်္ဂ” ဟု ခေါ်၏။ လိင်္ဂသဒ္ဒါသည် “အမှတ်အသား” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် ရှေးသဒ္ဒါဆရာတို့က အဘိဓာန် ကျမ်း၌ “ဤသဒ္ဒါသည် ပုလ္လိင်ရှိ၏၊ ဤသဒ္ဒါသည် ဣတ္ထိလိင်၊ သို့မဟုတ် နပုလ္လိင်ရှိ၏။ ဤသဒ္ဒါသည် လိင်နှစ်မျိုးနှင့် ဆက်ဆံ၏၊ ဤသဒ္ဒါကား လိင်သုံးမျိုးနှင့် ဆက်ဆံ၏၊ ဤသဒ္ဒါကား လိင်အတွက် အထူးမရှိ၍ အလိင်တည်း” ဟု မှတ်သားထားခဲ့ကြပေသည်။ ထိုအဘိဓာန် ကျမ်းလာ သဒ္ဒါဆရာတို့ ထားအပ်သော အမှတ်အသားကိုပင် လိင်္ဂ (လိင်) ဟု ခေါ်ဝေါ်ရပေသည်။

**အတ္ထလိင်နှင့် သဒ္ဒလိင်
ဆက်သွယ်လာပုံ**

ယောက်ျား မိန်းမ နပုံး(ပဏ္ဍုက်)ဟူသော အနက်ခြံမ်များ၌ ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင် နပုလ္လိင်ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အခြင်းအရာတစ်မျိုး ရှိ၏။ ယောက်ျား၏ သွားလာပုံ စားသောက်ပုံနှင့် ကိုယ်၏ ပုံသဏ္ဍာန်များ၌ မိန်းမသားတို့ထက် သန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ ရှိ၏။ ထိုသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာကို ပါဠိလို “ဝိသဒါ·ကာရ” ဟု ခေါ်၏။ [ဝိသဒ=သန့်ရှင်းသော + အာကာရ = အခြင်းအရာ၊] ထို သန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ ဝိသဒါကာရသည် ပုမလိင်္ဂ(ပုလ္လိင်)ပင်တည်း။ [ပုမ=ယောက်ျား၏+လိင်္ဂ=အမှတ်အသား၊] ဤကား အနက်ခြံမ်၌ ရအပ်သော အတ္ထလိင်တည်း။

ထိုအတ္ထလိင် သန့်ရှင်းသလို ရုပ်စီရင်ရာ၌ သန့်ရှင်းပြီးလွယ်သော အခြင်းအရာကိုလည်း သဒ္ဒါဆရာတို့က ပုမလိင်္ဂ(ပုလ္လိင်)ဟု မှတ်သား၍ ထိုသဒ္ဒါကိုလည်း ပုလ္လိင်ဟော သဒ္ဒါဟု အသိအမှတ်ပြုခဲ့ကြပေသည်။ တကယ် ခြံမ်နက်က ပုလ္လိင် မဟုတ်သော်လည်း သဒ္ဒါဆရာတို့က ရုပ်စီရင်ရာ၌ သန့်ရှင်းလျှင် သဒ္ဒါကို ပုလ္လိင်ဟုပင် ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် မိန်းမဟူသော အနက်ကို “မာတုဂါမော”， မယားဟူသော အနက်ကို “ဒါရော” ဟူသော ပုလ္လိင်သဒ္ဒါတို့က ဟောလျက်ရှိလေသည်။

နာမ်ဂိုဏ်းနိဒါန်း

မိန်းမတို့၏ သွားလာ စားသောက်ပုံ ကိုယ်၏ပုံသဏ္ဍာန်များ၌ ယောက်ျားများလောက် မသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ ရှိ၏။ ထိုမသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာကို “အဝိသဒါ·ကာရ” ဟု ခေါ်၏။ [အဝိသဒ=မသန့်ရှင်းသော+အာကာရ=အခြင်းအရာ] ထိုမသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာ အဝိသဒါ·ကာရသည် ဣတ္ထိလိင်(ဣတ္ထိလိင်)ပင်တည်း။ [ဣတ္ထိ=မိန်းမ၏+လိင်=အမှတ်အသား] ဤကား အနက်ခြင်၌ ရအပ်သော အတ္ထလိင်တည်း။

ထိုအတ္ထလိင် မသန့်ရှင်းသလို ရုပ်စီရင်ရာ၌ မသန့်ရှင်းသော အခြင်းအရာကိုလည်း သဒ္ဓါဆရာတို့က ဣတ္ထိလိင် (ဣတ္ထိလိင်)ဟု မှတ်သား၍ ထိုသဒ္ဓါကိုလည်း ဣတ္ထိလိင်ဟော သဒ္ဓါဟု အသိအမှတ် ပြုခဲ့ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် အနက်ခြင်မှာ ဣတ္ထိလိင် မရှိသော်လည်း သဒ္ဓါဆရာတို့ သတ်မှတ်ချက်အရ ချောက်ကမ်းပါးကို ”တဋ္ဌာ” ဟူသော ဣတ္ထိလိင်သဒ္ဓါဖြင့် ပါဠိ စီရလေသည်။

ယောက်ျား မဟုတ်၊ မိန်းမ မဟုတ် နှုံး(ပဏ္ဍုက်)တို့၏ အသွားအလာ ကိုယ်၏ ပုံဟန်သဏ္ဍာန်သည် သန့်ရှင်းသည်လည်း မဟုတ်၊ မသန့်ရှင်းသည်လည်း မဟုတ်ချေ။ ၎င်းကို “နေဝဝိသဒနာဝိသဒါ·ကာရ” ဟုခေါ်၏။ ထိုသန့်ရှင်း၊ မသန့်ရှင်း မဟုတ်သော အခြင်းအရာ နေဝဝိသဒနာဝိသဒါ·ကာရသည် နပုံသကလိင်(နပုလ္လိင်)ပင်တည်း။ [နပုံသက=နှုံးတို့၏+လိင်=အမှတ်အသား] ဤကား အနက်ခြင်၌ ရအပ်သောအတ္ထလိင်တည်း။

ထိုအတ္ထလိင်၏ သန့်ရှင်း မသန့်ရှင်း မဟုတ်သော အခြင်းအရာကဲ့သို့ ရုပ်စီရင်ရာ၌ ပုလ္လိင်သဒ္ဓါများလောက်လည်း မသန့်ရှင်းတတ်၊ ဣတ္ထိလိင် သဒ္ဓါများလောက်လည်း မရှုပ်ထွေးတတ်သော အခြင်းအရာကို သဒ္ဓါ ဆရာတို့က နပုံသကလိင် (နပုလ္လိင်)ဟု အသိအမှတ် ပြုခဲ့ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် အနက်ခြင်မှာ နပုလ္လိင် မရှိပါသော်လည်း သဒ္ဓါဆရာတို့ သက်မှတ်ချက်အရ မယားဟူသော အနက်ကို “ကလတ္ထံ” ဟူသော နပုလ္လိင်သဒ္ဓါက ဟောပြနိုင်လေသည်။

ဤကားအရ အဘိဓာန်ကျမ်း၌ သဒ္ဒါဆရာတို့ သတ်မှတ်ထားအပ်
သော အမှတ်အသားကို သဒ္ဒါကျမ်းများ၌ အသုံးပြုရသော လိင်ဟုမှတ်၊
ထိုသဒ္ဒါဆရာတို့လည်း အနက်ခြင် အတ္ထုလိင်မှာရှိသော အခြင်းအရာကို
အတုယူ၍ ရုပ်စီရင်ရာ၌ သန့်ရှင်းမှု၊ မသန့်ရှင်းမှု အခြင်းအရာကို
အစွဲပြုလျက် “လိင်” ဟု ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ခဲ့ကြပေသည်ဟု မှတ်၊ ဤကား
မုဒ္ဒဗောဓ(သက္ကတ)ဇ္ဇိကာကို မှီ၍ ပြအပ်သော အဓိပ္ပာယ်တည်း။
သဒ္ဒါနိတိ၌ကား ပဒမာလာအစဉ် သန့်ရှင်း မသန့်ရှင်းမှုကို စွဲ၍
သဒ္ဒါလိင်ကို ဆုံးဖြတ်လေသည်။

- [ဆောင်] (၁) အတ္ထသဒ္ဒါ၊ ဤနှစ်ဖြာ၊ သေချာ ခွဲဖို့လိင်။
- (၂) အတ္ထလိင်မှာ၊ သွားလာပုံဟန်၊ သဏ္ဍာန်ခြင်းရာ၊
သဒ္ဒါဖို့လျှင်၊ ရုပ်စီရင်မှု၊ ခြင်းရာစု၊ ရှုလေအကြိမ်ကြိမ်။
  - (၃) ရှုသော်သန့်ရှင်း၊ မသန့်ရှင်းနှင့်၊ မရှင်းမဆို၊ ရှင်းမဆို၊
သွင်းသို နှလုံးအိမ်။
  - (၄) ပုလ္လိင်သန့်ရှင်း၊ မသန့်ရှင်းဘိ-ကုတ္တိလိင်သာ၊
နှစ်ဖြာမလို၊ နပုံးကို၊ သုံးဆို စွဲ၍ချိန်။

မှာထားချက်။ ။ ဤနာမ်ဂိုဏ်း၌ အလွန်ထူးသော ရုပ်မှတ်ပေး များစွာ
သော ရုပ်ကို တွက်ပြတော့မည် မဟုတ်၊ ဂိုဏ်းနှင့်ဆိုင်ရာ သုတ်များကို
သာ ညွှန်ပြထားလိမ့်မည်၊ ထိုထို သုတ်တုန်းက တွက်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း
ဒိုင်းဒိုင်းပြေးအောင် မိမိဘာသာ ရုပ်တွက်ကြလေ၊ ပို့ချသောဆရာများက
လည်း နာမ်ဂိုဏ်းကို နေ့အခါ ကျက်စေ၍ ညဉ့်အခါ၌ နှစ်ဦးသုံးဦး စသည်
တွဲဖက်လျက် သံပြိုင်ရုပ်တွက်စေခြင်း၊ ထိုထိုဂိုဏ်းမှာ ပါရှိသည့်
လေ့ကျင့်ဖွယ် ပုဒ်များကို ဂိုဏ်းစဉ်ခိုင်းခြင်း၊ ပုရိသသည် ဘာလိင်ရှိသလဲ၊
ပကတိက ဘာကာရန်လဲ၊ ပြီးတဲ့အခါ ဘာကာရန်လဲဟု ထပ်တလဲလဲ
မေးမြန်း ပို့ချခြင်းဟို့ဖြင့် စာသင်သားတို့ ဉာဏ်ကို ရှင်းလင်းစေနိုင်ပါသည်။

နာမ်ဂိုဏ်းနိဒါန်း ပြီး၏။

ကျက်မှတ်ရန် နာမ်ရုပ်ကြေမှုမှ ဂါထာစုဏ္ဍိယ အစီ အကုံး အနှုန်း
 အချီ အဖွဲ့ မြန်တက်၊ ကျမ်းဂန်တို့၌ အနက်ထင်မြင်၊
 သဘောဉာဏ် သက်ဝင် စူးရှနိုင်သောကြောင့်၊
 နာမ်ရုပ်ကြေမှုအောင် ... “မနောဂိုဏ်းစု၊ ပု-စိတ်-ကညာ၊
 ဂု-ဂစ္ဆာနှင့်၊ ပုမာ-ရာဇ၊ သတ္တ-ရတ္တာ၊ နဒါ-ဂဟံ၊ သဗ္ဗနာမ်၊

အချီစကားပျိုးအဓိပ္ပာယ်

“နာမ်ရုပ်ကြေမှု” ဟူသော စကားမှစ၍ ပုရိသာဒီဂိုဏ်း၏ နောက်မှ
 “ပြဆိုပေအံ့” တိုင်အောင် စကားစုကား နာမ်ဂိုဏ်းကို ပြလို၍ ရှေးဦးစွာ
 အစချီသောစကားတည်း။ သစ်ပင်များကို စ၍ စိုက်ပျိုးသကဲ့သို့ ရှေးဦးစွာ
 စ၍ပျိုးသောကြောင့် “စကားပျိုး=အပျိုးစကား” ဟုလည်း ခေါ်ရ၏။

နာမ်ရုပ်ကြေမှုမှ ပေ၊ သက်ဝင် စူးရှနိုင်သောကြောင့်-ထမင်းစား
 သောအခါ ကြေမှုအောင် ကိုက်ချေ၍ မျိုချလိုက်မှ အရသာပေါ်ထွက်
 အစာကြေညက်၍ အားအင်တိုးတက်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ နာမ်ပိုင်း၌
 ပြခဲ့သော ရုပ်များကို ကြေကြေမှုမှ နှုတ်တက်လည်း ရကြ၊ ရုပ်တွက်
 လည်း ကျနမှသာ လှပသော ဂါထာ စုဏ္ဍိယများကို ရေးသားစီကုံး
 သုံးနှုန်း ဖွဲ့ဆိုရာ၌ အလျင်အမြန် နှုတ်သို့လည်း တက်၊ လက်သို့လည်း
 တက်၍ သွက်လက်စွာ စီကုံးနိုင်ကြပေမည်။ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ
 ဋီကာကျမ်းဂန်တို့ကို ကြည့်ရှုရာ၌လည်း နာမ်ရုပ်ကြေမှုမှသာ အနက်
 အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်နိုင် မြင်နိုင်၍ ကျမ်းဂန်၏ လေးနက်သော စကားကို
 လည်း သက်ဝင် စူးရှလျက် ကျကျနန သိနိုင်ပေသည်။

အိုစာသင်သားအပေါင်းတို့... နာမ်ရုပ်ကြေခြင်း၏ ကျေးဇူးကို အသင်တို့
 နာမ်ရုပ်ကြေသည့်အခါ ယခုပြခဲ့သော အကျိုးများထက် ပို၍ ကြီးမားသော
 အကျိုးကျေးဇူးကို ခံစားကြရပေလိမ့်မည်။ သမာသ် တဒ္ဓိတ် ကိတ်အပိုင်း
 များနှင့် ကာရကပိုင်းသည် နာမ်၏ စက်ကွင်းမှ မလွတ်ကင်းနိုင်ကြပေ။

မှတ်ရန် တစ်ဆယ့်သုံး”ဟူသော တစ်ဆယ့်သုံးဂိုဏ်းတို့၏ ပဒမာလာကို အာလုပ်နှင့်တကွ ဝိဘတ်တစ်ဆယ့်ခြောက်လုံး အစဉ်အတိုင်း အကျဉ်းမျှ ပြဆိုပေအံ့။ ထိုတွင် မနောဂိုဏ်းစုကို ပုရိသ စိတ္တ ကညာဒိဂိုဏ်းတို့ထက် လက္ခဏာပိုလွန်သော ဂိုဏ်းထူးဖြစ်၍ ထိုသုံးဂိုဏ်းတို့၏ နောက်မှ ပြဆိုပေအံ့။

သမာသ်နာမ် တဒ္ဓိတ်နာမ် ကိတ်နာမ် အမည်ကို ခံယူလျက် ယခု နာမ် အတွင်းသို့ သက်ဆင်းကြရပေသည်။ ထိုသမာသ် တဒ္ဓိတ် ကိတ်ပုဒ်တို့ နာမ်အတွင်းသို့ သက်ဆင်းကြရပုံကို ဤအခြေပြုသဒ္ဓါက ထိုထိုအပိုင်း၌ ကသိုဏ်းကွက် ဆင်ပြင်သလို ထင်မြင်အောင် ညွှန်ပြထားလိမ့်မည်။

အိုစာသင်သားအပေါင်းတို့...နာမ်၏ကျေးဇူးကို အထူးသဘောကျပြီး သော ဆရာအစဉ်အဆက်တို့က “နာမ်ကိုနိုင်လျှင် သဒ္ဓါတစ်ဝက် ပိုင်ပြီ” ဟု မြိုင်မြိုင်ကြီး မိန့်တော်မူခဲ့ကြသည်။ သို့အတွက် သင်တို့၏ သဒ္ဓါအခြေကို ကြာလေလေ တိုးပွားဖို့ အကျိုးများသည့် ဤနာမ်ဂိုဏ်းကို ဒိုင်းဒိုင်းပြေး ကြေမ္မအောင်...၁-မနောဂိုဏ်းစု, ၂-ပုရိသာဒိဂိုဏ်း, ၃-စိတ္တာဒိဂိုဏ်း, ၄-ကညာဒိဂိုဏ်း, ၅-ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်း, ၆-ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း, ၇-ပုမာဒိဂိုဏ်း, ၈-ရာဇာဒိဂိုဏ်း, ၉-သတ္တာဒိဂိုဏ်း, ၁၀-ရတ္တာဒိဂိုဏ်း, ၁၁-နဒါဒိဂိုဏ်း, ၁၂-ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း, ၁၃-သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်းဟု (၁၃)ဂိုဏ်းတို့၏ ပဒမာလာ ကို အာလုပ်ဝိဘတ်နှင့်တကွ ဝိဘတ်(၁၆)လုံး အာလုပ် ပဌမာ ဒုတိယာ စသော အစဉ်အတိုင်း အကျဉ်းမျှ ပြဆိုရပေလိမ့်မည်။ ထို(၁၃)ဂိုဏ်းတွင် “မနောဂိုဏ်းစု, ပု စိတ် ကညာ” ဟု မနောဂိုဏ်းစုကို အစဆုံးခေါင်းစဉ် ထားသော်လည်း ရှုပ်၏ လက္ခဏာမှာ ပုရိသ စိတ္တ ကညာဒိဂိုဏ်းတို့ထက် ပိုလွန် ထူးခြားနေသောကြောင့် ထိုဂိုဏ်းများ၏ နောက်မှ ပြဆိုခွင့် ရှိသည်ကိုလည်း သတိပြုခဲ့ကြပါကုန်။

ကျက်မှတ်ရန် တည်သောအခါ “ပုရိသ” ဟု အကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင် “သော” ဟူသော သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို ဩပုရိ၊ ပြီးသောအခါ “ပုရိသော” ဟု ဩကာရန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ပုရိသာဒိဂိုဏ်းမည်၏။ ဤပုရိသာဒိဂိုဏ်းသည် ပုလ္လိင်သာတည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုဇ်	မဟုဝုဇ်
ပ ပုရိသော		ပုရိသာ
အာ ဘောပုရိသ, ပုရိသာ		ဘောန္တော ပုရိသာ
ဒု ပုရိသံ		ပုရိသေ
တ ပုရိသေန		ပုရိသေဟိ, ပုရိသေဘိ
စ ပုရိသဿ		ပုရိသာနံ
စီ ပုရိသသ္မာ, ပုရိသမ္မာ, ပုရိသာ		ပုရိသေဟိ, ပုရိသေဘိ
ဆ ပုရိသဿ		ပုရိသာနံ
သ ပုရိသသ္မိ, ပုရိသမိ, ပုရိသေ		ပုရိသေသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မော သံဃော ပေါသော, ဒေဝေါ စ မနုဿော နုရော၊ မာတုဂါမော ဩရောဓောတိ, ပုရိသာဒိဂဏော မတော။

စီရင်သောသုတ်

အာလပနေ ဂဿညနှင့်, အကာရပိ-တာဒျန်,
အာကာရောဝါ-သေသတော, သဗ္ဗယောနိနံ၊
သရလောပေါ-သော-တစ်တန်ငယ်, အတောနေနံ သုဟိသ္မုနှင့်
သ္မာဟိ(ပြ)သ္မိ နံပေ, သာဂမောတဲ့သေ၊
သုနံဟိသု-သ္မာသ္မိနိတွေမှာ, ဂိုဏ်းပုရိသေ သုတ်များပါတဲ့လေး။

ကြည်ရှုရန်သာ

“ပုရိသော-ယောကျ်ားသည်၊ ပုရိသာ-ယောကျ်ားတို့သည်၊ ဘော ပုရိသ ပုရိသာ-အိုယောကျ်ား၊ ဘောန္တော ပုရိသာ-အို ယောကျ်ားတို့ စသည်ဖြင့် သုဝိဘတ်တိုင်အောင်) ပုရိသေသု-ယောကျ်ားတို့၌” ဟု ဂိုဏ်းတိုင်းမှာ အနက်ဆိုပါစေ၊ ကလေးများဉာဏ်သည် အလွန်နုနယ်လှ၏။ လွယ်သည်ဟု သဘောထား၍ အနက်မချဘဲ မနေပါနှင့်၊ ရုပ်တွက်ပုံ ကိုကား ဂိုဏ်းဝင်သုတ်များ၏ သုတ်နက်တိုင်းမှာ ပြဆိုခဲ့ပြီ။

[ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရား၊ ဓမ္မော-တရား၊ သံယော-သံဃာ၊ ပေါသော-ယောကျ်ား၊ ဒေဝေါ-နတ်၊ မနုဿော၊ နရော-လူ၊ မာတုဂါမော-မိန်းမ၊ ဩရောဂော-မောင်းမ (မိဖုရား၏ အခြွေအရံဖြစ်သော နန်းတော်သူ များ)၊ ဣတိ-ဤသို့သော သဒ္ဒါအပေါင်းကို၊ ပုရိသာဒိဂဏော-ပုရိသာဒိ ဂိုဏ်းဝင်ဟူ၍၊ မတော-သိအပ်၏။]

မှတ်ချက်။ ။ရုပ်စဉ်ရာ၌ ရှေ့အစဝယ် ပ အာ စသော အက္ခရာကို ပြထား၏။ ပ ကို ပဌမာ၊ အာ ကို အာလုပ်၊ ဒု ကို ဒုတိယာ၊ တ ကို တတိယာ၊ စ ကို စတုတ္ထိ၊ မိ ကို ပဉ္စမိ၊ ဆ ကို ဆဋ္ဌိ၊ သ ကို သတ္တမိဟု မှတ်၊ ကျက်သည့်အခါ ထိုအက္ခရာများကို မကျက်နှင့်၊ “ပုရိသော၊ ပုရိသာ၊ ဘော ပုရိသ၊ ပုရိသာ၊ ဘောန္တော ပုရိသာ” စသည်ဖြင့် ရုပ်စဉ် သက်သက်ကိုသာ ကျက်လေ၊ ထိုအက္ခရာများကား ပဌမာ အာလုပ် ကေဂုဏ် ဗဟုဂုဏ်ရုပ်မှန်း သိဖို့ရာ သင်္ကေတ (အမှတ်အသား)အဖြစ်ဖြင့် သာ ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုထိုဂိုဏ်းနှင့် သက်ဆိုင်သော သုတ်များကို ညွှန်ပြရာ၌ လူငယ်များ အတွက် ကျက်မှတ်လွယ်ကူစေခြင်းငှာ ချောမောသော စာသွားဖြင့် ညွှန်ပြထားသည်ကို သမာဓိကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ရှေးဆရာတော်ကြီး များ၏ ကဗျာဗန္ဓုတွေကို သတိထားလျက် ကျေနပ်နိုင်ကြပါစေသား။

ပုရိသာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

၂။ စိတ္တဒိဂိုဏ်း (နပုလ္လိင်)

ကျက်မှတ်ရန် တည်သောအခါ “စိတ္တ” ဟု အကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင်, “သိ” ဟူသော သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို အံ့ပြု၍, ပြီးသောအခါ “စိတ္တံ” ဟု နိဂ္ဂဟိတန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် စိတ္တဒိဂိုဏ်းမည်၏။ ဤစိတ္တဒိဂိုဏ်းသည် နပုလ္လိင်သာတည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကပုစ်	မဟုပုစ်
ပ	စိတ္တံ	စိတ္တာ, စိတ္တာနိ
အာ	ဘော စိတ္တ, စိတ္တာ	ဘဝန္တာနိ စိတ္တာ, စိတ္တာနိ
ဒု	စိတ္တံ	စိတ္တေ, စိတ္တာနိ
တ	စိတ္တေန	စိတ္တေဟိ, စိတ္တေဘိ
စ	စိတ္တဿ	စိတ္တာနံ
မီ	စိတ္တဿှာ, စိတ္တမှာ, စိတ္တာ	စိတ္တေဟိ, စိတ္တေဘိ
ဆ	စိတ္တဿ	စိတ္တာနံ
သ	စိတ္တသ္မိံ, စိတ္တမိံ, စိတ္တေ	စိတ္တေသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ကုလံ စ ကုသလံ ပုညံ, ကလတ္တံ ဥဒကံ သုခံ။
ဒုက္ခံ အကုသလံ ပါပံ, ကမ္မံ စိတ္တာဒိကံ မတံ။

စီရင်သောသုတ်

ဂိုဏ်းပုရိသာ သုတ်လာသမျှနှင့် အတောနိစ္စ သိတစ်တန်, ယောသုကတာ နိကာရ-လောပ သုဒီဃံ။
ကမ္မအတွက် ရုပ်ကျူးဟန်မှာ, သုတ်အထူးကြံ အကမ္မနှင့်, ဥနာမိစ-စမသွေ, ဈလတောပြ နှစ်ထွေ။
ဗြဟ္မတောတု-တုအနေမှာ, နယုပဒေ ဂိုဏ်းစိတ္တာဒိလေး။။

ကြည့်ရှုရန်သာ

[ယောဝိဘတ်ဖြင့် စိတ္တာ စိတ္တေကဲ့သို့သော ရုပ်များသည် ဂါထာ စီရာဝယ် အက္ခရာနည်းအောင် သုံးရသော ရုပ်များတည်း။ စုတ္တိယမှာ ရှိခဲ့၏။] ကုလံ-အမျိုး၊ ကုသလံ-ကုသိုလ်၊ ပုညံ-ကောင်းမှု၊ ကလတ္တံ-ဇနီး(မယား)၊ ဥဒကံ-ရေ၊ သုခံ-ချမ်းသာ၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲ၊ အကုသလံ-အကုသိုလ်၊ ပါပံ-မကောင်းမှု၊ ကမ္မံ-အမှု(လုပ်ငန်း)၊ စိတ္တာဒိကံ-စိတ္တာဒိဂိုဏ်းဝင်ဟူ၍၊ မတံ-သိအပ်သော ပုဒ်အပေါင်းတည်း။

ထိုပုဒ်များတွင် ကမ္မသဒ္ဓါဝယ် “နာ-သ-သွာ-သ-သ္မိ”ဝိဘတ် ငါးလုံးနှောင်းရာ၌ အကမ္မန္တဿ စ, ဥနာမိ စ၌ စသဒ္ဓါ, ဈလတော သဿနောဝါ, ဈလတော စဟု (ဈလတောပြသောနှစ်သုတ်), ဗြဟ္မတောတု သ္မိန္တိ တုသဒ္ဓါတို့ဖြင့် စီရင်၍ နာဝိဘတ်ဖြင့် ကမ္မနာ ကမ္မနာ, သဝိဘတ်ဖြင့် ကမ္မုနော, သွာဝိဘတ်ဖြင့် ကမ္မုနာ, သ္မိဝိဘတ်ဖြင့် ကမ္မနိဟု ကျူးလွန်လိုလျှင်သော ရုပ်များ ရှိသေးသည်။ သို့အတွက် ထို ရုပ်ထူးများကို ထည့်သွင်း၍ ကမ္မပုဒ်ကို...

“ကမ္မံ၊ ကမ္မာ၊ ကမ္မာနိ၊ ဘောကမ္မ၊ ကမ္မာ၊ ဘဝန္တာနိ ကမ္မာ၊ ကမ္မာနိ၊ ကမ္မံ၊ ကမ္မေ၊ ကမ္မာနိ၊ ကမ္မေန၊ ကမ္မနာ၊ ကမ္မုနာ၊ ကမ္မေဟိ၊ ကမ္မောဘိ၊ ကမ္မဿ၊ ကမ္မုနော-ကမ္မာနံ၊ ကမ္မသွာ၊ ကမ္မမှာ၊ ကမ္မာ၊ ကမ္မုနာ၊ ကမ္မေဟိ၊ ကမ္မောဘိ၊ ကမ္မဿ၊ ကမ္မုနော၊ ကမ္မာနံ၊ ကမ္မသ္မိ၊ ကမ္မမိ၊ ကမ္မေ၊ ကမ္မနိ၊ ကမ္မေသု”ဟု ရုပ်စဉ်လေ။

စိတ္တာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

F4B

၃။ ကညာဒိဂိုဏ်း (ဣတ္ထိလိင်)

ကျက်မှတ်ရန် ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယောသုတ်ဖြင့် အာပစ္စည်းသက်၍လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထတာဘာဝေတုသုတ်ဖြင့် တာပစ္စည်းသက်၍လည်းကောင်း၊ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ကညာဒိဂိုဏ်းမည်၏။ ဤကညာဒိဂိုဏ်းသည် ဣတ္ထိလိင်သာတည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်   ဧကဝုဏ်   မဟုဝုဏ်

ပ	ကညာ	ကညာ, ကညာယော
အ	ဘောတိကညေ	ဘောတိယောကညာ, ကညာယော
ဇု	ကညံ	ကညာ, ကညာယော
တ	ကညာယ	ကညာဟိ, ကညာဘိ
စ	ကညာယ	ကညာနံ
စိ	ကညာယ	ကညာဟိ, ကညာဘိ
ဆ	ကညာယ	ကညာနံ
သ	ကညာယ, ကညာယံ	ကညာသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

သဒ္ဓါ မေတ္တာ ပညာ ဂင်္ဂါ, ပုစ္ဆာ သိက္ခာ ဘိက္ခာ တဏှာ၊
ဝါစာ ဂါထာ အမ္မာ အန္ဓာ, ပရိသာ စ သဘာ(သမာ)။

စီရင်သောသုတ်

ဣတ္ထိမတော အာပစ္စယောနှင့်, ယတေ အာယော နှစ်သုတ်မှန်,
ယပတောစ ယောနံ ဟော-လောပေါသုတ်က တစ်တန်၊
သေသတော ဂ-သိ လောပံငယ်, ယတောတစ်ဖန် နာဒီနနှင့်,
ယပတောပြ သ္မိယပေ, န အမ္မာဒိ မသွေ၊
ကညာဒိပြ သုတ်တိုင်းကြေလျှင်, ရုပ်ဂိုဏ်းအနေ ခက်ခဲပါဘုလေ။

ကြည်ရှုရန်သာ

သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါတရား၊ မေတ္တာ-မေတ္တာတရား၊ ပညာ-ပညာတရား၊
ဂင်္ဂါ-ဂင်္ဂါမြစ်၊ ပုစ္ဆာ-အမေး၊ သိက္ခာ-ကျင့်ဝတ်သိက္ခာ၊ ဘိက္ခာ-ထမင်း၊
တဏှာ-တပ်မက်ခြင်း၊ ဝါစာ-စကား၊ ဂါထာ-ဂါထာပါဠိ၊ အမ္မာ၊
အန္ဓာ-မိခင်၊ ပရိသာ-ပရိသတ်၊ သဘာ-ပွဲသဘင်၊ အစည်းအဝေး၊
ဈေးရုံ၊ လွှတ်ရုံး၊ သမာ-ကညာနှင့်တူသောသဒ္ဓါတို့တည်း။

ထိုပုဒ်များတွင် ပရိသာ သဘာသဒ္ဓါတို့၌ သို့ ဝိဘတ်အရာဝယ်
သို့ဝိဘတ်ကို “တိ သဘာပရိသတော” ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ဖြင့်
တိ ပြု၊ အာကို ကုစာဒိမဇ္ဈတ္တရာနံ ဒီဃရသသာ ပစ္စယေသု စသုတ်ဖြင့်
အ ရသပြု၍ “ပရိသတိ၊ သဘတိ” ဟု ရုပ်ပိုသေး၏။ (ယခု ပါဠိများ၌
“ပရိသတိ” ဟု ရှိသည်။)

အမ္မာ အန္ဓာ(အမ္မာ)သဒ္ဓါတို့၌ န အမ္မာဒိတောသုတ်က “ဧ” မပြုရဟု
တားမြစ်သောကြောင့် အာလုပ်သိဝိဘတ်ဖြင့် “အမ္မေ-အန္ဓေ-အမ္မေ” ဟု
ရုပ်မရှိရ၊ ပရိသာဒိဂိုဏ်းတုန်းကကဲ့သို့ “ဘောတိအမ္မ၊ အမ္မာ” ဟု
ရုပ်ရှိရသည်၊ သတိပြု၍ ရုပ်စဉ်ကြလေ။

ဘောတိအမ္မ၌ အမ္မကို အမ္မာလိင်တည်၊ အာလုပ် သိသက်၊ ဂမုညံ၊
ဒါကို ယမုညံ၊ ယတေစသုတ်ဖြင့် ယမည်သော ဒါမှ နောက်ဖြစ်သော
ဂသိကို ပြေသင်သော်လည်း န အမ္မာဒိတောသုတ်က တားမြစ်သော
ကြောင့် မပြုရ၊ အာကာရော ဝါသုတ်ဖြင့် ဒါကို ၊ ရသပြု၊ သေသတော
လောပံ ဂသိဝိသုတ်ဖြင့် ဂသိကို ချေ၊ အမ္မပြီး၏။ [အမ္မာ၌ကား အမ္မာ
တည်၍ ဤနည်းအတိုင်းဆိုပြီးလျှင် ဒါကို ရသမပြုဘဲ၊ ဂသိကို ချေရုံသာ။]

ကညာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

၄။ မနောဂိုဏ်းစု

ကျက်မှတ်ရန် မနောဂိုဏ်းစုသည် မနောဂိုဏ်း၊ မနောဂဏာဒိ
 ဂိုဏ်းဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတွင်
 “နာ.သ.သ္မိ.ဝိ, သာ.သော.သိဆုံး၊ ကြိယာကံ, ဩခံဝိကပ်၊
 သမာသ် တဒ္ဓိ, လယ်ဩရိ၊ တိ.ဝိ မနောဂိုဏ်းလက္ခဏာ”
 ဟူသည်နှင့်အညီ -နာ ဝိဘတ်အရာ၌ သာ, သ ဝိဘတ်အရာ၌
 သော, သ္မိ ဝိဘတ်အရာ၌ သိ အဆုံးရှိခြင်း လက္ခဏာတစ်ပါး၊
 ကြိယာ၏ ကံ၌ ဩအက္ခရာရှိခြင်းလက္ခဏာ တစ်ပါး၊ သမာသ်
 တဒ္ဓိတ်ပုဒ်တို့၏ အလယ်၌ ဩ အက္ခရာရှိခြင်း လက္ခဏာတစ်ပါး၊
 ဤလက္ခဏာသုံးပါးရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည် မနောဂိုဏ်းမည်၏။
 ၁-မနသာ မနသော မနသိ, ၂-မနော ဥတ္တာ, ၃-
 မနောဓာတု မနောမယံ ဟူသည်တည်း။ ဤမနောဂိုဏ်းသည်
 များသော အားဖြင့် နပုလ္လိင်တည်း။ ပုလ္လိင်လည်း အနည်းငယ်
 ရှိသေး၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုဇ်	မဟုဝုဇ်
ပ မနံ, မနော		မနာ, မနာနိ
အာ ဘောမန, မနာ		ဘာဝန္တာနိ မနာ, မနာနိ
ဇူ မနံ, မနော		မနေ, မနာနိ
တ မနေန, မနသာ		မနေဟိ, မနေဘိ
စ မနဿ, မနသော		မနာနံ
ဇီ မနသ္မာ, မနမှာ, မနာ		မနေဟိ, မနေဘိ
ဆ မနဿ, မနသော		မနာနံ
သ မနသ္မိ, မနမိ, မနေ, မနသိ		မနေသု။

မနောဂိုဏ်း

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ဝေံ ဝစော ဝယော ဝေဇော၊
တပေါ စေတော တမော ယသော၊
အယော ပယော သိရော ဆန္ဒော၊
သရော ဥရော ရဟော အဟော။

ကြည်ရှုရန်သာ

နာ သ သ္မိ ဝိ(ဝိ=ဝိကပ်)-နာဝိဘတ်အရာ၌ “မနသာ” ဟု ရှိရမည် ဆိုသော်လည်း အမြဲမဟုတ်၊ ဝိကပ်(အချို့)တည်း၊ ထို့ကြောင့် မနေန ဟုလည်း ရှိနိုင်သည်။ သ သ္မိအရာ၌လည်း ဤနည်းပင်။

ကြိယာကံ၊ ဩခံဝိကပ်-ဥတ္တာဟူသော ကြိယာ၏ ကံပုဒ်၌ “မနော” ဟု ဩခံလျက် (ဩဆုံးလျက်) ရှိရမည်။ သို့သော် ဝိကပ်ဟု ဆိုသောကြောင့် အမြဲဩခံရမည် မဟုတ်။ “မနံဥတ္တာ” ဟုလည်း နေနိုင်သည်-ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် အံဝိဘတ်ဖြင့် “မနံ၊ မနော” ဟု နှစ်ရုပ်ပြခဲ့သည်။ “မနံ၊ မနော-စိတ်ကို၊ ဥတ္တာ-သိ၍” ဟု အနက်ဆို။

သမာသံ တဒ္ဓိ၊ လယ်ဩရိ-“မနောဓာတု” ကဲ့သို့သော သမာသံပုဒ်၊ “မနောမယံ၊ အယောမယံ” ကဲ့သို့သော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်များ၏ အလယ်၌ ဩအက္ခရာ ရှိရမည်။ သို့သော် အမြဲမဟုတ်။ “အယကပလ္လံ” စသည်ဖြင့် ဩမရှိသော ပုံစံများကိုလည်း တွေ့နိုင်သေး၏။ [မနောဓာတု-မနောဓာတ်၊ မနောမယံ-စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သည်။ အယကပလ္လံ-သံအိုးခင်း၊ အယောမယံ-သံဖြင့် ပြုအပ်သည်။]

ဤမနောဂိုဏ်းကို ရူပသိဒ္ဓိ၌ ပုလ္လိင်အတွင်း သွင်းထား၏။ သဒ္ဓနီတိ၌ ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် နှစ်မျိုးပြ၏။ မာဂဝအဘိဓာန်၌ “မနော·နိတ္ထိ” (မန သဒ္ဓါကို ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်)ဟု ဆို၏။ သဒ္ဓတ္ထထောမ မဟာနိမိခေါ်သော

သက္ကတအဘိဓာန်ကျမ်း၌ကား မနောဂိုဏ်းဝင် (၁၆)ပုဒ်တွင် “တပေါ” မှ တစ်ပါး အခြားပုဒ်များကို နပုလ္လိင်, “တပေါ” တစ်ပုဒ်ကိုသာ ပုလ္လိင်ဟု ဆို၏။ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတံဂို၌ စာသွားကို ချိန်ရလျှင် နပုလ္လိင်က အားသန်ဖို့ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “တပေါ” မှတစ်ပါး အခြားပုဒ်များကို နပုလ္လိင် အနေအားဖြင့် ရုပ်စဉ်လေ။ “တပေါ” ကိုကား အံ၌ တပေါ၊ နာ သ သ္မိတို့၌ “တပသာ တပသော တပသိ” ဟု မနောဂိုဏ်းဆိုင်ရာ ရုပ်ပို ထည့်၍ ပုရိသကဲ့သို့ ပုလ္လိင်အနေအားဖြင့် ရုပ်စဉ်လေ။

အနက်ကို သတိပြုစို့။ ။မနော-စိတ်၊ ဝစော-စကား၊ ဝယော-အရွယ်၊ (“ဥဒယဝယ” ကဲ့သို့ ပျက်ခြင်းအနက်ကိုဟောသော “ဝယ” သဒ္ဒါ ကား မနောဂိုဏ်း မဟုတ်၊ ပုလ္လိင် ပုရိသာဒိဂိုဏ်း) တေဇော-မီး၊ တန်ခိုး၊ အစွမ်း၊ (“ဥဒတေဇ” ဟု နာမည်ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်းတည်း။) တပေါ-အကျင့်၊ စေတော-စိတ်၊ တမော-အမိုက်မှောင်၊ ယသော-အခြွေအရံ၊ အကျော်အစော၊ (“ဥဒယသ” ဟု နာမည်ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း။) အယော-သံ(သတ္တ)၊ (“နိရယ” ၌ အယသဒ္ဒါကဲ့သို့ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၊ ကြီးပွားမှုကို ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း။) ပယော-ရေ၊ နို့ရည်၊ သိရော-ဦးခေါင်း၊ ဆန္ဒော-အလို၊ တဏှာ၊ ဆန္ဒစေတသိက်၊ (“ဥဒဆန္ဒ” ဟု နာမည်ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း။) သရော-ရေအိုင်၊ (မ္မား၊ သရရှစ်လုံးကို ဟောရာ၌ ပုရိသာဒိဂိုဏ်း။) ဥရော-ရင်ဘတ်၊ ရဟော-မျက်ကွယ်၊ (နိပါတ်ပုဒ်လည်း ရှိ၏။) အဟော-နေ့ရက်၊ (“သတ္တ အဟာနိ သတ္တာဟံ” ဟု နပုလ္လိင်ပါဠိကို သမာသ်၌ တွေ့ရလတ္တံ့!) ဝေ-ဤသဒ္ဒါစု မနောနှင့် ရုပ်စဉ်တူ၏။ [စီရင်သော သုတ်များကို မနောဂိုဏ်းစု ဆုံးမှ ပြမည်။]

မနောဂိုဏ်းပြီး၏။
 ✽✽✽✽

မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း

ကျက်မှတ်ရန် မနောဂဏာဒိဂိုဏ်းသည် အစလက္ခဏာ တစ်ပါးသာရှိသောဂိုဏ်း၊ အဆုံးလက္ခဏာ နှစ်ပါးသာရှိသောဂိုဏ်းဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထိုတွင်...

“ဗိလံ ဗလံ ဒမော ဝါဟော၊ ထာမော ထာမံ ဇရော ဇရာ၊
ပဒံ မုခံ တျဉ္ဇာဒျက်-ပုဏ္ဏာ မနောဂဏာဒိဂော”

ဟူသော ဤဂါထာလာ ရှစ်ပုဒ်တို့သည် အစလက္ခဏာ တစ်ပါး သာ ရှိသော မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤပုဒ်တို့တွင် “ဗိလံ” စသော နိဂ္ဂဟိတန္တပုဒ်များသာ နုပုလ္လိင်တည်း။ “ဒမော” စသော ဩကာရန္တပုဒ်များသည် ပုလ္လိင်တည်း။ ဇရာကား ဣတ္ထိလိင် တည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုစ်	မဟုဝုစ်
ပ ဗိလံ		ဗိလာ၊ ဗိလာနိ
အာ ဘောဗိလ၊ ဗိလာ		ဘဝန္တာနိ ဗိလာ၊ ဗိလာနိ
ဒု ဗိလံ (“ဗိလော” ဟုမရှိ)		ဗိလေ၊ ဗိလာနိ
တ ဗိလေန၊ ဗိလသာ		ဗိလေဟိ၊ ဗိလေဘိ
စ ဗိလဿ၊ ဗိလသော		ဗိလာနံ
စိ ဗိလသ္မာ၊ ဗိလမ္မာ၊ ဗိလာ		ဗိလေဟိ၊ ဗိလေဘိ
ဆ ဗိလဿ၊ ဗိလသော		ဗိလာနံ
သ ဗိလသ္မိ၊ ဗိလမိ၊ ဗိလေ၊ ဗိလသိ		ဗိလေသု။

“အာပေါ စ သရဒေါ ဝါယော၊ ရဇော ရဇံတိအာဒယော၊
အန္တကံဒွယသမ္ပန္နာ၊ မနောဂဏာဒိကော မတာ”

ဟူသော ဤဂါထာလာ (၅)ပုဒ်တို့သည် အဆုံးလက္ခဏာ နှစ်ပါးသာရှိသော မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤပုဒ်တို့တွင် “ရဇံ” မှတစ်ပါးသော ပုဒ်တို့သည် ပုလ္လိင်တည်း။ “ရဇံ” ကား နပုလ္လိင်တည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုစ်	မဟုဂုစ်
ပ အာပေါ		အာပါ
အာ ဘောအာပ၊ အာပါ		ဘောန္တော အာပါ
ဇု အာပံ၊ အာပေါ		အာပေ
တ အာပေန(“အာပသာ” ဟုမရှိ)		အာပေဟိ၊ အာပေဘိ
စ အာပဿ(“အာပသော” ဟုမရှိ)		အာပါနံ
မီ အာပသ္မာ၊ အာပမှာ၊ အာပါ		အာပေဟိ၊ အာပေဘိ
ဆ အာပဿ(“အာပသော” ဟုမရှိ)		အာပါနံ
သ အာပသ္မိ၊ အာပမိ၊ အာပေ(အာပသိ မရှိ)		အာပေသု။

စီရင်သောသုတ်

မနောဂဏာ-ဒိတောပြုလို့၊ သဿစောစ-စပါယူ၊
သသရေ လာ ဝါဂမော၊ ထာမော ထာမံမူ၊
အကမ္မန္တ အန္တတစ်ဆူငယ်၊ ဥနာမိဟူ စသဘောနှင့်၊
သောဝါ-ဈုလ-တော သဿာ၊ ဈုလတော စ ပါ။
ထာမသောနှင့် ထာမုနာပြင်၊ မုနော မုနာ-နာသသ္မာဋ္ဌိလေး။

ကြည်ရှုရန်သာ

ဗိလံ-တွင်း၊ ဗလံ-အား၊ အစွမ်း၊ စစ်သည်ဗိုလ်ပါ၊ အာဏာ၊ ဒမော-ဆုံးမခြင်း၊ ဝါဟော-ဆင်ယာဉ်စသော ယာဉ်၊ အတင်း(၈၀)ကို ခေါ်သော တစ်ဝါဟ၊ ထာမော၊ ထာမံ-အား၊ အစွမ်း၊ ဇရာ-အဖျား ရောဂါ၊ ဇရာ-အိုခြင်း၊ ပဒံ-ပုဒ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ခြေ၊ ခြေရာ၊ မုခံ-မျက်နှာ၊ ခံတွင်း၊ ဣတိ အဋ္ဌ-ဤရှစ်ပုဒ်တို့သည်၊ အာဒျ-ကံပုဏ္ဏာ (အာဒိအကံ ပုဏ္ဏာ)-အစလက္ခဏာ တစ်ပါးနှင့်သာ ပြည့်စုံကုန်သည် ဖြစ်၍၊ မနောဂဏာဒိကော-မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း မည်၏။

ဤပုဒ်များ၌ကား မနောဂိုဏ်း၏ လက္ခဏာသုံးပါးတွင် “နာ သ သ္မိံ ဝိ၊ သာ သော သိဆုံး” ဟူသော အစလက္ခဏာ တစ်ပါးသာ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် နာ သ သ္မိံ ဝိဘတ်တို့၌ “ဗိလသာ၊ ဗိလသော၊ ဗိလသိ” ဟု ရုပ်စဉ် ထည့်ခဲ့ရသည်။ “ကြိယာကံ၊ သြခံဝိကပ်၊ သမာသံ တဒ္ဓိ၊ လယံသြရိ” ဟူသော နောက်လက္ခဏာနှစ်ပါး မရှိသောကြောင့် ဒုတိယာ ဝိဘတ် အရာ၌ “ဗိလော” ဟု မထည့်ဘဲ ချန်ထားသည်။

ပါဠိစီရော၌ “ဗိလော ပဝိသ ဇမ္ဗူက” ဟု မစီရ၊ “ဗိလံ ပဝိသ ဇမ္ဗူက” ဟုသာ စီရမည်။ (ဇမ္ဗူက-မြေခွေး၊ ဗိလံ-တွင်းသို့၊ ပဝိသ-ဝင်လော၊) သမာသံအရာ၌ “ဗိလောဇာတော” ဟု မရှိရ၊ တဒ္ဓိတ်အရာ၌ လည်း “ဗိလောမယော” ဟု မရှိရ၊ ဗိလဇာတော(တွင်း၌ ဖြစ်သည်)၊ ဗိလမယော(တွင်းဖြင့်ပြီးသည်) ဟု ရှိရမည်။ “ဗိလံ” စသော နိဂ္ဂဟိတန္တ ပုဒ်တို့သည် နပုလ္လိင်တည်း။ “ဒမော” စသော သြကာရန္တ ပုဒ်တို့ကား ပုလ္လိင်တည်း။ ဇရာကား ဣတ္ထိလိင်တည်း။

ရုပ်စဉ်ဟန်မှာ နပုလ္လိင်များကို စိတ္တအတိုင်းတွင် ရုပ်ပိုထည့်၊ ပုလ္လိင်များကို ပုရိသအတိုင်းတွင် ရုပ်ပိုထည့်၊ ဇရာကို ကညာအတိုင်းတွင် ရုပ်ပိုထည့်၍ စဉ်၊ ထာမသဒ္ဓါ၌ကား နာဝိဘတ်ဖြင့် ထာမသော ထာမုနာ၊ သဝိဘတ် နှစ်လုံးဖြင့် ထာမုနော၊ သွာဖြင့် “ထာမုနာ” ဟု ပိုလွန်သေး၏။ ထို့ကြောင့် “ထာမသောနှင့် ထာမုနာပြင်၊ မုနော မုနာ နာ သ သွာ၌လေး” ဟု ဆိုခဲ့သည်။

တည်သောအခါ ဂုဏဝန္တဟု ဥကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင်
အံ နပုံသကေသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်နှင့်တကွ နှူပစ္စည်းကို အံ
ပြု၍၊ ပြီးသောအခါ ဂုဏဝံဟု နိဂ္ဂဟိတန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော
ပုဒ်အပေါင်းသည် နပုလ္လိင် ဂုဏဝါဒီဂိုဏ်းမည်၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ ဂုဏဝံ ဂုဏဝန္တာ, ဂုဏဝန္တီ, ဂုဏဝန္တာနိ
  - အာ ဘောဂုဏဝံ, ဂုဏဝ, ဘဝန္တာနိ ဂုဏဝန္တာ, ဂုဏဝန္တီ
  - ဂုဏဝါ ဂုဏဝန္တာနိ
  - ဒ ဂုဏဝံ, ဂုဏဝန္တံ ဂုဏဝန္တေ, ဂုဏဝန္တီ, ဂုဏဝန္တာနိ
- တတိယာ နာဝိဘတ်မှစ၍ ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ဟိမဝါ သတိမာ စေဝ, ဗန္ဓုမာ ဘုတ္တဝါ ပိစ၊
ဧတ္တဝါ စ ယာဝါ တာဝါ, စန္ဒိမာ ဂုဏဝါဒယော။

စီရင်သောသုတ်

ဂိုဏ်းဂုဏဝါ သုတ်အရ၊ အဝဏ္ဏာစ ဂေ တစ်ဖြာ၊
နှူဿန္တော ယောသုစ၊ နှူဿလည်း နှောပ။
အာသိမှိစ သိမှိဝါပြင်၊ အံနပုံသာ-ကေအရနှင့်၊
သဗ္ဗဿတံ့ ဝါအံသေ၊ တောတိတာသ-တစ်ထွေ၊
နံမှိတံနှင့် နှူဿသေဝါ၊ မှတ်ကြပလေ သုတ်များကိုတဲ့လေး။

ကြည့်ရှုရန်သာ

ဂုဏဝါ-ဂုဏရှိသောယောက်ျား (ပုလ္လိင်)။ ဂုဏဝံ-ဂုဏရှိသောအမျိုး
(နပုလ္လိင်)။ ဤသို့ လိင်အားလျော်အောင် အနက်ကို ပြောင်းလွှဲဆိုရမည်။
“ဘဂဝါ-ဘုန်းရှိတော်မူသော ဘုရား” ပုလ္လိင် ဂုဏဝါနှင့်အတူ ရုပ်စဉ်လေ။

ဟိမဝါ(ဝန္တပစ္စည်း)-ဟိမဝန္တာတောင်၊ သတိမာ(မန္တပစ္စည်း)-သတိရှိသူ၊
 ဗန္ဓမာ(မန္တပစ္စည်း)-မိတ်ဆွေကောင်းရှိသူ၊ ဘုတ္တဝါ(တဝန္တပစ္စည်း)-ထမင်း
 စားပြီးသူ၊ ဧတ္တဝါ(တာဝန္တပစ္စည်း)-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ယာဝါ
 (အာဝန္တပစ္စည်း)-အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ တာဝါ
 (အာဝန္တပစ္စည်း)-ထိုမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ စန္ဒိမာ(ဣမန္တ
 ပစ္စည်း)-လဗိမာန်ရှိသော နတ်၊ လနတ်သားရှိသော ဗိမာန်၊
 ဂုဏဝါဒယော-ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းသဒ္ဒါစုတို့တည်း။ နပုလ္လိင်၌ ဟိမဝံ သတိမံ
 စသည်ဖြင့် ရှိရမည်ကို သတိပြု၍ နပုလ္လိင် ဂုဏဝံအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။

ဤရုပ်၌ ရုပ်တွက်ပုံ အနည်းငယ် ရှုပ်၏။ ဆိုင်ရာသုတ်များကို
 ပြန်ကြည့်ပါ။ များစွာသော သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ အာလုပ်ဖြင့် ဂုဏဝံဟု မရှိ၊
 ကစ္စည်းကျမ်း၌ ရှိ၍ ထည့်လိုက်ရသည်။ ဂုဏဝန္တီကိုလည်း ပုလ္လိင်အရာမှာ
 ထည့်ကြ၏။ တချို့သဒ္ဒါကျမ်း၌ နပုလ္လိင်ဟု အတိအလင်း ဆိုထားပြီး
 သိဝိဘတ်ဖြင့် ဂုဏဝန္တော၊ သဝိဘတ်ဖြင့် ဂုဏဝဿဟု ရူပသိဒ္ဓိမှာ
 မရှိသော်လည်း မောဂ္ဂလ္လာန်၌ လာသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ၎င်း
 ရုပ်တို့နှင့် အလားတူပါဠိများ အထင်အရှား ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း
 ထည့်သွင်းလိုက်ရသည်။ “သီလဝါ-သီလရှိကုန်သည်”ဟု ဗဟုဂုဏ်ဖြင့်
 လည်း အနည်းငယ် တွေ့ရ၏။

နပုလ္လိင် ဂုဏဝန္တာ ဂုဏဝန္တာနိတို့ကို ရုပ်တွက်သည့်အခါ အတော
 နိစ္စံ၊ ယောသု ကတနိကာရ လောပေသု ဒီပံသုတ်တို့ကို သတိပြု။
 န္တုဿန္တော ယောသု စသုတ်ဖြင့် န္တု အစိတ် ၂ ကို အ ပြုပြီးနောက်
 စိတ္တာ စိတ္တာနိတို့လို ရုပ်တွက်ရမည်။

ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

၆။ ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း (ပုံ-နပုံ)

ကျက်မှတ်ရန် အန္တပစ္စည်းအဆုံးရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း သည်လည်း ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထို နှစ်ပါးတို့တွင် တည်သောအခါ “ဂစ္ဆန္တ” ဟု အကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင် သိမ့် ဂစ္ဆန္တာဒိနံ န္တသဒ္ဒေါ အံသုတ်ဖြင့် န္တကို အံပြု၍လည်းကောင်း၊ အံမပြုဘဲလည်းကောင်း ပြီးသောအခါ “ဂစ္ဆံ ဂစ္ဆန္တော” ဟု ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ပုလ္လိင် ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ “ဂစ္ဆံ ဂစ္ဆန္တံ” ဟု ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် နပုလ္လိင် ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း မည်၏။

ပုလ္လိင်ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုစ်	မဟာဝုစ်
ပ ဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆန္တော		ဂစ္ဆန္တာ၊ ဂစ္ဆန္တော
အာ ဘောဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆ၊ ဂစ္ဆာ		ဘောဂ္ဂန္တာ ဂစ္ဆန္တာ၊ ဂစ္ဆန္တော
ဒု ဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆန္တံ		ဂစ္ဆန္တေ
တ ဂစ္ဆတာ၊ ဂစ္ဆန္တေန		ဂစ္ဆန္တေဟိ၊ ဂစ္ဆန္တောဘိ
စ ဂစ္ဆဿ၊ ဂစ္ဆတော၊ ဂစ္ဆန္တဿ		ဂစ္ဆတံ၊ ဂစ္ဆန္တာနံ
မီ ဂစ္ဆတာ၊ ဂစ္ဆန္တသ္မာ၊ မှာ၊ ဂစ္ဆန္တာ		ဂစ္ဆန္တေဟိ၊ ဂစ္ဆန္တောဘိ
ဆ ဂစ္ဆဿ၊ ဂစ္ဆတော၊ ဂစ္ဆန္တဿ		ဂစ္ဆတံ၊ ဂစ္ဆန္တာနံ
သ ဂစ္ဆတိ၊ ဂစ္ဆန္တသ္မိ၊ မိ၊ ဂစ္ဆန္တေ		ဂစ္ဆန္တေသု။

ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း

နပုလ္လိင်ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ ဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆန္တံ ဂစ္ဆန္တာ၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဂစ္ဆန္တာနိ
- အာ ဘောဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆာ ဘာဂစ္ဆာနိ ဂစ္ဆန္တာ၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဂစ္ဆန္တာနိ
- ဒု ဂစ္ဆံ၊ ဂစ္ဆန္တံ ဂစ္ဆန္တေ၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ ဂစ္ဆန္တာနိ။

တတိယာ နာဝိဘတ်မှစ၍ ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဧဝံ သယံ စရံ တိဋ္ဌံ၊ ဒဒိ ဘုဉ္ဇံ သုဏံ ပစံ၊
ဇိရံ မိယံ စဝံ ကရံ၊ ဘဝံ သံ အရဟံ မဟံ။

ထိုပုဒ်တို့တွင် “ကရံ”အရ ပုလ္လိင် ကရောက္ခသဒ္ဒါ ရုပ်စဉ်
ဟန်ကား...

- ပ ကရံ၊ ကရောက္ခော ကရောက္ခာ၊ ကရောက္ခော
- အာ ဘောကရောက္ခံ၊ ကရောက္ခာ ဘောက္ခော ကရောက္ခာ၊
ကရောက္ခော
- ဒု ကရောက္ခံ ကရောက္ခေ
- တ ကရောတာ၊ ကရောက္ခေန ကရောက္ခေဟိ၊ ကရောက္ခေဘိ
- စ ကရောတော၊ ကရောက္ခဿ ကရောတံ၊ ကရောက္ခာနံ
- ဇိ ကရောတာ၊ ကရောက္ခသ္မာ၊
ကရောက္ခမ္မာ၊ ကရောက္ခာ ကရောက္ခေဟိ၊ ကရောက္ခေဘိ
- ဆ ကရောတော၊ ကရောက္ခဿ ကရောတံ၊ ကရောက္ခာနံ
- သ ကရောတိ၊ ကရောက္ခသ္မိံ၊
ကရောက္ခမ္မိံ၊ ကရောက္ခေ ကရောက္ခေသု။

“ဘဝ” အရ ပုလ္လိင် ဘဝန္တသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ဘဝံ	ဘောန္တော၊ ဘောန္တာ၊ ဘဝန္တော၊ ဘဝန္တာ
အာ	ဘောဘဝံ၊ ဘဝ၊ ဘဝါ ဘောန္တ၊ ဘောန္တာ	ဘောန္တော၊ ဘောန္တာ၊ ဘဝန္တော၊ ဘဝန္တာ
ဒု	ဘဝံ၊ ဘဝန္တံ	ဘောန္တေ၊ ဘဝန္တေ
တ	ဘောတာ၊ ဘောန္တေန ဘဝတာ၊ ဘဝန္တေန	ဘဝန္တေဟိ၊ ဘဝန္တေဘိ
စ	ဘဝဿ၊ ဘဝတော၊ ဘဝန္တဿ ဘောတော၊ ဘောန္တဿ	ဘဝတံ၊ ဘဝန္တာနံ
မီ	ဘောတာ၊ ဘဝတာ၊ ဘဝန္တသ္မာ၊ ဘဝန္တမ္မာ၊ ဘဝန္တာ	ဘဝန္တေဟိ၊ ဘဝန္တေဘိ
ဆ	ဘဝဿ၊ ဘဝတော၊ ဘဝန္တဿ ဘောတော၊ ဘောန္တဿ	ဘဝတံ၊ ဘဝန္တာနံ
သ	ဘဝတိ၊ ဘဝန္တသ္မိံ၊ မိံ၊ ဘဝန္တေ	ဘဝန္တေသု။

“သံ” အရ ပုလ္လိင် သန္တသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	သံ၊ သန္တော	သန္တာ၊ သန္တော
အာ	ဘော သံ၊ သ၊ သာ	ဘောန္တော သန္တာ၊ သန္တော၊ သန္တေ
ဒု	သံ၊ သန္တံ	သန္တေ
တ	သတာ၊ သန္တေန	သန္တေဟိ၊ သန္တေဘိ၊ သပ္ပိ
စ	သဿ၊ သတော၊ သန္တဿ သတာ၊ သန္တသ္မာ၊ မှာ၊ သန္တာ	သတံ၊ သန္တာနံ သန္တေဟိ၊ သန္တေဘိ၊ သပ္ပိ
ဆ	သဿ၊ သတော၊ သန္တဿ	သတံ၊ သန္တာနံ
သ	သတိ၊ သန္တသ္မိံ၊ မိံ၊ သန္တေ	သန္တေသု။

စီရင်သောသုတ်

ဂိုဏ်းဂုဏဝါ သုတ်လာသမျှနှင့်၊ သေသေသုပြ နှူဝံ၊
 သိမိ ဂစ္ဆ-တာဒိနော၊ နန္ဒသဒ္ဓေါ အံ၊
 သန္တ သဒ္ဓ-ဘောဗောဓံဇယံ၊ တစ်ထွေပြောရန် ဘောဂေတုနှင့်၊
 ထူးသည့် ကြွင်းစု ရုပ်တွက်ဖွယ်ရာ၊ ကစွည်းကျမ်းတွင် မပါ။
 မောဂ္ဂလ္လာန-နီတိအလာကို၊ အညီညီကာ စဉ်လိုက်သည်ကွယံ
 လေး။

ကြည်ရှုရန်သာ

သယံ သယန္တော-အိပ်သည်။ စရံ စရန္တော-လှည့်လည်သည်။
 တိဋ္ဌံ တိဋ္ဌန္တော-ရပ်တည်သည်။ ဒဒံ ဒဒန္တော-ပေးသည်။ ဘုဉ္ဇံ
 ဘုဉ္ဇန္တော-စားသည်။ သုဏံ သုဏန္တော-နားထောင်သည်။ ပစံ ပစန္တော-
 ချက်ပြုတ်သည်။ ဖီရံ ဖီရန္တော-ဆွေးမြေ့သည်(အိုသည်)။ မိယံ မိယန္တော-
 သေသည်။ စဝံ စဝန္တော-စုတေသည်။ ကရံ ကရေန္တော-ပြုလုပ်သည်။
 ဘဝံ-အရှင်သည်။ သံ သန္တော-သူတော်ကောင်းသည်။ အရဟံ
 အရဟန္တော အရဟာ-ရဟန္တာသည်။ မဟံ မဟန္တော မဟာ-ပူဇော်
 သည်၊ ကြီးသည်၊ မြတ်သည်။ ဝေ-ဤသဒ္ဓါစု ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်းတည်း။

“သယံ”မှစ၍ “စဝံ”တိုင်အောင် ဂစ္ဆန္တသဒ္ဓါအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။
 အာလုပ် သိဖြင့် ဂစ္ဆံ ဂစ္ဆ ဂစ္ဆာကို “ဂစ္ဆန္တ”တည်း၊ အာလုပ် သိသက်၊
 ဂမုညံ၊ သေသေသုနှူဝသုတ်ဖြင့် နန္ဒကို နှူကဲ့သို့ စီရင်လေဟု ညွှန်ပြ
 သောကြောင့် အဝဏ္ဏာစဂေသုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ နှူကို အံ အ အာ
 ပြု၍ ရုပ်တွက်၊ နောက်ရုပ်များကိုလည်း နှူကဲ့သို့ ငဲ့၍ ရုပ်ပြီးမည်ဖြစ်လျှင်
 နှူကို နှူကဲ့သို့ငဲ့၍ ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းအတိုင်း ရုပ်တွက်၊ ပဌမာသိဖြင့် ဂစ္ဆန္တော
 ကဲ့သို့ ရုပ်များကိုကား နှူကဲ့သို့ ငဲ့ဖွယ်မလို၊ သောသုတ်ဖြင့် သိကို
 သြပြုရုံမျှဖြင့် ပြီးနိုင်ရကား ပုရိသာဒိဂိုဏ်းက ရုပ်များကဲ့သို့ တွက်လေ။

ကရောက္ခသဒ္ဓါဖြင့် ဘောကရံ၊ ကရ၊ ကရာဟု ရုပ်စဉ်သင့်သော်လည်း သဒ္ဓနီတိ၌ “ဘောကရောက္ခ” ဟု ရှိသောကြောင့် ပုရိသာဒိဂိုဏ်းအတိုင်း ဘောကရောက္ခ၊ ကရောက္ခဟု စဉ်လိုက်သည်။ ရုပ်တွက်ပုံမှာ “ကရောက္ခ” တည်၍ ဘောပုရိသ ပုရိသာအတိုင်း တွက်။

ဘဝန္တသဒ္ဓါရုပ်စဉ်ပုံမှာ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ရှိ၏။ မောဂ္ဂလ္လာန်ပဒသာနေ ရုပ်စဉ်ပုံက သင့်လျော်ပုံ ရသောကြောင့် ပဒသာနေအလိုကျ ရုပ်စဉ် လိုက်သည်။ မောဂ္ဂလ္လာန်၌ “ဘဝတော ဝါ ဘောန္တော ဂယောနာသေ” ဟု သုတ်ရှိ၏။ အာလုပ်သီနှင့် ယောသုံးလုံး နာ သဝိဘတ်တို့ နှောင်း ရာ၌ ဘဝန္တသဒ္ဓါကို ဘောန္တပြုဟု ဆိုသည်။ ထိုသုတ်ဖြင့် ဘဝန္တကို ဘောန္တပြု၍ ဂသိ၌ ဘောန္တ၊ ဘောန္တ၊ ယောဝိဘတ်တို့၌ ဘောန္တော၊ ဘောန္တာ၊ ဘောန္တေ၊ နာ၌ ဘောတာ၊ ဘောန္တေန၊ သ၌ ဘောတော၊ ဘောတာဿဟု ရုပ်ပိုများ ပါရှိလေသည်။

ဘောသဒ္ဓါသည် ဧကဝုဗ် ဗဟုဝုဗ် နှစ်နက်နှင့်ဆိုင်သော နိပါတ်ပုဒ် ဟု များစွာ အဆိုရှိသော်လည်း ကစ္ဆည်းကျမ်း၌ “ဘော ဂေတု” သုတ်ကို တိုက်ရိုက် ဆိုထားသဖြင့် ထည့်သွင်းလိုက်ရတော့သည်။ ဘောပုရိသ စသည်၌ ဘောသည် ဤဂိုဏ်းက ဘောပင်တည်း။ နိပါတ်ပုဒ်ဆိုလျှင်လည်း မလွဲချေ။ ဘောကို “အိုဟူ၍လည်းကောင်း၊ အရှင်ဟူ၍လည်းကောင်း” အနက်ဆိုလေ။

“အရှင်” ဟူသော အနက်ကို ဟောရာ၌ ဘန္တေသဒ္ဓါလည်း ရှိသေး ၏။ ဧကဝုဗ် ဗဟုဝုဗ် နှစ်နက်ရ နိပါတ်ပုဒ်ပင်တည်း။ ဘဒန္တဟုလည်း ကောင်း၊ ဒုန္တလုံးဖြင့် ဘဒန္တဟုလည်းကောင်း ပုဒ်တစ်မျိုး ရှိသေး၏။ ဤဘဝန္တသဒ္ဓါနှင့် မဆိုင်၊ ဘောဘဒန္တ၊ ဘဒန္တ၊ ဘောန္တော ဘဒန္တ၊ ဘောဘဒန္တ၊ ဘဒန္တ၊ ဘောန္တော ဘဒန္တာ စသည်ဖြင့် ပုရိသာဒိဂိုဏ်း အတိုင်း ရုပ်စဉ်ရာ၏။ အာလုပ်သီဖြင့် ဘဒန္တေ၊ ဘဒ္ဒန္တေဟု အနည်းငယ် ရှိသေးသည်မှာ နိပါတ်သဘောသာတည်း။ “ဘဒန္တော-အရှင်တို့သည်” ဟု အနည်းငယ် တွေ့ရသည်မှာ ရုပ်အထူးသာတည်း။

ဂစ္ဆန္တဒိဂိုဏ်း

“ဘော ဘဝံ ဘဝ ဘဝါ ဘောန္တ ဘောန္တာ-အရှင်” ဟု အနက်ဆို၊ “အို” ဟု ထည့်ဖွယ် မလို၊ ပဌမာသိဖြင့် “ဘဝံ” တစ်ရပ် ကိုသာ မောဂ္ဂလ္လန် သဒ္ဒနိတိတို့ ပြ၍ ဘဝန္တောဟု မပြကြချေ။

သန္တသဒ္ဒါ၌ “သံ-သ-သာ” တို့ကို သန္တတည်း၊ အာလုပ် သိသက်၊ ဂမုညံ၊ န္တကို န္တင်၍၊ အဝဏ္ဏာစ ဂေသုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ န္တကို အံ-အ-အာပြုလျှင်၊ သံ-သ-သာရုပ်များ ပြီးနိုင်၏။ သတ္တိကိုကား သန္တ သဒ္ဒဿ သော ဘေ ဗောစန္တေသုတ်၌ ကြည့်လေ။

အရဟံ မဟံအရ ပုလ္လိင် အရဟန္တ မဟန္တသဒ္ဒါတို့၌ ပဌမာသိဖြင့် အရဟာ မဟာဟု တစ်ရပ်စီသာ ပိုလွန်၏။ “အရဟံ၊ အရဟန္တာ၊ အရဟာ၊ မဟံ၊ မဟန္တာ၊ မဟာ” ဟု ရှိသည်။ ကြွင်းသော ဝိဘတ် များ၌ ပုလ္လိင် ဂစ္ဆန္တသဒ္ဒါနှင့် အတူ စဉ်ရာ၏။

အရဟန္တ မဟန္တတည်း၊ သိသက်၊ မဟန္တာ ရဟန္တာနံ ဣဝါဟူသော မောဂ္ဂလ္လန်သုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကြောင့် န္တကို -ါပြု၊ သိချေလေ။ (ကစ္စည်းကျမ်းက တေသုဂုဗ္ဗိစသော သုတ်ကြီးဖြင့်လည်း န္တကို -ါ ပြုနိုင်၏။) ကြွင်းသော ရုပ်များကို စီရင်ရပုံမှာ ဂစ္ဆန္တသဒ္ဒါနှင့် မထူးပြီ၊ ဤဂိုဏ်းလာ ရုပ်များကို ယခု မပြီးစေကာမူ စိတ်မပျက်နှင့်၊ နောင် အလိုလို ပြီးလာလိမ့်မည်။ ရုပ်စဉ်ကိုသာ အထူးနှုတ်တက်ရအောင် ကျက်မှတ်ထားကြလေ။ နပုလ္လိင်များကိုလည်း နပုလ္လိင် ဂစ္ဆန္တသဒ္ဒါနှင့် အတူ ဆိုင်ရာရုပ်ပို သွင်း၍ စဉ်ကြလေ။

ဂစ္ဆန္တဒိဂိုဏ်းပြီး၏။
ဓမ္မဓမ္မ

၇။ ပုမာဒိဂိုဏ်း (ပုလ္လိင်)

ကျက်မှတ်ရန် တည်သောအခါ “ပုမ” ဟု အကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင်၊ ပုမန္တဿာသိမိသုတ်ဖြင့် ပုမအဆုံး “အ” ကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ အာပြု၍၊ ပြီးသောအခါ “ပုမာ” ဟု အကာရန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ပုမာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤပုမာဒိဂိုဏ်းသည် ပုလ္လိင်သာတည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုစ်	မဟုဝုစ်
ပ	ပုမာ, ပုမော	ပုမာနော, ပုမာ
အာ	ဟောပုမံ, ပုမ, ပုမာ	ဘောက္ခော ပုမာနော, ပုမာ
ဒု	ပုမာနံ, ပုမံ	ပုမာနော, ပုမေ
တ	ပုမုနာ, ပုမာနာ, ပုမေန	ပုမာနေဟိ, ဘိ, ပုမေဟိ, ဘိ
စ	ပုမုနော, ပုမဿ	ပုမာနံ
ဇီ	ပုမုနာ, ပုမသ္မာ, မှာ, ပုမာ	ပုမာနေဟိ, ဘိ, ပုမေဟိ, ဘိ
ဆ	ပုမုနော, ပုမဿ	ပုမာနံ
သ	ပုမာနေ, ပုမသ္မိံ, မိ, ပုမေ	ပုမာနေသု, ပုမေသု, ပုမာသု။

ယုဝသဒ္ဓါဝယ် ဟိဝိဘတ္တိမိ စ ဌိ စသဒ္ဓါဖြင့် ဝိဘတ်(၇) သွယ်ကြောင့် ယုဝ၏အဆုံး “အ” ကို အာနပြု၍လည်းကောင်း၊ အာနမပြုဘဲလည်းကောင်း ရုပ်ရှိ၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုဇ်	မဟာဝုဇ်
ပ	ယုဝါနော ယုဝါ	ယုဝါနာ, ယုဝါ
အ	ဘောယုဝါန, ယုဝါနာ, ယုဝ, ယုဝါ	ဘောန္တော ယုဝါနာ, ယုဝါ
ဇ	ယုဝါနံ, ယုဝံ	ယုဝါန, ယုဝေ
တ	ယုဝါနေန, ယုဝေန, ယုဝါနာ	ယုဝါနေဟိ, ဘိ, ယုဝေဟိ, ဘိ
စ	ယုဝါနဿ, ယုဝဿ, ယုဝါနော	ယုဝါနာနံ, ယုဝါနံ
စီ	ယုဝါနသ္မာ, ယုဝါနမ္မာ, ယုဝါနာ, ယုဝသ္မာ, ယုဝမ္မာ, ယုဝါ	ယုဝါနေဟိ, ဘိ, ယုဝေဟိ, ဘိ
ဆ	ယုဝါနဿ, ယုဝဿ, ယုဝါနော	ယုဝါနာနံ, ယုဝါနံ
သ	ယုဝါနသ္မိ, ယုဝါနမိ, ယုဝါနေ ယုဝသ္မိ, ယုဝမိ, ယုဝေ	ယုဝါနေသု, ယုဝေသု, ယုဝါသု။

စီရင်သောသုတ်

အမာလ(ပေ)ပနေကနှင့်, ယောသ္မုနောပြ သုတ်အလာ,
ပုမန္တဿာ သိမိအရ, ယင်းအန္တလည်း မလွတ်ရာ၊
ဥနာမိစ စလည်းပါတယ်, ဟိဝိဘတ်လာ တိမိစဟု,
အကမ္မန္တ စနက်လာဟန်, ဈုလတောစ တစ်ဖန်၊
အာနေသ္မိမိ ကိန်းရှိမကျန်အောင်, သိမ်းဘိအမြန်
ဂိုဏ်းပုမာဖို့လေး။

ကြည်ရှုရန်သာ

[ပုမာ-ယောက်ျား(အထီး အဖို)၊ ယုဝါ-လုလင်ပျို။] ကသိ၌ ပုမ,
ပုမာ၊ ပဌမာသိ၌ ပုမော၊ ယော၌ ပုမာ, ပုမေ၊ ဤရှုရ်များသည် သဒ္ဒန္နိတိ
မောဂ္ဂုလ္လာန်၌လာသော ရှုရ်များတည်း။ ပုရိသာဒိဂိုဏ်းက ရှုရ်များကဲ့သို့

ရုပ်ပြီးစေ၊ သင်္ခါတတ်၌ ယုဝိနော တစ်ရုပ်လည်း မောဂ္ဂုလ္လာန်အလိုတည်း၊ ပါဠိတော်များ၌လည်း တွေ့ရပေသည်။ သုတ်ကြီးဖြင့် ဝဏ်အစိတ်၊ ကို ပြု၊ သကို နောပြုလေ၊ ကြွင်းရုပ်များမှာ ဆိုင်ရာသုတ်၌ တွက်ခဲ့ပြီ။

မဃဝသဒ္ဓါလည်း ယုဝသဒ္ဓါနှင့် ရုပ်စဉ်တူ၏။ ဘောမဃဝါန မဃဝါနာ မဃဝ မဃဝါ စသည်ဖြင့် စဉ်လေ၊ သဒ္ဓနီတိ၌ ဤမဃဝသဒ္ဓါ ကို ပုလ္လိင် ဂုဏဝန္တုသဒ္ဓါနှင့်အတူ ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းဝင်ဟူ၍လည်း ဆိုသေး ၏။ “မဃဝါ-မဃအမည်ရှိသော သိကြား”ဟု အနက်ဆို၊ သိကြား မဖြစ်မီ လူ့ဘဝတုန်းက “မဃ”ဟု နာမည်ရှိခဲ့သည် ဟူလို။

ထို့ပြင် ကျမ်းဂန်၌ အသုံးများသော ခရီးအခွန်နှင့် အချိန်ကာလ အနက်ဟော “အဒ္ဓါ”ကိုလည်း ဤပုမာဒိဂိုဏ်း၌ သွင်း၍ ရုပ်စဉ်ရာ၏။ အံဝိဘတ်ဖြင့် အဒ္ဓါနံ၊ ဟိဝိဘတ်ဖြင့် အဒ္ဓါနေဟိ၊ သ္မိံဖြင့် အဒ္ဓါနေတို့ကို ဟိဝိဘတ်တို့မှ စ၌ စသဒ္ဓါဖြင့် အာနပြု၊ အဒ္ဓနီကို ဗြဟ္မတောတု သ္မိံ နိ၌ တုသဒ္ဓါဖြင့် နိပြု၍၊ ကြွင်းရုပ်များကို ပုမသဒ္ဓါအတိုင်း စီရင်လေ၊ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဝိဘတ်	ဧကဝုစ်	မဟုဝုစ်
ပ	အဒ္ဓါ	အဒ္ဓါနော
အာ	ဘောအဒ္ဓ၊ အဒ္ဓါ	ဘောန္တော အဒ္ဓါနော
ဒု	အဒ္ဓါနံ	အဒ္ဓါနော
တ	အဒ္ဓါနာ	အဒ္ဓါနေဟိ၊ အဒ္ဓါနေဘိ
စ	အဒ္ဓါနော	အဒ္ဓါနံ
မီ	အဒ္ဓါနာ	အဒ္ဓါနေဟိ၊ အဒ္ဓါနေဘိ
ဆ	အဒ္ဓါနော	အဒ္ဓါနံ
သ	အဒ္ဓနီ၊ အဒ္ဓါနေ	အဒ္ဓါသု။

ပုမာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

၈။ ရာဇာဒိဂိုဏ်း (ပုလ္လိင်)

ကျက်မှတ်ရန် တည်သောအခါ “ရာဇ” ဟု အကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင်၊ သျှာစသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို အာပြု၍၊ ပြီးသောအခါ “ရာဇာ” ဟု အကာရန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ရာဇာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤရာဇာဒိဂိုဏ်းသည် ပုလ္လိင်သာတည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ရာဇာ	ရာဇာနော
အာ	ဘောရာဇ၊ ရာဇာ	ဘောန္တော ရာဇာနော
ဒု	ရာဇာနံ၊ ရာဇံ	ရာဇာနော
တ	ရညာ၊ ရာဇိနာ၊ ရာဇေန	ရာဇူဟိ၊ ရာဇူဘိ၊ ရာဇေဟိ၊ ဘိ
စ	ရညော၊ ရာဇိနော	ရညံ၊ ရာဇူနံ၊ ရာဇာနံ
စိ	ရညာ	ရာဇူဟိ၊ ရာဇူဘိ၊ ရာဇေဟိ၊ ဘိ
ဆ	ရညော၊ ရာဇိနော	ရညံ၊ ရာဇူနံ၊ ရာဇာနံ
သ	ရညေ၊ ရာဇိနိ	ရာဇူသု၊ ရာဇေသု။

ဗြဟ္မသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ဗြဟ္မာ	ဗြဟ္မာနော
အာ	ဟေဗြဟ္မေ	ဘောန္တော ဗြဟ္မာနော
ဒု	ဗြဟ္မာနံ၊ ဗြဟ္မံ	ဗြဟ္မာနော
တ	ဗြဟ္မာနာ	ဗြဟ္မေဟိ၊ ဗြဟ္မေဘိ
စ	ဗြဟ္မာနော၊ ဗြဟ္မဿ	ဗြဟ္မူနံ၊ ဗြဟ္မာနံ
စိ	ဗြဟ္မာနာ	ဗြဟ္မေဟိ၊ ဗြဟ္မေဘိ
ဆ	ဗြဟ္မာနော၊ ဗြဟ္မဿ	ဗြဟ္မူနံ၊ ဗြဟ္မာနံ
သ	ဗြဟ္မနိ	ဗြဟ္မေသု။

အတ္တသဒ္ဓါ, သခသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	အတ္တာ	အတ္တာနော
အာ	ဘောအတ္တ, အတ္တာ	ဘောန္တော အတ္တာနော
ဒု	အတ္တာနံ, အတ္တံ	အံတ္တာနော
တ	အတ္တနာ, အတ္တေန	အတ္တနေဟိ, အတ္တနေဘိ
စ	အတ္တနော	အတ္တာနံ
မီ	အတ္တနာ	အတ္တနေဟိ, အတ္တနေဘိ
ဆ	အတ္တနော	အတ္တာနံ
သ	အတ္တနိ	အတ္တနေသု, အတ္တေသု။
ပ	သခါ	သခါနော, သခါယော, သခိနော
အာ	ဘောသခ, သခါ, သခေ	ဘောန္တော သခါနော, သခါယော, သခိနော
ဒု	သခါနံ, သခါရံ, သခံ	သခါနော, သခါယော, သခိနော
တ	သခိနာ	သခါရေဟိ, ဘိ, သခေဟိ, ဘိ
စ	သခိနော, သခိဿ	သခိနံ, သခါရာနံ, သခါနံ
မီ	သခိနာ	သခါရေဟိ, ဘိ, သခေဟိ, ဘိ
ဆ	သခိနော, သခိဿ	သခိနံ, သခါရာနံ, သခါနံ
သ	သခေ	သခါရေသု, သခေသု။

စီရင်သောသုတ်

ဗြဟ္မတ္တသခါ စစာ ရှုလို့, သနာသု တိုင်ဟန်,
 ရာဇဿာ ရညောမှ, စ၍ လေးသုတ်ကြုံ၊
 ရာဇဿ ရာဇတစ်ဖန်ပြင်, အမှ တုမှံ နှုထည့်၍၊
 အတ္တန္တောဟိသို့မနေ, စသည့် ငါးသုတ်ပေ၊
 အကမ္မန္တ စ-မသွေအောင်, သခတောဂဿေ ဂိုဏ်းရာဇာဖို့လေး။။

ကြည်ရှုရန်သာ

ရာဇေဒ္ဒါဝယ် သဝိဘတ်ဖြင့် ရာဇိနော၊ သို့ ဝိဘတ်ဖြင့် ရာဇိနိ ရှိသကဲ့သို့၊ များစွာသော သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ နာဝိဘတ်ဖြင့် “ရာဇိနာ” ဟု ရုပ်ရှိ၏။ “ရာဇေသိ နာမိ” ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ဖြင့် ရာဇေအိအဆုံး ၊ ကို ဝိပြုလေ။ “ရာဇေ” ဟု အခြားသဒ္ဒါကျမ်းများ၌ မရှိသော်လည်း ကစွည်း၊ ရူပသိဒ္ဓိတို့၌ ရှိသောကြောင့် ထည့်လိုက်သည်။ သဒ္ဒါအာလုပ်၌ ကစွည်းဝုတ္တိအလို “ဘောသဒ္ဒါ သဒ္ဒါ သဒ္ဒါ သဒ္ဒါ သဒ္ဒါ” ဟု ရှိထိုက်သော်လည်း သဒ္ဒါ သဒ္ဒါ မရှိသင့်ကြောင်းကို သဒ္ဒါတော ဂဿေ ဝါ သုတ်ကို ပြန်ကြည့်ပါ။

အတ္တနှင့်အနက်တူ အာတုမာသဒ္ဒါလည်း အာလုပ် ပဌမာ ဒုတိယာ ဝိဘတ်တို့၌ အတ္တသဒ္ဒါနှင့် အလားတူ “ဘော အာတုမ၊ အာတုမာ၊ ဘောန္တော အာတုမာနော၊ အာတုမာ၊ အာတုမာနော၊ အာတုမာနံ၊ အာတုမံ၊ အာတုမာနော” ဟု ရုပ်စဉ်ပြီးလျှင် တတိယာဝိဘတ် မှ စ၍ သတ္တမိဝိဘတ်တိုင်အောင် ”အာတုမေန၊ အာတုမေဟိ၊ အာတုမေဘိ” စသည်ဖြင့် ပုရိသအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။

ဂိုဏ်းဝင်သုတ်များကား-ဗြဟ္မတ္တ သဒ္ဒါရာဇာဒိတော အမာနံမှစ၍ ဥတ္တံသနာသုတိုင်အောင် (၁၁)သုတ်၊ ရာဇေသေ ရညော ရာဇိနောသေမှ စ၍ သို့မှီရညေ ရာဇိနိအထိ (၄)သုတ်၊ ရာဇေသေ ရာဇေ သုနံဟိသု စ၊ အမှတုမှန္တုရာဇဗြဟ္မတ္တ သဒ္ဒါသတ္တပိတာဒိဟိ သွာနာဝ၊ အတ္တန္တော ဟိသို့မနတ္တံမှ စ၍ ဈာလတော စ တိုင်အောင်(၅)သုတ်၊ အကမ္မန္တသေ စသုတ်၌ စသဒ္ဒါ၊ သဒ္ဒါတော ဂဿေ ဝါတို့တည်း။

ရာဇာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

၉။ သတ္တာဒိဂိုဏ်း(ပုလ္လိင် ဣတ္ထိလိင်)

ကျက်မှတ်ရန် တည်သောအခါ “သတ္တာ” ဟု ဥကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင်၊ သတ္တာပိတာ·ဒိန·မာ သိသ္မိံ၊ သိ လောပေါ စသုတ်ဖြင့် ဥကို အာပြု၊ သိကို ချေ၊ ပြီးသော အခါ သတ္တာဟု အာကာရန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်း သည် သတ္တာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤသတ္တာဒိဂိုဏ်း၌ သတ္တာစသော သဒ္ဒါတို့သည် ပုလ္လိင်တည်း၊ မာတုစသော သဒ္ဒါတို့ကား ဣတ္ထိလိင်တည်း၊ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	သတ္တာ	သတ္တာရော
အ	ဘောသတ္တ၊ သတ္တာ	ဘောန္တော သတ္တာရော
ဇ	သတ္တာရံ	သတ္တာရော
တ	သတ္တာရာ၊ သတ္တာနာ	သတ္တာရေဟိ၊ဘိ၊ သတ္တာဟိ၊ဘိ
စ	သတ္တု၊သတ္တုနော၊သတ္တုဿ	သတ္တာရာနံ၊သတ္တာနံ၊ သတ္တာနံ
စိ	သတ္တာရာ	သတ္တာရေဟိ၊ဘိ၊ သတ္တာဟိ၊ဘိ
ဆ	သတ္တု၊သတ္တုနော၊သတ္တုဿ	သတ္တာရာနံ၊သတ္တာနံ၊ သတ္တာနံ
သ	သတ္တရိ	သတ္တာရေသု၊ သတ္တာသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ကတ္တု၊ ဘတ္တု၊ ဝတ္တု၊ နေတု၊ နေတ္တု၊ နတ္တု၊ ဓာတု သမာ၊ ပိတု ဘာတု ဇာမာတု စ၊ မာတု ဇိတု ပိသေသကာ။ ထိုတွင် ပိတု ဘာတု ဇာမာတုသဒ္ဒါတို့၌ ပိတာဒိန မသိမို သုတ်ဖြင့် အာရဏ် အာကို ရသပြု၍ သတ္တာရောစသည်အရာ၌ “ပိတရော၊ ပိတရံ၊ ပိတရာ၊ ပိတရေဟိ၊ ပိတရာနံ၊ ပိတရေသု” စသည် ဖြစ်၏။ မာတုသဒ္ဒါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

သတ္တာဒိဂိုဏ်း

ပ	မာတာ	မာတရော
အ	ဘောတိ မာတ,မာတာ	ဘောတိယော မာတရော
ဇ	မာတရံ	မာတရော
တ	မာတရာ,မာတုယာ,မတျာ	မာတရေဟိ,ဘိ, မာတူဟိ,ဘိ
စ	မာတု,မာတုဿ,မာတုယာ,မတျာ	မာတရာနံ,မာတာနံ,မာတူနံ
စိ	မာတရာ,မာတုယာ,မတျာ	မာတရေဟိ,ဘိ, မာတူဟိ,ဘိ
ဆ	မာတု,မာတုဿ,မာတုယာ,မတျာ	မာတရာနံ,မာတာနံ,မာတူနံ
သ	မာတရိ,မာတုယာ,မတျာ, မာတုယံ, မတျံ	မာတရေသု, မာတူသု။

စီရင်သောသုတ်

သတ္တုပိတာ ဒီကစ၍, ပိတာဒီန မ-သိတွင်,
ဆယ့်တစ်သုတ်တွေ ရုပ်နေညှိ, ဂိုဏ်းသတ္တာဒိဝင်၊
မာတုအတွက် တစ်လမ်းထွင်သည်, အဆန်းမထင် ပတောယနှင့်,
ဃပတောပြ သွို-ယံ ဝါ, တေသုဝဒ္ဓိ အပါ။
ကံသုတ်ကသက် ရုပ်တွက်ရာမှာ, သုတ်အနက်သာ ရှုစားပေတော့လေ။

ကြည်ရှုရန်သာ

သတ္တု-ဆရာ(ဘုရား)၊ ကတ္တု-ပြုလုပ်သူ၊ ဘတ္တု-လင်(အရှင်သခင်)၊
ဝတ္တု-ပြောဆိုတတ်သူ၊ နေတု,နေတ္တု-ဆောင်တတ်သူ၊ နတ္တု-မြေး
ယောက်ျား၊ ဓာတု-ဆောင်တတ်သူ၊ သမာ-ဤသဒ္ဓါစု သတ္တုနှင့်
တူကုန်၏၊ ပိတု-အဘ၊ ဘာတု-အစ်ကို၊ ညီ၊ ဇာမာတု-သားမက်(သမီး၏
ယောက်ျား)၊ မာတု-အမိ၊ မိတု-သမီး၊ ပိသေသကာ-သတ္တုထက်ထူးသော
သဒ္ဓါစုတို့တည်း။

သတ္တုရုပ်စဉ်၌ သတ္တုဟိ, သတ္တုနံ, သတ္တုသုရုပ်များ ကစဉ်း
ရူပသိဒ္ဓိတို့၌မရှိသော်လည်း အခြားကျမ်းများ၌ ရှိသောကြောင့် ထည့်သည်။

သဒ္ဓန္နီတိ၌ ပဌမာယောဝိဘတ်ဖြင့် သတ္တာ၊ ဒုတိယာယောဖြင့် သတ္တာရေ ရုပ်များကို ပြလိုသေး၏။ ဘတ္တုမှစ၍ ဓာတုတိုင်းအောင် သတ္တုအတိုင်းစဉ်။

ပိတုသဒ္ဓါ၌ကား ဘော ပိတ၊ ပိတာ၊ ဘောန္တော ပိတရော၊ ပိတာ၊ ပိတရော၊ ပိတရံ၊ ပိတရောစသည်ဖြင့် စဉ်လေ။ ဘာတု၊ ဇာမာတုသဒ္ဓါ များလည်း ဤနည်းအတိုင်းပင်တည်း။ [ဇာတ်ပါဠိတော်များ၌ နာ သ ဝိဘတ်တို့ဖြင့် ပေတျာ၊ သ္မိဖြင့် “နေတ္ထေ ဥဇံ ဂတေ သတိ” ဝယ် နေတ္ထေ ဟူသော ရုပ်ထူးများလည်း ရှိသေး၏။]

မာတုသဒ္ဓါဝယ် မာတရေဟိ မာတုဿရုပ်များကို သဒ္ဓန္နီတိက ပယ်သော်လည်း အခြားကျမ်းများ၌ ရှိသည်။ မာတုယာကို မာတုတည်၊ နာဝိဘတ်စသည် သက်၊ ၊ ကို ပ မှည့်၊ နာဝိဘတ်စသည်ကို ပတောယာ ဖြင့် ယာ ပြုလေ။ မတျာ၌ကား မာတုယာ ဖြစ်ပြီးနောက် တေသုဝုဒ္ဓိ လောပါဂမစသော သုတ်ကြီးဖြင့် တု ၏ အစိတ် ၊ ကို ချေ။ မာ၏အစိတ် ၂ ကိုလည်း အ ရဿပြု၊ နယေပရံ ယုတ္တေဖြင့် တ်ကို ယာသို့ ကပ်လေ။ မာတုယံ၌ကား ၊ ကို ပ မှည့်၍၊ ဃပတော သ္မိယံ ဝါဖြင့် သ္မိကို ယံပြုလေ။ မတျံကို မာတုယံ ဖြစ်ပြီးနောက် တေသုဝုဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် မတျာကဲ့သို့ စီရင်လေ။

ဓိတုသဒ္ဓါ၌ကား မတျာ၊မတျံကဲ့သို့ ရုပ်မရှိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဓိတျာ ဓိတျံကို ချန်လှပ်၍ “ဘောတိ ဓိတ၊ဓိတာ၊ ဘောတိယော ဓိတရော” စသည်ဖြင့် မာတုနှင့် အလားတူ ရုပ်စဉ်လေ။ “သမိ”အနက်ဟော ဒုဟိတုသဒ္ဓါလည်း ဤနည်းအတိုင်းပင်တည်း မြေးမိန်းမဟော နတ္ထုသဒ္ဓါ ၌ကား အာရ၏ အာကို ရဿမပြုဘဲ နတ္ထာရော နတ္ထာရံဟု ဆိုရုံသာ ထူးသည်။ ရုပ်စဉ်ပုံမှာ ဓိတုအတိုင်းသာတည်း။ ကတ္ထုစသော သဒ္ဓါများ ၌လည်း ဣတ္ထိလိင် ရှိနိုင်ပေသည်။ နတ္ထုအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။ [ဘော သတ္တ၊ သတ္တာ ရုပ်တွက်ပုံ ကို အကာရပိတာဒျန္တာနမာ၊ အာကာရော ဝါ သုတ်တို့၌ ကြည့်။]

သတ္တာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

ကျက်မှတ်ရန် ရတ္တဒိဂိုဏ်း၌ ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် အားဖြင့် သုံးပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုတွင်—
 ဣတ္ထိလိင်၌ ဣ ဥ ဥ၊ ကာရန်သုံးမျိုးတို့တွင် တည်သောအခါ “ရတ္တိ” ဟု ဣကာရန္တဖြင့် တည်ပြီးလျှင် သေသတောလောပံ ကသိပိသုတ်ဖြင့် သိဝိဘတ်ကို ချေ၍၊ ပြီးသောအခါလည်း “ရတ္တိ” ဟု ဣကာရန္တဖြင့် ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ဣတ္ထိလိင် ဣကာရန္တ ရတ္တဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ရတ္တိ	ရတ္တိ၊ ရတ္တိယော၊ ရတျော
အ	ဘောတိရတ္တိ	ဘောတိယောရတ္တိ၊ ရတ္တိယော၊ ရတျော
ဒု	ရတ္တိ	ရတ္တိ၊ ရတ္တိယော၊ ရတျော
တ	ရတ္တိယာ၊ ရတျာ	ရတ္တိဟိ၊ ရတ္တိဘိ၊ ရတ္တိဟိ၊ ရတ္တိဘိ
စ	ရတ္တိယာ၊ ရတျာ	ရတ္တိနံ၊ ရတ္တိနံ
မီ	ရတ္တိယာ၊ ရတျာ	ရတ္တိဟိ၊ ရတ္တိဘိ၊ ရတ္တိဟိ၊ ရတ္တိဘိ
ဆ	ရတ္တိယာ၊ ရတျာ	ရတ္တိနံ၊ ရတ္တိနံ
သ	ရတ္တိယာ၊ ရတျာ၊ ရတ္တိယံ၊ ရတျံ၊ ရတ္တော	ရတ္တိသု၊ ရတ္တိသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

မတိ နာဘိ ဘူမိ ဗောဓိ၊ ခန္တိ ယုဝတိ ဩသဓိ၊
 ပါဠိ သိန္ဒိ ဣန္ဒိ ကိတ္တိ၊ ယုတ္တျံ ဂုံလိ ဒုန္နုဘိ။

ဣတ္ထိလိင် ဥကာရန္တပုဒ်များ

ယာဂု ဓာတု ကာသု ဓေန၊ ဒဒ္ဒု ကဏ္ဍု ကရေဏု စ၊
 ရဇ္ဈု သဿု ပိယဂုံ ဥျ-တျူကာရန္တိတ္ထိကာ တထာ။

ဣတ္ထိလိင် ဥက္ကာရန္တပုန်များ

ဝဂ္ဂ ဇေမ္မ၊ စမူ ကစ္ဆူ၊ သရဘူ သရပူ သုဘူ၊
ဝါမူ ရူ နာဂနာသု ရူ၊ သုတနူ ကာရအန္တကာ။
စီရင်သောသုတ်

သေသတော တေ-ဣတ္ထိချောနှင့်၊ ယပတော စ ယောလောပံ၊
ယောသုကတ နိကာနော၊ တတော ယောတု ကြံ၊
ပသညဿ ဗျဉ္ဇနော မုန်သည်၊ ဝိသညောဂံ စအရဟု၊
အံမောနိဂ္ဂဟိတ ပတောယာ၊ အမာပတောလာ၊
ယပတောပြ သ္မိယံဝါငယ်၊ အာဒိတောပါ သုနံဟိတို့လေး၊
ဈလပါရသ် အယောနုစ်ဖြာမှာ၊ ဝဂ္ဂတွက်တာ ထူးမှတ်ရာဖို့လေး။

ကြည့်ရှုရန်သာ

ရတ္ထိ-ညဉ့်၊ မတိ-သိခြင်း၊ နာဘိ-ချက်အရပ်၊ တူမိ-မြေ၊ ဗောဓိ-
သိခြင်း၊ ခန္တိ-သည်းညည်းခံခြင်း၊ ယုဝတိ-အပျို၊ ဩသဓိ-ဆေး၊
ပါဠိ-ပါဠိ (ပုဒ်အစဉ်)၊ သိဒ္ဓိ-ပြီးစီးခြင်း၊ ဣဒ္ဓိ-တန်ခိုး၊ ကိတ္တိ-
ကျော်စောခြင်း၊ (ယုတ္တဂုံလိ=ယုတ္တိ+အဂုံလိ) ယုတ္တိ-အသင့်ယုတ္တိ၊
အဂုံလိ-လက်ချောင်း၊ ဒုန္နုဘိ-စည်ကြီး။

ဤပုဒ်တို့သည် သ္မိဝိဘတ်ဖြင့် “ရတ္တာ” မှတစ်ပါး အခြားဝိဘတ်
များ၌ ရတ္ထိနှင့် ရုပ်စဉ် တူကုန်၏။ ရတော၊ ရတျာ၊ ရတျံကဲ့သို့ မတော၊
မတျာ၊ မတျံ၊ နတော၊ နတျာ၊ နတျံ (နာဘောအပြီးတွင် ကွစိဓာတုသုတ်
ကြီးဖြင့် နာ၏ အာကို ရသယပြု)၊ ဗောဇ္ဇော၊ ဗောဇ္ဇာ၊ ဗောဇ္ဇံ (ဗောဇ္ဇ
အပြီးတွင် ယဝတံတလန စသောသုတ်ဖြင့် ဈကို ဈပြု၍ အသဒိသဒ္ဓေဘော်
ဇ်လာ) ဤရုပ်များလည်း ပိဋကတ်တော်၌ ထင်ရှားရှိကြသည်။ သို့သော်
ဂူပသိဒ္ဓိ၌ကား ထိုကဲ့သို့သော ရုပ်များကို မပြသဖြင့် ပတ္တိ စသည်၌

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း

ရတောျာ ရတျာ ရတံ့ရပ်မျိုး မပါဘဲ “ဘောတိ ပတ္တိ၊ ဘောတိယော ပတ္တိ၊ ပတ္တိယော၊ ပတ္တိ၊ ပတ္တိ၊ ပတ္တိယော၊ ပတ္တိ၊ ပတ္တိ၊ ပတ္တိယော၊ ပတ္တိယာ၊ ပတ္တိဟိ၊ ပတ္တိဘိ၊ ပတ္တိဟိ၊ ဘိ၊ ပတ္တိယာ၊ ပတ္တိနံ၊ ပတ္တိနံ၊ ပတ္တိယာ၊ ပတ္တိဟိ၊ ဘိ၊ ပတ္တိဟိ၊ ဘိ၊ ပတ္တိယာ၊ ပတ္တိနံ၊ ပတ္တိနံ၊ ပတ္တိယာ၊ ပတ္တိယံ၊ ပတ္တိသု၊ ပတ္တိသု” ဟု ရုပ်စဉ်လေသည်။

အချို့ရုပ်များ တွက်ပုံ။ ။ရတ္တိ၌ သိသက် ချေ၊ ရတောျာ၌ ယော သက်၊ တတောယောနမောတု၌ တုသဒ္ဒါဖြင့် ယောကို ဝေါပြု၊ ဝိကို ပမုည့် ပသညသ စသုတ်ဖြင့် ပ အမည်အရှိသောဝိကို ယပြု၊ စသည် တွက်၊ ရတ္တိ၌ ယောသက်၊ ပ မုည့်၊ ယောချေ၊ ယောသုကတနိကာရ စသောသုတ်ဖြင့် ဝိကို ဝိဒိယပြုလေ၊ နာ-သဝိဘတ်တို့ဖြင့် ရတျာကို ရတ္တိတည်၊ ပမုည့်၊ အမာပတော သို့သွာနံ ဝါသုတ်၌ “အာပတော” ဟူ သော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နာဝိဘတ် သဝိဘတ်တို့ကို ဝါပြုပြီးနောက် သွာဝိဘတ်ဖြင့် ရတျာကို စီရင်သကဲ့သို့ စီရင်လေ၊ သို့ ဝိဘတ်ဖြင့် ရတျာ၌ အာဒိတော ဩ စ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် သို့ကို ဝါပြု၍ ရူပသိဒ္ဓိစီရင်၏။

အခြားရုပ်များကား ထိုထိုသုတ်၌ တိုက်ရိုက်လာပြီ၊ သို့ ဝိဘတ်ဖြင့် ရတ္တိဟု အာဒိတော ဩ စသုတ်၌ ရှိသော်လည်း အခြားသဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ မရှိ၊ ပါဠိတော်များ၌ ဣမံ ရတ္တိ-ဤညဉ်၌” ဟု အဓိကရဏအနက် ရှိသော ဒုတိယာဝိဘတ် အဖြစ်ဖြင့်သာ လာသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ “ရတ္တိ” ဟု သို့ ဝိဘတ်ဖြင့် မထည့်လိုက်ပေ။

ဥကာရန္တသဒ္ဓါစု။ ။ယာဂု-ယာဂု(ရေမန်း)၊ ဓာတု-ဓာတ်သဘော၊ ကာသု-တွင်း၊ ဝေဇု-နွားမ၊ ဒဒ္ဓါ-ပွေးညှင်း၊ ကဏ္ဍု-ယားနာ၊ ကရေဏု-ဆင်မ၊ ရဇ္ဈ-ကြိုး၊ သဿု-ယောက္ခမမိန်းမ၊ (ပိယဂုံဠု-တူ၊ ကာရန္တိတ္ထိကာ- ပိယဂုံ + ဥဠု + ဣတိ + ဥကာရန္တ + ဣတ္ထိကာ) ပိယဂုံ-ပျဉ်းပင်၊ ဥဠု-

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း

ကြယ်တာရာ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဥကာရန္တိတ္ထိကာ-ဥကာရန္တိ ဣတ္ထိလိင် သဒ္ဓါစုတို့သည်၊ တထာ-ထို ဣကာရန္တ အတူပင်တည်း။

ဤ ဥကာရန္တ သဒ္ဓါစုတို့ကို ဣကာရန္တ အတိုင်းပင် ရုပ်စဉ်ရာ၏။ သို့သော် ရတျာ၊ ရတျာ၊ ရတျာကဲ့သို့သော ရုပ်မျိုး ရှိခဲ့လှသောကြောင့်...

ပ ယာဂု	ယာဂူ၊ ယာဂုယော
အာ ဘောတိ ယာဂု	ဘောတိယော ယာဂူ၊ ယာဂုယော
ဒု ယာဂုံ	ယာဂူ၊ ယာဂုယော
တ ယာဂုယာ	ယာဂူဟိ၊ ယာဂူဘိ၊ ယာဂူဟိ၊ ဘိ
စ ယာဂုယာ	ယာဂူနံ၊ ယာဂုနံ
စီ ယာဂုယာ	ယာဂူဟိ၊ ယာဂူဘိ၊ ယာဂူဟိ၊ ဘိ
ဆ ယာဂုယာ	ယာဂူနံ၊ ယာဂုနံ
သ ယာဂုယံ၊ ယာဂုယံ	ယာဂူသု၊ ယာဂုသု ဟု ရုပ်စဉ်ရာ၏။

ဤ ဥကာရန္တ သဒ္ဓါစုနှင့် သတ္တာဒိဂိုဏ်းက ဥကာရန္တ သဒ္ဓါများသည် ရှုတ်ထွေးလျက် ရှိတတ်၏။ ဓာတုသဒ္ဓါကား နှစ်ဂိုဏ်းလုံးမှာ ပါဝင်လျက် ရှိ၏။ ထိုဥကာရန္တ သဒ္ဓါ နှစ်မျိုးတို့ ထူးခြားပုံကား- သတ္တာဒိဂိုဏ်းက သဒ္ဓါစုသည် များသောအားဖြင့် (ကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်၏။) ဥပမာ-“ဓာတု-ဆောင်တတ်သောသူ” ဟု ဆိုရာ၌ ဓာတုသဒ္ဓါသည် ဆောင်ခြင်းကြိယာကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်လာသကဲ့သို့တည်း။ [“နတ္ထု-မြေး” ဟူရာ၌ကား ဇာတ်ကိုပင် အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “များသောအားဖြင့်” ဟု ဆိုလိုက်သည်။] ရတ္တာဒိဂိုဏ်းက ဥကာရန္တ သဒ္ဓါစုသည် ဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်၏။ ဥပမာ-“ဓာတု-ဇာတ်သဘော” ဟူရာ၌ ဓာတုသဒ္ဓါသည် ဇာတ်ဟူသမျှ၏ အခြင်းအရာ ဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

၆၆၈

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း

ဥက္ကာရန္တသဒ္ဓါစု။ ။ဝဠု-ဇွေးမ(မိန်းမသာမန်ကိုလည်း ဟောသည်)၊ ဇမ္ဗူ-သပြေပင်၊ စမူ-စစ်သည်၊ ကစ္ဆူ-ဝဲနာ၊ သံရဘူ-တက်တူ၊ သရဗူ-မကိုဋ်၊ သရဗူ၊ သုဘူ-ကောင်းသော(လှသော)မျက်ခုံး၊ ဝါမူရူ-တင့်တယ်သော ပေါင်ရှိသော မိန်းမ၊ နာဂနာသူရူ(နာဂနာသာဥျှ)ဆင်၏ နာမောင်းကဲ့သို့ အရင်းတုတ်၍ အဖျားသေးလျက် လုံးသော ပေါင်ရှိသော မိန်းမ၊ သုတနူ-တင့်တယ်သော (ပြေပြစ်သော)ကိုယ်ရှိသော မိန်းမ၊ ဥက္ကာရ အန္တကာ-ဥက္ကာရန္တသဒ္ဓါတို့တည်း၊ ရုပ်စဉ်ရာဉ်း ကား ပင်ကိုက ဥဒိယ ဖြစ်သောကြောင့် “ဝဠုဟိ ဝဠုနံ ဝဠုသု” ရုပ်များ မရှိနိုင်ကြောင်းကို သတိပြု၍ စဉ်ရာ၏။

ပ	ဝဠု	ဝဠု, ဝဠုယော
အာ	ဘောတိ ဝဠု	ဘောတိယော ဝဠု, ဝဠုယော
ဒု	ဝဠု	ဝဠု, ဝဠုယော
တ	ဝဠုယာ	ဝဠုဟိ, ဝဠုဘိ
စ	ဝဠုယာ	ဝဠုနံ
မီ	ဝဠုယာ	ဝဠုဟိ, ဝဠုဘိ
ဆ	ဝဠုယာ	ဝဠုနံ
သ	ဝဠုယာ, ဝဠုယံ	ဝဠုသု။

ရုပ်တွက်ရာဉ်း-ဘောတိ ဝဠုကို ဈလပါရသံသုတ် ကြည့်၊ ယောဝိဘတ်ဖြင့် ဝဠုကို ဃပတော စ ယောနံ လောပေါသုတ် ကြည့်၊ ဝဠုယောဉ်း “ဝဠု” တည်၊ ယောသက်၊ ပမုည့်၊ အယောရဿမေကဝစနယောသွပိစသုတ်ဖြင့် ။ ကို ၊ ရဿ ပြုရုံသာ၊ ဝဠုဉ်း အံဝိဘတ်ကြောင့် ။ ကို ၊ ရဿ ပြုပြီးမှ ၊ ကို ပမုည့်၍ အံမောနိဂ္ဂဟိတံ ဈလပေဟိ သုတ်ဖြင့် စီရင်၊ ဝဠုယာ စသည်ဉ်း “ဝဠု” တည်၊ နာဝိဘတ်စသည် သက်၊ အယောရဿမေကဝစနယောသွပိစ သုတ်ဖြင့် အမြဲ ရဿပြုလေ။

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း ဣတ္ထိလိင်ပြီး၏။

F6B

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း (ပုလ္လိင်)

ကျက်မှတ်ရန် ပုလ္လိင်၌ အာ ဣ ဤ ဥ ညု ဩဟု ကာရန်
(၆)ပါး ရှိ၏။ ထိုတွင် အာကာရန္တ “သာ”

သဒ္ဒါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	သာ	သာ, သာနော
အာ	ဟေ သ, သာ	ဘောန္တော သာ, သာနော
ဒု	သာနံ	သာနေ
တ	သာနာ	သာနေဟိ, သာနေဘိ
စ	သာဿ	သာနံ
ဇီ	သာနာ	သာနေဟိ, သာနေဘိ
ဆ	သာဿ	သာနံ
သ	သာနေ	သာနေသု။

ဣကာရန္တ အဂ္ဂိသဒ္ဒါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	အဂ္ဂိ, အဂ္ဂိနိ	အဂ္ဂိ, အဂ္ဂယော
အာ	ဘော အဂ္ဂိ	ဘောန္တော အဂ္ဂိ, အဂ္ဂယော
ဒု	အဂ္ဂိ	အဂ္ဂိ, အဂ္ဂယော
တ	အဂ္ဂိနာ	အဂ္ဂိဟိ, ဘိ, အဂ္ဂိဟိ, ဘိ
စ	အဂ္ဂိဿ, အဂ္ဂိနော	အဂ္ဂိနံ, အဂ္ဂိနံ
ဇီ	အဂ္ဂိသ္မာ, မှာ, အဂ္ဂိနာ	အဂ္ဂိဟိ, ဘိ, အဂ္ဂိဟိ, ဘိ
ဆ	အဂ္ဂိဿ, အဂ္ဂိနော	အဂ္ဂိနံ, အဂ္ဂိနံ
သ	အဂ္ဂိသ္မိ, အဂ္ဂိမ္ပိ	အဂ္ဂိသု, အဂ္ဂိသု။

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း

ဂိုဏ်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်

အာဒိ ဗျာဓိ မဟေသီသိ၊ သန္တိ ဂဏ္ဍိ မုနိ ကုဇ္ဈိ၊
အသိ ပါဏိ အဟိ ကိမိ၊ အရိ ဉာတိ ဗလာတိထိ။

စီရင်သောသုတ်

ဣဝဏ္ဏုဝဏ်ဏာဗျလနှင့်၊ ဃပတောစ ယောလောပါ၊
ယောသုကတာ နိကာရ၊ ယောသုကတ ဗျာ၊
အဂ္ဂိသိနိ အံမောပါငယ်၊ သုနံဟိလာ ဗျလတောနှင့်၊
သဿနောဝ ဗျလတောစာ၊ အာဒိတော ဩပါ။
နောက်နောက် ထုတ်ချက် ရုပ်မခက်ပါပြီ၊ သုတ်အနက်သာ
ကြေကြဲစေကွဲလေး။။

ဤကာရန္တ ဒဏ္ဍီသန္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ဒဏ္ဍီ	ဒဏ္ဍီ၊ ဒဏ္ဍီနော
အာ	ဘောဒဏ္ဍီ	ဘောဇ္ဇော ဒဏ္ဍီ၊ ဒဏ္ဍီနော
ဒု	ဒဏ္ဍီ၊ ဒဏ္ဍီနံ	ဒဏ္ဍီ၊ ဒဏ္ဍီနော
တ	ဒဏ္ဍီနာ	ဒဏ္ဍီဟိ၊ ဒဏ္ဍီဘိ
စ	ဒဏ္ဍီဿ၊ ဒဏ္ဍီနော	ဒဏ္ဍီနံ
မိ	ဒဏ္ဍီသွာ၊ မှာ၊ ဒဏ္ဍီနာ	ဒဏ္ဍီဟိ၊ ဒဏ္ဍီဘိ
ဆ	ဒဏ္ဍီဿ၊ ဒဏ္ဍီနော	ဒဏ္ဍီနံ
သ	ဒဏ္ဍီသ္မိ၊ ဒဏ္ဍီမိ၊ ဒဏ္ဍီနိ	ဒဏ္ဍီသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်

ဟတ္ထိ ဒါဠိ ဂဏိ သံဃိ၊ သာမိ ဂါမိ စ ဂါမဏိ၊
ယောဂိ ရောဂိ သုခိ ဒုက္ခိ၊ စာရိ စာဂိ စ ကုသလိ။

ဥကာရန္တ ဘိက္ခုသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ ဘိက္ခု ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုဝေါ
- အာ ဘောဘိက္ခု ဘောန္တော ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုဝေ၊ ဘိက္ခုဝေါ
- ဇ ဘိက္ခု ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုဝေါ
- တ ဘိက္ခုနာ ဘိက္ခုဟိ၊ ဘိ၊ ဘိက္ခုဟိ၊ ဘိ
- စ ဘိက္ခုဿ၊ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခုနံ၊ ဘိက္ခုနံ
- စိ ဘိက္ခုသ္မာ၊ မှာ၊ ဘိက္ခုနာ ဘိက္ခုဟိ၊ ဘိ၊ ဘိက္ခုဟိ၊ ဘိ
- ဆ ဘိက္ခုဿ၊ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခုနံ၊ ဘိက္ခုနံ
- သ ဘိက္ခုသ္မိ၊ ဘိက္ခုမိ ဘိက္ခုသု၊ ဘိက္ခုသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်

ပဋ္ဌ သာနု ဘာဏု ရာဟု၊ ကေတု ပဂုံ·ဗ္ဗ သိန္ဓိ·ဓာ
ဝေဠု ဝေဏု နေရ မေရ၊ ဂုရု·သု ဟေတု ဇန္တု စ။

စီရင်သောသုတ်

အကတရဿာ လတောပြု၊ ယွာလပန-ဿဝေါဝေ၊
လတော ဝေါကာ-ရောမှာစ၊ ကာရ မလ္လုတ်ပေ၊
ဝေဝေါ သုလော စမသေ့အောင်၊ သဒ္ဓုအနေ အဂ္ဂိသွား၌၊
မျက်စိထား၍ ရှုစားကြလေတုံ၊ ကြွင်းသည့်ရုပ်တွက်ပုံ၊
ဈမမှည့်နှင့် လမှည့်ကြသည်၊ ရမိအကုန် စုံကြစေကွဲလေ။

ဥကာရန္တ သယန္တူသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ သယန္တူ သယန္တူ၊ သယန္တူဝေါ
- အာ ဘောသယန္တူ ဘောန္တော သယန္တူ၊ သယန္တူဝေါ
- ဇ သယန္တူ သယန္တူ၊ သယန္တူဝေါ
- တ သယန္တူနာ သယန္တူဟိ၊ သယန္တူဘိ

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း

စ သယမ္ဘုဿ၊ သယမ္ဘုနော သယမ္ဘုနံ
 မီ သယမ္ဘုသ္မာ၊ မာ၊ သယမ္ဘုနာ သယမ္ဘုဟိ၊ သယမ္ဘုဘိ
 ဆ သယမ္ဘုဿ၊ သယမ္ဘုနော သယမ္ဘုနံ
 သ သယမ္ဘုသ္မိ၊ သယမ္ဘုမိ သယမ္ဘုသု။

အဘိဘူ ဝတ္တဘူ သမ္ဘူ၊ ပဘူ ဝိဘူ ပရာဘိဘူ စသည်တို့ လည်း နည်းတူစဉ်လေ။ သဗ္ဗညု ဝေဒဂူ ဝိညု စသည်တို့ ကား ဝေါ ပြုရာ၌ နောပြု။ သဟဘူသဒ္ဓါကား ဝေါ နော နှစ်ပါးစုံ ပြု၍ ရုပ်စဉ်လေ။

ဩကာရန္တ ဂေါသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ ဂေါ ဂါဝေါ၊ ဂဝေါ
 အာ ဟောဂေါ ဘောန္တော ဂါဝေါ၊ ဂဝေါ
 န ဂဝံ၊ ဂါဝံ၊ ဂါဝံ ဂါဝေါ၊ ဂဝေါ
 တ ဂါဝေန၊ ဂဝေန ဂေါဟိ၊ ဂေါဘိ
 စ ဂါဝဿ၊ ဂဝဿ ဂဝံ၊ ဂေါနံ၊ ဂုန္တံ
 မီ ဂါဝသ္မာ၊ မာ၊ ဂါဝါ၊ ဂဝသ္မာ၊ မာ၊ ဂဝါ ဂေါဟိ၊ ဂေါဘိ
 ဆ ဂါဝဿ၊ ဂဝဿ ဂဝံ၊ ဂေါနံ၊ ဂုန္တံ
 သ ဂါဝသ္မိ၊ မိ၊ ဂါဝေ၊ ဂဝသ္မိ၊ မိ၊ ဂဝေ ဂါဝေသု၊ ဂဝေသု၊ ဂေါသု။

စီရင်သောသုတ်

ဂသိလောပံ သေသတောနှင့် ယောသုစဟော-စ မက္ခာ၊
 အဝမိလာ စ-ပါတွဲ၊ အာဝဿလဲပါ။
 ဂါဝသေဂ္ဂ သုဟိနာဝယ်၊ စ အတွက်မှာ ဂုန္တံပြုလို့၊
 တတောနမ ပတိမေ၊ စ-တွက် ဂဝံပေ။
 ဂေါဂိုဏ်းအတွက် နာမ်ရုပ်တွေမှာ၊ အတန်ရှုပ်ပေ့ ခက်ခဲ
 ပါသတဲ့လေး။

အာကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

[သာ-ခွေးသည်၊] ဤသာသဒ္ဓါကို သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ အမျိုးမျိုး ရုပ်စဉ် လျက် ရှိသော်လည်း မောဂ္ဂလ္လာန်၊ သဒ္ဓါနိတိတို့ကို မိုး၍ ဤ၌ ရုပ်စဉ်ထား၏။ “ဟေသ”ကို အာကာရောဝါသုတ် ကြည့်၊ ယောဝိဘတ်နှင့် သာကို အယောရဿမေကဝစနယောသွပ်စသုတ်ကြည့်၊ သာနော၌ ဟိဝိဘတ္တိမိ စ၌ စသဒ္ဓါဖြင့် သာ၏ အစိတ်-ါကို (ယုဝါနေောကဲ့သို့) အာနပြု၍၊ တတောယောနမောတု၌ တုသဒ္ဓါဖြင့် ယောကို ဝေါပြုလေ၊ သာနေ စသည်၌လည်း ထိုစသဒ္ဓါဖြင့် အာနပြု၊ ယောကို ပြေ၍ စီရင်လေ၊ ပစ္စက္ခမ္မော စသော အာကာရန္တပုဒ်များကို သမာသ် ဓနုမှာစသုတ်၌ ညွှန်ပြထားသည်။

က္ကကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

အဂ္ဂိ-မိး၊ အာဒိ-အစ၊ ဗျာဓိ-အနာ၊ (မဟေသိ-သိ=မဟေသိ+က္ကသိ) မဟေသိ-ဘုရားရှင်(မိဖုရားဟော မဟေသိကား နဒါဒိဂိုဏ်း)၊ က္ကသိ-ရသေ့၊ ရဟန်း၊ သန္တိ-သရသန္တိ စသည်၊ (ပဋိသန္ဓေဟော သန္တိကား က္ကတ္တိလိင် ရတ္တာဒိဂိုဏ်း)၊ ဂဏ္ဍိ-အထုံးအဖွဲ့၊ ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ်၊ မုနိ-ဘုရားရှင်၊ ကုစ္ဆိ-ဝမ်း၊ အသိ-သန်လျက်၊ ပါဏိ-လက်၊ အဟိ-မြွေ၊ ကိမိ-ပိုးလောက်၊ အရိ-ရန်သူ၊ ဉာတိ-ဆွေမျိုး၊ (ဗလာ-တိထိ=ဗလိ+အတိထိ) ဗလိ-အခွန်အတုတ်၊ အတိထိ-ဧည့်သည်။

အဂ္ဂိနိရုပ်ကား အဂ္ဂိသဒ္ဓါ တစ်ခုနှင့်သာ ဆိုင်၏။ အာဒိ စသည်၌ ပဌမာသိဖြင့် “အာဒိနိ”ဟု မရှိ၊ “အာဒိ၊ အာဒိ၊ အာဒယော”ဟုသာ စဉ်လေ၊ သ္မိ ဝိဘတ်၌ “အာဒိတော ဩစ”သုတ်ဖြင့် သ္မိကို i, ဝေါ ပြု၍ “အာဒိသ္မိ၊ အာဒိမိ၊ အာဒိ၊ အာဒေါ”ဟု လေးရပ် ရှိ၏။ ဗျာဓိ ဝသည့်၌ကား “ဗျာဓိသ္မိ၊ ဗျာဓိမိ”ဟု နှစ်ရပ်သာ ရှိသည်။

က္ကသိ မုနိသဒ္ဓါတို့၌ အာလုပ်သိဖြင့် “က္ကသေ၊ မုနေ”ဟု ထူးဆန်း သော ရုပ်များ ရှိသေး၏။ ယတေစသုတ်၌ စသဒ္ဓါဖြင့် ဂသိကို ဝေါ-ပြု၍ ရုပ်တွက်ကြသည်။ ကြွင်းရုပ်များ တွက်ပုံကိုလည်း ဆိုင်ရာသုတ်နက် ကိုသာ ကြည့်လေ။

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း

ဤကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

ဒဏ္ဍီ-ဒုတ်ရှိသူ၊ ဟတ္ထိ-နာမောင်းရှိသောဆင်း၊ ဒါဠီ-အစွယ်ရှိသော
 မြွေ၊ ခြင်္သေ့၊ ကျင့်စွယ်ရှိသူ၊ ဂဏီ-ဂိုဏ်းဆရာ၊ သံဃီ-သံဃဥက္ကဋ္ဌ၊
 သာမီ-အရှင်သခင်၊ ဂါမီ-သွားလှေရှိသူ၊ ဂါမဏီ-ရွာသူကြီး၊ အကြီး
 အချုပ်၊ ယောဂီ-အားထုတ်ခြင်းရှိသူ၊ ရောဂီ-ရောဂါရှိသူ၊ သုခီ-သုခ
 ရှိသူ၊ ဒုက္ခီ-ဒုက္ခရှိသူ၊ စာရီ-ကျင့်လေ့ရှိသူ၊ စာဂီ-စွန့်ကြဲလေ့ရှိသူ၊
 ကုသလီ-ကုသိုလ်ရှိသူ၊ ကျန်းမာသူ။

ဘောဒဏ္ဍီကို ဈာလပါရသံသုတ် ကြည့်၊ ယောဖြင့် ဒဏ္ဍီကို ဝဇ္ဇ
 ကဲ့သို့ တွက်၊ ဒဏ္ဍီနောကို ယောနံနောသုတ် ကြည့်၊ ဒဏ္ဍီကို အံမော
 နိဂ္ဂဟိတံ ဈာလပေဟိ ကြည့်၊ ဒဏ္ဍီနံကို နံဈတော ကတရဿာ ကြည့်၊
 ဒဏ္ဍီနော၌ ဈာလတော သဿနောဝါသုတ်ဖြင့် သဝိဘတ်ကို နောပြု၊
 ဒဏ္ဍီနာ-သွာသက်၊ ဈာလတောစဖြင့် သွာကို နာပြု၊ ဒဏ္ဍီနိကို သ္မိံ နိ
 သုတ်ကြည့်၊ ရုပ်ထူးရုပ်ဆန်းများ ရှိသေးသော်လည်း နောင်ခါ သိလိမ့်မည်၊
 ဤကာရန္တ ဖြစ်၍ “ဒဏ္ဍီ”ဟု ရုပ်တည်ရပုံကို သတိပြု။

ဥကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ ပဗ္ဗ-လိမ္မာသူ၊ သာနု-တောင်အပြင်၊ ဘာဏု-
 နေမင်း၊ ရာဟု-အသုရိန်၊ ကေတု-တံခွန်၊ မုန်ကင်း၊ ပဂုံ-ဆွံ့သောသူ၊
 ဥဇ္ဈ-ကြုံ၊ (သိန္ဓိ+ဝု=သိန္ဓု+ဣဝု) သိန္ဓု-သမုဒြာ၊ ဣဝု-မီးစာ၊ ဝေဠု၊
 ဝေဏု-ဝါး၊ နေရု၊ မေရု-မြင့်မိုရ်တောင်၊ ဂုရု-ဆရာ၊ ဥသု-မြား၊
 ဟေတု-အကြောင်း၊ ဇန္တု-သတ္တဝါ။

ဂုရုသဒ္ဓါဝယ် ယောဝိဘတ်ကို လတော ဝေါကာရောစ၌ ကာရ
 သဒ္ဓါဖြင့် နော ပြု၍ “ဂုရုနော” ရုပ်များ ပို၏၊ ဟေတုသဒ္ဓါဝယ် ယော
 ဝိဘတ်ဖြင့် “ဟေတုယော”ရုပ်များ ပို၏၊ ဇန္တုသဒ္ဓါ၌ကား ဇန္တုယော
 ဇန္တုနောရုပ်များ ပိုလွန်၏။

ရုပ်တွက်ပုံမှာ ညွှန်ပြသော သုတ်များကိုလည်းကောင်း၊ အင်္ဂါသဒ္ဒါ ရုပ်ပြီးပုံကိုလည်းကောင်း ကြည့်လေ။ သို့သော် ဥပဏ်ဖြစ်၍ ဈ မှည့်ဘဲ၊ “လ” မှည့်ရမည်ကို သတိပြု။ နောက်၌လည်း ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် မှန်လျှင် ဣဝဏ်ကို ဈ၊ ဥပဏ်ကို “လ” မှည့်ရသည်။ ဣတ္ထိလိင် အရာ၌ကား “ဣဝဏ် ဥပဏ် နှစ်မျိုးလုံးကိုပင် “ပ” မှည့်ရ သည်” ဟု အမြဲ သတိပြုလေ။

ဥကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

သယမ္ဘူ-အလိုအလျောက်(ဆရာမရှိဘဲ)ဖြစ်နိုင်သောဘုရား၊ အဘိဘူ- လွှမ်းမိုးနိုင်သူ၊ ဝတ္တဘူ-ဝတ္တအသုရာကို လွှမ်းမိုးနိုင်သောဗြဟ္မာ၊ သမ္ဘူ- ကောင်းစွာ ဖြစ်သူ၊ ပဘူ-အစိုးရသူ၊ ဝိဘူ-အထူးဖြစ်သည်၊ ပရာဘိဘူ- သူတစ်ပါးကို လွှမ်းမိုးနိုင်သူ၊ သဗ္ဗညူ-အလုံးစုံကို သိသူ၊ ဝေဒဂူ- မင်္ဂလာထက်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်သူ၊ ဝိညူ-ပညာရှိ၊ သဟဘူ-တကွဖြစ်သည်။

ဤ ဥကာရန္တသဒ္ဒါတို့၌ ရုပ်တွက်ပုံ မခက်ပြီ၊ ဥကာရန္တဖြစ်၍ သယမ္ဘူဟု ဥကာရန္တဖြင့်ချည်း ရုပ်တည်ရမည်၊ ဈလပါ ရဿံ၊ အယော ရဿ-မေကဝစနယောသ္မ-ပိ စ၊ လတော ဝေါကာရော စ စသော သုတ်တို့ဖြင့် စီရင်၊ ဒဏ္ဍိသဒ္ဒါရုပ်တွက်ပုံကို သတိပြု။ အာလုပ်ယောဖြင့် သယမ္ဘူဝေါကိုလည်း အကတရဿ မဟုတ်၊ အယောရဿသုတ်ဖြင့် ပြုပြင်ထားသော ရဿဖြစ်၍ “အကတရဿာ လတော ယွာလပနဿ ဝေဝေါ”သုတ်ဖြင့် ဝေါ မပြုဘဲ၊ လတော ဝေါ ကာရောစ သုတ်ဖြင့် ဝေါပြုရမည်ကိုလည်း သတိပြုလေ။

ဩကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

ညွှန်ပြထားသော သုတ်များ၌ ရုပ်တွက်လျက် ပါသည်၊ ဤဂေါသဒ္ဒါ သည် နွားထီးသာမက၊ နွားမကိုလည်း အချို့ရုပ်များ ဟောနိုင်၏။ သဝိဘတ်ဖြင့် “ဂဝံ” ရှိကြောင်းကိုလည်း မောဂ္ဂလ္လာန် ဆိုသေး၏။

ရတ္တာဒိဂိုဏ်းပုလ္လိင်ပြီး၏။

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း (နပုလ္လိင်)

ကျက်မှတ်ရန် နပုလ္လိင်၌ ဣ ဤ ဥ ညု ဩ ကာရန်ငါးပါးတို့တွင်
 “အဋ္ဌိ သတ္ထိ ဒေဝက္ခန္ဓိ ဝါရိ သပ္ပိ နပုံသကာ”
 ဟူကုန်သော ဣကာရန္တသဒ္ဒါတို့သည် ပုလ္လိင် အင်္ဂုသဒ္ဒါနှင့်
 တူကုန်၏။ အဂ္ဂယောဇာ အရာ၌ ယောနံနိ နပုံသကေဟိသုတ်ဖြင့်
 ယောကို နိပြု၍ အဋ္ဌိနိ စသည်ဖြစ်ခြင်း၊ အင်္ဂုသိနိသုတ်၏
 အစီအရင်ဖြစ်သော အင်္ဂုနိရုပ်မျိုး မရှိခြင်းသာ ထူးပြား၏။

သုခကာရီ သံဃယာယီစသော ဤကာရန္တသဒ္ဒါတို့လည်း
 ပုလ္လိင် ဒဏ္ဍိသဒ္ဒါနှင့် တူကုန်၏။ န သိသ္မိ မနပုံသကာနိဟု
 ဆိုသောကြောင့် သိဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ သုခကာရီ၊ သံဃယာယီ
 ဟု ရသပြုခြင်း၊ ဒဏ္ဍိနောကဲ့သို့ ယောကို နောမပြုဘဲ၊
 ယောနံနိ နပုံသကေဟိသုတ်ဖြင့် နိပြု၍ သုခကာရီနိ၊
 သိဃယာယီနိ စသည် ဖြစ်ခြင်းသာ ထူးတော့၏။

အာယု စက္ခု ဝသု ဒါရ၊ မစ္စုမ္မု တိပု ဟိဂုံ စ၊
 သိဂုံ မတ္ထု ဝတ္ထု ဇေတု၊ သာလုဿု ဖလု ဗိန္ဒု စ-
 အစရှိသော ဥကာရန္တသဒ္ဒါတို့လည်း အဋ္ဌိနှင့် တူကုန်၏။
 အာယုသဒ္ဒါ၌ နာဝိဘတ်ဖြင့် “အာယုသာ” ဟု တစ်ပုဒ်သာ
 မနောဂိုဏ်းအစီအရင် ဝင်၍ ထူး၏။

ဂေါတြဘူ ဓမ္မညူ စသော ဥကာရန္တ သဒ္ဒါတို့လည်း
 သုခကာရီသဒ္ဒါနှင့် တူကုန်၏။ “စိတ္တဂေါ” ဟု သမာသ်ပြီးစက
 ဩကာရန္တဖြစ်သော သဒ္ဒါသည် သရော ရသော နပုံသကေ
 သုတ်က နပုလ္လိင်အရာ၌ ဩကို ဥပြုသောကြောင့် နာမ်အတွင်း၌
 “စိတ္တဂု” ဟု ဥကာရန္တအတိုင်း ဖြစ်၏။

ကြည်ရှုရန်သာ

ဣကာရန္တ။ ။အဋ္ဌိ-အရိုး၊ သတ္တိ-ပေါင်၊ ဒဝိ-နို့ခမ်း၊ အက္ခိ၊ အစ္ဆိ-မျက်လုံး၊ ဝါရိ-ရေ၊ သပ္ပိ-ထောပတ်၊ နပုံသကာ-ဣကာရန္တ နပုလ္လိင်သဒ္ဓါစုတို့တည်း။

“ဘောအဋ္ဌိ၊ ဘဝန္တာနိ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိနိ၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိနိ၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိ၊ အဋ္ဌိနိ၊ အဋ္ဌိနာ၊ အဋ္ဌိဟိ၊ အဋ္ဌိဘိ၊ အဋ္ဌိဟိ၊ အဋ္ဌိဘိ” စသည်ဖြင့် အဂ္ဂိအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။

ဤကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

ဤကာရန္တ၌ “သုခကာရိ-ချမ်းသာကို ပြုလေ့ရှိသော ဒါန၊ သီလယာယိ-လျင်မြန်စွာ သွားလေ့ရှိသော စိတ်”ဟု အနက်ဆို၊ “ဘောသုခကာရိ၊ ဘဝန္တာနိ သုခကာရိ၊ သုခကာရိနိ၊ သုခကာရိ၊ သုခကာရိ၊ သုခကာရိနိ၊ သုခကာရိနံ၊ သုခကာရိ၊ သုခကာရိ၊ သုခကာရိနိ၊ သုခကာရိနာ” စသည်ဖြင့် ဒဏ္ဍီအတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။

သိဝိဘတ်ဖြင့် သုခကာရိကို “သုခကာရီ”ဟု (ဤကာရန္တ ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဤကာရန္တဖြင့်) တည်း၊ သိသက်၊ (န သိသ္မိမ နပုံသကာနိသုတ်ဖြင့် နပုလ္လိင် မဟုတ်လျှင် သိနှောင်းရာ၌ ဝိ ကို ဝိ ရဿ မပြုရ၊ နပုလ္လိင်ဖြစ်လျှင် ရဿပြုတော့ဟု ဆိုသောကြောင့်) အယော ရဿ-မေကဝစနယောသ္မ-ပိ စ သုတ်ဖြင့် သိနှောင်းရာ၌ ဝိ ကို ဝိ ရဿပြု၊ သေသတော လောပံ ဂ သိ-ပိသုတ်ဖြင့် သိချေ၊ ပြီး၏။ ဥုကာရန္တ နပုလ္လိင်၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း မှတ်လေ။

ပုလ္လိင် ဤကာရန္တသဒ္ဓါစုသည်ပင် အနက်က “စိတ္တံ ဒါနံ သီလံ ကုလံ” သဒ္ဓါတို့၏ အနက်မျိုးကို ဟောတဲ့အခါ နပုလ္လိင်သဒ္ဓါ အဖြစ်သို့

ရတ္တာဒိဂိုဏ်း

ကူးပြောင်းရလေသည်။ ဥပမာ-ဒဏ္ဍိသဒ္ဓါသည် “တုတ်ရှိသောယောက်ျား” ဟု ပုလ္လိင်အနက်ကို ဟောဆိုက်၌ ပုလ္လိင်သဒ္ဓါတည်း။ “တုတ်ရှိသော အမျိုး”ဟု နပုလ္လိင်အနက်ကို ဟောလျှင် နပုလ္လိင်သဒ္ဓါ အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်း၍ “ဘောဒဏ္ဍိ၊ ဘဝန္တာနိ ဒဏ္ဍိ၊ ဒဏ္ဍိနိ” စသည်ဖြင့် ရုပ်စဉ်ရလိမ့်မည်။

ဤ နပုလ္လိင် သုခကာရီသဒ္ဓါသည်လည်း “ချမ်းသာကို ပြုလေ့ရှိသော ယောက်ျား”ဟု ပုလ္လိင်အနက်ကို ဟောလျှင် ပုလ္လိင်သဒ္ဓါပင် ဖြစ်၍ “ဘောသုခကာရီ၊ ဘောန္တော သုခကာရီ၊ သုခကာရိနော” စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ရမည်။ “သီဃယာယံ-လျင်မြန်စွာ သွားလေ့ရှိသော ယောက်ျား”ဟု ပုလ္လိင်အနက်ကို ဆိုရာ၌ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ရမည်ကိုလည်း သိလေ။ ဤအဓိပ္ပာယ်သွားတို့သည် နောင်ခါ ထင်ရှားကုန်လတ္တံ့။

ဥကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

အာယု-အသက်၊ စက္ခု-မျက်စိ၊ ဝသု-ရတနာ (ရွှေ ငွေ စသည်)၊ ဒါရု-သစ်သား၊ မဂ-ပျားရည်၊ အမ္ဗု-ရေ၊ တိပု-သလွဲမည်း (ခဲပုပ်)၊ ဟိဂုံ-ရိုန်းခို၊ သိဂုံ(သိဂ္ဂုလည်း ရှိ၏)-ချင်း (ချင်းမိဿလင်၌ ချင်း)၊ မတ္တု-ရက်တက်၊ ဝတ္ထု-တည်နေရာ၊ ဇတု-ချိပ်၊ သာလု-ကြာစွယ်၊ အသု-မျက်ရည်၊ ဖလု-အဆစ်၊ ဗိန္ဒု-အပြောက်လုံး။

“ဘောအာယု၊ ဘဝန္တာနိ အာယု၊ အာယုနိ၊ အာယု၊ အာယု၊ အာယုနိ၊ အယံ၊ အာယု၊ အာယုနိ၊ အာယုနာ၊ အာယုသာ၊ အာယုဟိ၊ ဘိ၊ အာယုဟိ၊ ဘိ” စသည်ဖြင့် စဉ်လေ။ စက္ခု စသည်၌ “စက္ခုသာ” ဟူ၍ မထည့်ရ၊ “စက္ခုနာ-စက္ခုဟိ” စသည်ဖြင့် စဉ်လေ။ အာယုသဒ္ဓါ ကား “ပုနရာယု စ မေ လဒ္ဓေါ-သက္ကပဉ္စသုတ်၌) ပုလ္လိင်လည်း ရှိ၏။ သို့အတွက် ပုလ္လိင်ဆိုလျှင် ဘိက္ခုသဒ္ဓါလို ရုပ်စဉ်ရမည်။

ဥက္ကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

ဂေါတြဘု-ဂေါတြဘုစိတ်၊ ဓမ္မညု-တရားကို သိသောဉာဏ်၊ ဤသို့ အနက်က “စိတ္တ-ဉာဏ” ဟူသော နပုလ္လိင်သဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ဟောသောအရာ၌ အဘိဘူ၊ ဝတ္တဘူ စသော ပုလ္လိင် ဥက္ကာရန္တတို့ သည် နပုလ္လိင်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလွှဲကုန်၏။ “ဘောဂေါတြဘု၊ ဘဝန္တာနိ ဂေါတြဘူ၊ ဂေါတြဘူနိ” စသည်ဖြင့် သုခကာရီအတိုင်း ရုပ်စဉ်၍ တွက်လေ။

ဩက္ကာရန္တ အဓိပ္ပာယ်

စိတ္တဂု-ဆန်းကြယ်သော နွားရှိသော အမျိုး၊ (နွားကြောင် နွားကျား ရှိသော အမျိုး)၊ ဤ“စိတ္တဂု”ကို ရူပသိဒ္ဓိက ဩက္ကာရန္တဟု ဆိုထား သောကြောင့် ဩက္ကာရန္တအဖြစ်မှာ သုံးစွဲရသည်။ စင်စစ်မှာ နာမ်အတွင်း ရောက်သည့်အခါ ဥက္ကာရန္တ ဖြစ်နေပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ဥက္ကာရန္တဟု ပင် ဆိုသင့်၏။ သမာသ်တုန်းက စိတ္တဂေါ၊ နာမ်ဖြစ်တဲ့အခါ စိတ္တဂု ဖြစ်ပုံကို သမာသ်ခန်းမှ နားလည်ရလတ္တံ့။ ဤ၌ကား စိတ္တဂု တည်၍ ဥက္ကာရန္တ အနေအားဖြင့် ရုပ်တွက်ရမည်။ “ဘောစိတ္တဂု၊ ဘဝန္တာနိ စိတ္တဂု၊ စိတ္တဂူနိ” စသည်ဖြင့် ဥက္ကာရန္တအတိုင်း ရုပ်စဉ်။

နပုလ္လိင်ပြီး၏။

ရတ္တာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

၁၁။ နဒါဒိဂိုဏ်း (ဣတ္ထိလိင်)

နဒါ-ဒိတော ဝါ ဣ၊ ဣဝ ဣက ဣယျ ဣန္ဒြ ဣဟိ
သုတ်တို့ဖြင့် ဣပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်း
သည် နဒါဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤနဒါဒိဂိုဏ်းသည် ဣတ္ထိလိင်သာ
တည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	နဒိ	နဒိ, နဒိယော, နဇ္ဇော
အာ	ဘောတိ နဒိ	ဘောတိယော နဒိ, နဒိယော, နဇ္ဇော
ဒု	နဒိ, နဒိယံ	နဒိ, နဒိယော, နဇ္ဇော
တ	နဒိယာ, နဇ္ဇော	နဒိဟိ, နဒိဘိ
စ	နဒိယာ, နဇ္ဇော	နဒိနံ
မီ	နဒိယာ, နဇ္ဇော	နဒိဟိ, နဒိဘိ
ဆ	နဒိယာ, နဇ္ဇော	နဒိနံ
သ	နဒိယာ, နဒိယံ, နဇ္ဇံ	နဒိသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

ဣတ္ထိ နာရီ ကုမာရီ စ, တရုဏီ ပြာဟုဏီ သဒ္ဓါ
မာတုလာနီ သိရိ ဘောတိ, ဂစ္ဆန္တိ ဂစ္ဆတိ ဂုဏ-
ဝန္တိ ဂုဏဝတိ ဂါဝိ, ဒါသိ ပုထဝီ ပထဝီ။

ဤပုဒ်များ၌ ဇော ဇော ဇုံတို့လို ရုပ်များကို ကြည်ထား၍
နည်းတူ။

ကြည့်ရှုရန်သာ

နဒိ-မြစ်, ဣတ္ထိ, နာရီ-မိန်းမ၊ ကုမာရီ, တရုဏီ-အပျို။
ပြာဟုဏီ-ပုဏ္ဏားမ၊ သဒ္ဓါ-မိတ်ဆွေမ၊ မာတုလာနီ-အဒေါ်၊ သိရိ-
ကျက်သရေ ဘောတိ-အရှင်မ၊ ဂစ္ဆန္တိ, ဂစ္ဆတိ-ခရီးသွားသောမိန်းမ။

နဒါဒိဂိုဏ်း

(“ဂစ္ဆတိ-သွား၏” ဟူသော အာချာတ်ပုဒ်နှင့် မတူ)၊ ဂုဏာဝန္တိ၊ ဂုဏာဝတိ-
ဂုဏ်ရှိသောမိန်းမ၊ (ဂုဏာဝါဒိဂိုဏ်း၊ ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်းသဒ္ဒါစု အပေါ်မှာ
နဒါဒိတောဝါဏှိသုတ်ဖြင့် ဤပစ္စည်းဆင့်ကာ ဤ နဒါဒိဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ
ဖြစ်ရလေသည်။) ဂါဝိ-နွားမ၊ ဒါသီ-ကျွန်မ၊ ပုထဝီ၊ ပထဝီ-မြေ။

ဤသဒ္ဒါစုတို့၌ ဇော ဇာ ဇံ အပြု မရှိရကား “ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိ၊
ဣတ္ထိယော၊ ဘောတိ ဣတ္ထိ၊ ဘောတိယော ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယော၊
ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယံ၊ ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိယော၊ ဣတ္ထိယာ၊ ဣတ္ထိဟိ” စသည်
ဖြင့် ရှုပ်စဉ်လေ။

အချို့ရုပ်များ တွက်ရပုံ။ ။ပဋ္ဌမာသိဖြင့် နဒိ ရုပ်တွက်ရပုံကို
နဒါဒိတောဝါဏှိသုတ်ကို ပြန်ကြည့်။ အာလုပ်သိဖြင့် နဒိကိုကား
“နဒိ” ဟု ဖြစ်သည့်အခါ နာမ်ငဲ့၊ အာလုပ်သိသက်၊ ဝိကို “ပ” မှည့်။
ဈလပါရသံသုတ်ဖြင့် ဝိကို ဝိရဿ ပြု၊ ဂသိကို ချေ။ နောက်
ရုပ်များ၌လည်း ဝိပစ္စည်းသက်၍ နာမ်ငဲ့ရမည်ကို သတိပြု။ လွယ်ကူ
အောင် ဝိပစ္စည်းသက်ပြီး၊ နာမ်ငဲ့ပြီး အနေအားဖြင့် ရုပ်တွက်ပြအံ့။

နဇောကို နဒိတည်၊ ယောသက်၊ တတော ယောနမောတုသုတ်၌
တုသဒ္ဒါဖြင့် ယောကို ဝေ-ပြု။ ဒိခွင်း၊ ဝိကို “ပ” မှည့်၊ ပသညဿစ
သုတ်ဖြင့် ပအမည်ရှိသော ဝိကို ယပင့်ပြု၊ (နဒျိ ဝေ-) ယဝတ်
တလနဒကာရာနံ ဗျဉ္ဇနာနိ စလဉ္ဇ ဇကာရတ္ထံသုတ်ဖြင့် ဒျိကို ဖိပြု၊
ဇ်ကို ဝေ-သို့ ကပ်၊ ပရဒွေဘာဝေါ ဌာနေသုတ်ဖြင့် သဒိသဒွေဘော်
ဖိလာ၊ နဇော ပြီး၏။

နာဝိဘတ် သဝိဘတ်ဖြင့် နဇောဝယ် အမာပတော သ္မိသ္မာနံဝါ
သုတ်၌ “အာပတော” ဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် နာ သကို -ပြု၊
သ္မာဝိဘတ်၌ကား အမာပတော သ္မိသ္မာနံဝါသုတ်ဖြင့် -ပြု၊ နဇံ၌
သ္မိကို i ပြု။ ကြွင်းသော အစီအရင်မှာ နဇောအတိုင်းသာတည်း။
[ကစ္စည်းဝုတ္တိ၌ကား တစ်မျိုးစီရင်လေ၏။ ဤမှာ ရူပသိဒ္ဓိအတိုင်း
စီရင်သည်။] အံဝိဘတ်ဖြင့် နဒိယံကို အံယမိတော ပသညတော
သုတ်ဖြင့် စီရင်။

ဣတ္ထိစသည်၌ ဣတ္ထ စသည်တည်၍ ဝိပစ္စည်း သက်ရမည်ကို သတိပြု။ မာတုလာနီ ရုပ်တွက်ပုံကို မာတုလာဒီနု မာနတ္ထမိကာရေ သုတ် ပြန်ကြည့်။ ဘောတိ ရုပ်တွက်ပုံကို ဘဝတော ဘောတောသုတ် ပြန်ကြည့်။

ဂစ္ဆတိကို ဂစ္ဆန္တ တည်။ ဝိပစ္စည်းသက်၊ သေသေသုန္နဝသုတ်ဖြင့် နှုတ်ကို နှုတ်သို့ စီရင်လေဟု ညွှန်ပြသောကြောင့် နှုတ်သုတ်ဖြင့် နှုတ်ကို တပြု၊ တ်ကွင်း၊ ချေ၊ ဝိသို့ ကပ်၊ (ဂစ္ဆတိ) နာမ်ငဲ့၊ သိသက်၊ ချေ၊ ပြီး၏။ [သေသေသုန္နဝသုတ်က ဝိဘတ် ပစ္စည်း နှောင်းရာဝယ် နှုတ်ကို နှုတ်သို့ ငဲ့ရာ၌ ပစ္စည်းအရ ယခု-ပစ္စည်း တစ်မျိုးသာ ထင်ရှားသည်။] ဂုဏဝတိရုပ်တွက်ပုံကို နှုတ်သုတ်ဖြင့် နှုတ်ကို တပြု၊ ဂါဝိ ပုထဝီ ရုပ်များကို နဒါဒိတောဝါဏှိသုတ် ပြန်ကြည့်။ ပထဝီ၌ကား ပုထဝီ အပြီးတွင် ပု၏ အစိတ် ၊ ကို တေသုဝဒ္ဓိသုတ်ကြီးဖြင့် ၊ ပြုလေ။

ဤနှစ်ရပ်၌ နာ သ သွာတို့ကို အမာပတောသ္မိသ္မာနံဝါသုတ်ရင်း အာပတော ယောဂဝိဘာဂတို့ဖြင့် ၊ ပြု၊ သ္မိကို ၊ ပြု၊ ပသညသစ ဖြင့် ဝိကို (ယံ)ပြု၊ ဒေါဿစသုတ်၌ စသဒ္ဓါဖြင့် ဝိကို ဖိပြု၍၊ ပုထဗျာ၊ ပုထဗျံ၊ ပထဗျံ ရုပ်များ ပိုလွန်၏ဟု အဆိုရှိလေသည်။

ပုထဝီ၊ ပုထဝီ၊ ပုထဝီယော၊ ဘောတိ ပုထဝီ၊ ဘောတိယော ပုထဝီ၊ ပုထဝီယော၊ ပုထဝီ၊ ပုထဝီယံ၊ ပုထဝီ၊ ပုထဝီယော၊ ပုထဝီယာ၊ ပုထဗျာ၊ ပုထဝီဟိ၊ ပုထဝီဘိ၊ ပုထဝီယာ၊ ပုထဗျာ၊ ပုထဝီနံ၊ ပုထဝီယာ၊ ပုထဗျာ၊ ပုထဝီဟိ၊ ဘိ၊ ပုထဝီယာ၊ ပုထဗျာ၊ ပုထဝီနံ၊ ပုထဝီယာ၊ ပုထဝီယံ၊ ပုထဗျံ၊ - ပုထဝီသု။

ဒါသိ၊ ဗြာဟ္မဏီပုဒ်တို့၌လည်း “ဒါသျာ၊ ဒါသျံ၊ ဗြဟ္မညာ၊ ဗြဟ္မညံ”ဟု ရှိသည်သာ၊ ဂါထာအရာမှာ ထိုကဲ့သို့ ရုပ်မျိုးကို ဣတ္ထိလိင် ဣကာရန္တ ဤကာရန္တ မှန်သမျှ၌ များစွာ တွေ့နိုင်ကြ၏။

နဒါဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

၁၂။ ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း (ဣတ္ထိလိင်)

ကျက်မှတ်ရန် ပတိ ဘိက္ခုရာဇိ·ကာရန္တေဟိ ဣနိသုတ်ဖြင့်
ဣနိပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်
အပေါင်းသည် ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤ ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း
သည် ဣတ္ထိလိင်သာတည်း။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ ဂဟပတာနီ ဂဟပတာနီ၊ ဂဟပတာနီယော
အာ ဘောတိ ဂဟပတာနီ ဘောတိယော ဂဟပတာနီ၊
ဂဟပတာနီယော

ဒု ဂဟပတာနီ၊ ဂဟပတာနီယံ ဂဟပတာနီ၊ ဂဟပတာနီယော
ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဣတ္ထိသဒ္ဒါနှင့် အတူ စဉ်ရာ၏။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များ

ဘိက္ခုနီ ရာဇိနီ စေဝ၊ ဒဏှိနီ စ ပေါက္ခရဏီ၊
ယက္ခိနီ စ ပရစိတ္တ-ဝိဒူနီ ဂဟပတာဒယော။

ကြည့်ရှုရန်သာ

ဘိက္ခုနီ-ရဟန်းမ၊ ရာဇိနီ-မိဖုရား(မင်းကတော်)၊ ဒဏှိနီ-တုတ်
ရိုသော မိန်းမ၊ ပေါက္ခရဏီ-ရေကန်၊ ယက္ခိနီ-ဘီလူးမ၊ ပရစိတ္တဝိဒူနီ-
သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိနိုင်သော မိန်းမ၊ ဂဟပတာဒယော-ဂဟပတာဒိ
ဂိုဏ်းဝင် သဒ္ဒါတို့တည်း။

ပေါက္ခရဏီမှ တစ်ပါးသော ရုပ်များ၏ ရုပ်စဉ်ပုံမှာ ဂဟပတာနီ
သဒ္ဒါအတိုင်း ဣတ္ထိရုပ်စဉ်ပုံကို နည်းမှီ၍ စဉ်ရာ၏။ ဂဟပတာနီစသည်
ဖြစ်အောင် ရုပ်တွက်ပုံကို “ပတိဘိက္ခုရာဇိ ကာရန္တေဟိ ဣနိ” သုတ်ကို
ပြန်ကြည့်လေ။ နာမ်ငါးပြီးနောက် ဆိုင်ရာဝိဘတ် သက်၍ ရုပ်တွက်ပုံမှာ
နဒီအတိုင်းသာတည်း။

F-7A

ပေါက္ခရဏီသဒ္ဓါ၏ အရင်းအစမှာ ဒဏ္ဍိကဲ့သို့ ဤကာရန္တပင် ဖြစ်၏။ ပေါက္ခရသဒ္ဓါသည် ကြာဟူသောအနက်၊ ရေဟူသောအနက်ကို ဟော၏။ တုတ်ရှိသူကို “ဒဏ္ဍိ”ဟု ခေါ်သကဲ့သို့ ရေ၊ ကြာရှိသော ကန်ကိုလည်း ပေါက္ခရီဟု ခေါ်၏။ ပေါက္ခရီသဒ္ဓါနောင် ဣနိပစ္စည်းသက် (ပေါက္ခရီဣနိ) ရအက္ခရာနောက်၌ တည်သော နကို သက္ကတကျမ်းတို့၌ ဏပြန်လေ့ရှိ၏။ ကစ္စည်းကျမ်း၌လည်း “ရဟာဒိတော ဏ”ဟု သုတ်တည်၏။ ထို့ကြောင့် “တေသုဂုဒ္ဓိလောပါဂမ”စသော သုတ်ကြီးဖြင့် ဣကို အ၊ နကို ဏပြု၍ (ပေါက္ခရီ ၊ ဏီဟု အဖြစ်မှာ) ရ်ခွင်း၊ ချေ၊ ရ်ကို ၊ သို့ ကပ်၊ ပေါက္ခရဏီ ဖြစ်၏။ ထို့နောက် နာမ်ငဲ့၊ ဆိုင်ရာ ဝိဘတ်သက်၍ ရုပ်ပြီးသည်။ [အချို့ ရူပသိဒ္ဓိစာအုပ်၌ ဤ ပေါက္ခရဏီ ရုပ်စီရင်ပုံမှာ ပါဠိပျက်လျက် ရှိ၏။]

ရုပ်စဉ်ရာ၌ ယောဝိဘတ်ဖြင့် ပေါက္ခရညော၊ နာ သ သ္မာဖြင့် ပေါက္ခရညာ၊ သ္မိ ဖြင့် ပေါက္ခရညံဟု ရုပ်ပို ရှိ၏။ ပေါက္ခရဏီဖြစ်ပြီး နောက် နာမ်ငဲ့ ယောသက် တတောယောနမောတု၌ တုသဒ္ဓါဖြင့် ယောကို ဝေ-ပြု၊ ခိုကို ပမုညံ၊ ပသညဿစဖြင့် ပအမည်ရှိသော-ကို ယ်ပြု၊ (ပေါက္ခရဏျဝေ) ယဝတံတလန စသော သုတ်၌ ကာရသဒ္ဓါဖြင့် ဏျကို ဉ်ပြု၊ ဉ်ကို ဝေ-သို့ ကပ်၊ ပရဒ္ဒေဘာဝေါ သုတ်ဖြင့် သဒိသ ဒ္ဒေဘော် ဉ်လာ၊ ပေါက္ခရညော ပြီး၏။ ပေါက္ခရညာ၌ နာ သဝိဘတ် တို့ကို အမာပတော သ္မိသ္မာနံဝါသုတ်၌ အာပတော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် -ပြု၊ သ္မာဝိဘတ်ကား သုတ်ရင်းဖြင့် -ပြု၊ ပေါက္ခရညံ၌ သ္မိဝိဘတ်ကို အံပြုရုံသာ ထူးသည်။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

အာလုပ်စသည်၌ “ဘောတိ ပေါက္ခရဏိ၊ ဘောတိယော ပေါက္ခရဏီ၊ ပေါက္ခရဏီယော၊ ပေါက္ခရညော ... တတိယာ၌ ပေါက္ခရဏီယာ၊ ပေါက္ခရညာ၊ ပေါက္ခရဏီဟိ၊ ပေါက္ခရဏီဘိ၊ သတ္တမိ၌ ပေါက္ခရဏီယာ၊ ပေါက္ခရဏီယံ၊ ပေါက္ခရညံ၊ ပေါက္ခရဏီသု”ဟု စဉ်လေ။

ဂဟပတာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

F7B

ဣတ္ထိပစ္စည်းတို့ သက်ရာဌာန

ကျောက်မှတ်ရန် အာ ဤ ဣနီ၊ ဣတ္ထိပစ္စယ၊ သက်ရာပြပိမ့်၊
 ဖို-မဟောရာ၊ ဤသာသက်မြဲ၊ ဣနီ နဲ၏။
 ပစ္စဲ ဣဝ၊ ဣက ဣယျာ၊ ဣာဒိ န္တ-န္တ၊ ဆုံးမှု ဤသာ၊
 အကာရန္တော၊ ဂုဏ်ဟောနောက်မှာ၊ အာ-သာ သက်မို၊ ဣ
 ဤ ဥ ဥ၊ ဆုံးမှု ဣနီ၊ ကျမ်းနှင့်ညီသည်၊ ဣတ္ထိပစ္စည်း
 အချုပ်တည်း။

ကြည်ရှုရန်သာ

အာ ဤ ဣနီ၊ ဣတ္ထိပစ္စယ-ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်ကြောင်းကို ထွန်းပြ
 သော ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာဌာနဖြစ်သော ပုဒ်များကို ခွဲခြားပြဦးမည်။

ဖို.မဟောရာ၊ ဤသာသက်မြဲ၊ ဣနီနဲ၏-ပုဒ်တစ်ခုတည်းက
 အဖို (အထီး)ကိုလည်း ဟော၊ အမကိုလည်း ဟောအံ့၊ ထိုအထီး အမ
 နှစ်မျိုးလုံးကို ဟောနိုင်သော ပုဒ်၌ အမကို ဟောလိုသည့်အခါ
 ဣတ္ထိလိင်မှန်း ထင်ရှားစေဖို့ရာ “ဤ”ပစ္စည်းသာ သက်ရမြဲ ဖြစ်၏။
 သို့သော် ဣနီပစ္စည်းလည်း နည်းနည်းပါးပါး သက်နိုင်သေးသည်။
 ပုံစံကား-သုနသီ၊ သူကရီ မက္ကဋ္ဌိ ယက္ခိ ယက္ခိ စသည်တည်း။
 ဤပုံစံတို့၌ သုနခ(ခွေးထီး၊ ခွေးမ)၊ သူကရ(ဝက်ထီး၊ ဝက်မ)၊ မက္ကဋ္ဌ
 (မျောက်ထီး၊ မျောက်မ)၊ ယက္ခ(ဘီလူးထီး၊ အမ) ဤကဲ့သို့ သုနခ
 စသော ပုဒ်တစ်ခုတည်းကပင် အထီး အမ နှစ်မျိုးလုံးကို ဟောနိုင်၏။
 “ဤ”ပစ္စည်းကား အမကို မဟောနိုင်၊ သုနခ စသည်တို့က အမကို
 ဟောတဲ့အခါ “အမဟောဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားဖို့ရာ” “ဤ”ပစ္စည်း
 သက်ရလေသည်။ ဤသို့ အဖို အမ နှစ်မျိုးကို ဟောပြုနိုင်သော
 ပုဒ်များ၌ “ဤ”ပစ္စည်းသာ အသက်များ၏။ ယက္ခပုဒ်များ၌ ယက္ခိဟု
 ဣနီပစ္စည်း နည်းနည်းပါးပါးသာ သက်သည်။

ပစ္စယော၊ ဣကာ ဣယျာ၊ ဣာမိ ဣန္ဒြိယ၊ ဆုံးမူဠိသာ-
 “ဣာ ဣကာ ဣယျာ ဣန္ဒြိယ” သုတ်နှင့်အညီ၊ ဣာပစ္စည်း ဆုံးရာ၌
 မာနဝီ(လှလင်ပျိုမ)၊ ဣကာပစ္စည်း ဆုံးရာ၌ နာဝီ(လှေသူကြီးကတော်)၊
 ဣယျာပစ္စည်း ဆုံးရာ၌ ဝေဒတေယျီ(ဂဠုန်မ၏သမီး)၊ ဣပစ္စည်း
 ဆုံးရာ၌ ဂေါတမီ(မိဖုရား)၊ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ဆုံးရာ၌ ဂစ္ဆန္တီ(သွားသောမိန်းမ)၊
 ဣပစ္စည်း ဆုံးရာ၌ ဂုဏန္တီ(ဂုဏ်ရှိသောမိန်းမ)၊ ဤသို့ ဣာ စသော
 ပစ္စည်းဆုံးရာ၌ ဤပစ္စည်းသာ များစွာ သက်သည်။

အကာရန္တော၊ ဂုဏ်ဟောဇောက်မှာ၊ အာသာ သက်မှီ-ပုဒ်
 တစ်ပါးကို အထူးပြုသော ဝိသေသနကို “ဂုဏ်” ဟု ခေါ်၏။ ဝိသေသန
 ပုဒ်သည် အဘိရူပ၊ နီလ၊ သောဘနတို့ကဲ့သို့ အကာရန္တ(အ အဆုံး
 ရှိသည်)ဖြစ်အံ့။ ထိုအကာရန္တ ဝိသေသနပုဒ်နောင် အာပစ္စည်းသာ
 သက်၏။ ပုံစံကား-အဘိရူပါ ကညာ၌ အဘိရူပါ၊ နီလာ မာလာ၌
 နီလာ၊ သောဘနာ ဝဂ္ဂ၌ သောဘနာစသည်တည်း။ အဘိရူပါသည်
 ကညာကို အထူးပြုသော ဝိသေသနဂုဏ်ပုဒ်တည်း။ “အလွန်အဆင်း
 လှသော+သတို့သမီး” ဟူလို၊ နီလာပုဒ်သည် မာလာ၏ ဝိသေသနတည်း။
 “ညိုသော+ပန်း” ဟူလို၊ သောဘနာသည် ဝဂ္ဂ၏ ဝိသေသနတည်း။
 “တင့်တယ်သော+ချွေးမ” ဟူလို။

ဣတ္ထိ ၂ ဥ၊ ဆုံးမူ ဣနီ-ပတိဘိက္ခုရာဇိ ကာရန္တေဟိ ဣနီ
 သုတ်နှင့်အညီ၊ ဂဟပတိကဲ့သို့ ဣ၊ ဒဏ္ဍိကဲ့သို့ ဤ၊ ဘိက္ခုကဲ့သို့ ဥ၊
 ပရစ်တ္တဝိဒူကဲ့သို့ ဥ၊ အဆုံးရှိသော ပုဒ်များနောင် (ဣတ္ထိလိင်ကို
 ဟောလိုလျှင်) ဣနီပစ္စည်း သက်၊ ပုံစံကား-ဂဟပတာနီ ဘိက္ခုနီ
 ဒဏ္ဍိနီ (ပေါက္ခရဏီ) ပရစ်တ္တဝိဒူနီ စသည်တည်း။ ဤကား ဣတ္ထိ
 ပစ္စည်းတို့၏ သက်ရာ ဌာနကို ကျမ်းဂန်လာ သုတ်များနှင့် အညီ
 အချုပ်အားဖြင့် သတ်မှတ်ပြခြင်းပေတည်း။

ဣတ္ထိပစ္စယ အချုပ်ပြချက် ပြီး၏။

၁၃။ သဗ္ဗနာမ်ရိုဏ်း

ကျက်မှတ်ရန် သဗ္ဗနာမ် အမည်ရသော ပုဒ်တို့သည် သဗ္ဗ၊
 ကတရ၊ ကတမ၊ ဣတရ၊ အည၊ အညတရ၊
 အညတမ၊ ပုဗ္ဗ၊ ပရ၊ အပရ၊ ဒက္ခိဏ၊ ဥတ္တရ၊ အရေ၊ ယ၊ တ၊
 တေ၊ ဣမ၊ အမှ၊ ကိ၊ ဧကေ၊ ဥဘ၊ ဥဘယ၊ န္ဒိ၊ တိ၊ စတု၊
 (ပဉ္စ)၊ တုမှ၊ အမှ၊ ဤ(၂၈)ပုဒ် စသောအားဖြင့် များကုန်၏။
 ထိုတွင် သဗ္ဗသဒ္ဓါ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	သဗ္ဗော	သဗ္ဗေ
အာ	ဘောသဗ္ဗ၊ သဗ္ဗာ	ဘောန္တော သဗ္ဗေ
ဒု	သဗ္ဗံ	သဗ္ဗေ
တ	သဗ္ဗေန	သဗ္ဗေဟိ၊ သဗ္ဗေဘိ
စ	သဗ္ဗဿ	သဗ္ဗေသံ၊ သဗ္ဗေသာနံ
ဖီ	သဗ္ဗသ္မာ၊ သဗ္ဗမှာ	သဗ္ဗေဟိ၊ သဗ္ဗေဘိ
ဆ	သဗ္ဗဿ	သဗ္ဗေသံ၊ သဗ္ဗေသာနံ
သ	သဗ္ဗသ္မိ၊ သဗ္ဗမိ	သဗ္ဗေသု။

နပုလ္လိင်၌

ပ	သဗ္ဗံ	သဗ္ဗာနိ
အာ	ဘောသဗ္ဗ၊ သဗ္ဗာ	ဘဝန္တာနိ သဗ္ဗာနိ
ဒု	သဗ္ဗံ	သဗ္ဗာနိ

တတိယာဝိဘတ်မှစ၍ ပုလ္လိင်အတိုင်း ရုပ်စဉ်လေ။

သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း

ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	သဗ္ဗာ	သဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗာယော
အာ	ဘောတိသဗ္ဗေ	ဘောတိယော သဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗာယော
ဇု	သဗ္ဗံ	သဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗာယော
ဇာ	သဗ္ဗာယ	သဗ္ဗာဟိ၊ သဗ္ဗာဘိ
စ	သဗ္ဗာယ၊ သဗ္ဗဿာ	သဗ္ဗာသံ၊ သဗ္ဗာသာနံ
ဇီ	သဗ္ဗာယ	သဗ္ဗာဟိ၊ သဗ္ဗာဘိ
ဆ	သဗ္ဗာယ၊ သဗ္ဗဿာ	သဗ္ဗာသံ၊ သဗ္ဗာသာနံ
သ	သဗ္ဗာယံ၊ သဗ္ဗဿံ	သဗ္ဗာသု။

ကတရ စသော (၆)ပုဒ်တို့၌ ဣတ္ထိလိင် သ သ္မိဝိဘတ် နှောင်းရာဝယ် “တေမာသမိ” သုတ်၌ လိုက်သော စသဒ္ဒါဖြင့် ဣပြု၍ “ကတရိဿာ၊ ကတရိဿံ” စသည် ပိုလွန်၏။

ကြည့်ရှုရန်သာ

အနက်အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော နာမ်ပုဒ်ကို “သဗ္ဗနာမ်” ဟု ခေါ်၏။ သဗ္ဗသဒ္ဒါ မဟောနိုင်သော အနက်ဟူ၍ မရှိ၊ အလုံးစုံသော ယောက်ျား၊ အလုံးစုံသော မိန်းမ၊ အလုံးစုံသော တော၊ အလုံးစုံသော တောင် စသည်ဖြင့် ရှိသမျှ အနက်တွေကို ဟောနိုင်၏။ ယ စသော ပုဒ်များလည်း အကြင် ယောက်ျား၊ အကြင် မိန်းမ၊ အကြင် တော စသည်ဖြင့် မဟောနိုင်သော အနက်မရှိ၊ ဤသို့လျှင် အနက်အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော နာမ်ပုဒ်ကို “သဗ္ဗနာမ်” ဟု ခေါ်သည်။

ပုလ္လိင်၌ ပဋ္ဌမာယောဖြင့် သဗ္ဗေကို သဗ္ဗနာမကာရတေ ပဋ္ဌမောသုတ်၊ သဗ္ဗေသံ၊ သဗ္ဗေသာနံတို့ကို သဗ္ဗနာမာနံ နံမှိစ၊ သဗ္ဗတောနံ သံသာနံ သုတ်တို့ကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်လေ၊ ကြွင်းသော ရုပ်များမှာ ပုရိသာဒိ

သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း

ဂိုဏ်းအတိုင်းသာတည်း။ သွာဝိဘတ်၌ သဗ္ဗာ၊ သ္မိံ ဝိဘတ်၌ သဗ္ဗေ ဟု ရုပ်မရှိခြင်းကား (ကစ္ဆည်းကျမ်းအလို) တယော နေဝစ သဗ္ဗနာမေဟိ သုတ်က တားမြစ်သောကြောင့်တည်း။

နပုလ္လိင်၌ ယောဝိဘတ်ဖြင့် “သဗ္ဗာ” ဟု ရုပ်မထားလိုကြ။ သို့သော် “ယာ+နိမိတ္တာနိ-အကြင်နိမိတ်တို့သည်” ဟူသော ပါဠိတော်၌ “ယာ” ဟု ဗဟုဝစ် ယောဝိဘတ်ရုပ်ကို မြင်ရသဖြင့် “သဗ္ဗာ” ရုပ်လည်း ရှိသင့်ကြောင်းကို သတိပြုလေ။ ရုပ်တွက်ပုံမှာ စိတ္တာဒိဂိုဏ်းအတိုင်းသာတည်း။

ဣတ္ထိလိင်၌ သဗ္ဗဿာ၊ သဗ္ဗဿံ ရုပ်တွက်ပုံကို ဃာပတော သ္မိံ သာနံ သံသာသုတ်ကို ကြည့်။ ကြွင်းရုပ်များတွက်ပုံမှာ ကညာဒိဂိုဏ်း အတိုင်းသာတည်း။ သ္မိံ ဝိဘတ်၌(ကညာယကဲ့သို့) သဗ္ဗာယဟု မရှိခြင်းမှာ နေတာဟိ သ္မိမာယယာသုတ်က တားမြစ်သောကြောင့်တည်း။

ကတရ၊ ကတမ-အဘယ်သည်၊ ဣတရ-ဆိုခဲ့ပြီးမှ တပ်မျိုးတခြား၊ တွဲဖက်၍ဖြစ်သော အနက်များသည်၊ အည-(တွဲဖက်ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ) တစ်ပါးအခြားသော အနက်သည်၊ အညတရ၊ အညတမ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ဤ(၆)ပုဒ်တို့၌ ပုလ္လိင် နပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်မှာ သဗ္ဗသဒ္ဒါအတိုင်းသာတည်း။ ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ကတရာ	ကတရာ၊ ကတရာယော
အ	ဘောတိ ကတရ	ဘောတိယော ကတရာ၊ကတရာယော
ဒု	ကတရံ	ကတရာ၊ ကတရာယော
တ	ကတရာယ	ကတရာဟိ၊ ကတရာဘိ
စ	ကတရာယ၊ကတရိဿာ	ကတရာသံ၊ကတရာသာနံ
မိ	ကတရာယ	ကတရာဟိ၊ ကတရာဘိ
ဆ	ကတရာယ၊ကတရိဿာ	ကတရာသံ၊ကတရာသာနံ
သ	ကတရာယံ၊ကတရိဿံ	ကတရာသု။

ကျတ်မှတ်ရန် ပုဗ္ဗ စသော (၆)ပုဒ်တို့၌ “တယောနေဝ စ သဗ္ဗနာမေဟိ” သုတ်က အာ ဇ အပြု တားမြစ်ချက်ကို ထိုသုတ်၌ စသဒ္ဒါက ပြန်နုတ်သောကြောင့် ပုလ္လိင် ပဌမာယော၌ ပုဗ္ဗာ၊ သ္မာ၌လည်း ပုဗ္ဗာ၊ သို့၌ ပုဗ္ဗေဟု သုံးရပ်စီ ပိုလွန်၏။ ထို(၆)ပုဒ်တို့တွင် ဣတ္ထိလိင် ဒက္ခိဏာ၊ ဥတ္တရ သဒ္ဒါတို့၌ “နေတာ ဟိ သ္မိမာယယာ” သုတ်က တားမြစ်ချက် ကို ထိုသုတ်၌ လိုက်လာသော ဝါသဒ္ဒါက ပြန်၍ နုတ်သော ကြောင့် သ္မိ ဝိဘတ်ဖြင့် “ဒက္ခိဏာယ၊ ဥတ္တရောယ” ဟု ပိုလွန်၏။

ကြည့်ရှုရန်။ ။ပုဗ္ဗ-ရှေ့ဌာန၊ အရှေ့အရပ်၊ ပရ-နောက်ဌာန၊ အနောက်အရပ်၊ အပရ-တစ်ပါးတခြားသောအရပ်၊ ဒက္ခိဏ-တောင် (လက်ယာ)အရပ်၊ ဥတ္တရ-မြောက်(လက်ဝဲ)အရပ်၊ အရေ-အောက်အရပ်၊ ဤပုဗ္ဗစသော (၆)ပုဒ်တို့၌ ပုလ္လိင် ရပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ပုဗ္ဗော	ပုဗ္ဗေ၊ ပုဗ္ဗာ
အာ	ဘော ပုဗ္ဗ၊ ပုဗ္ဗာ	ဘောန္တော ပုဗ္ဗေ၊ ပုဗ္ဗာ
ဒု	ပုဗ္ဗံ	ပုဗ္ဗေ
တ	ပုဗ္ဗေန	ပုဗ္ဗေဟိ၊ ပုဗ္ဗေဘိ
စ	ပုဗ္ဗဿ	ပုဗ္ဗေသံ၊ ပုဗ္ဗေသာနံ
စိ	ပုဗ္ဗသ္မာ၊ ပုဗ္ဗမှာ၊ ပုဗ္ဗာ	ပုဗ္ဗေဟိ၊ ပုဗ္ဗေဘိ
ဆ	ပုဗ္ဗဿ	ပုဗ္ဗေသံ၊ ပုဗ္ဗေသာနံ
သ	ပုဗ္ဗသ္မိ၊ ပုဗ္ဗမိ၊ ပုဗ္ဗေ	ပုဗ္ဗေသု။

နပုလ္လိင်ရပ်များကိုလည်း ဤနည်းတိုင်း စဉ်လေ၊ ဒက္ခိဏာ၊ ဥတ္တရ မှ တစ်ပါးသော (၄)ပုဒ်တို့၏ ဣတ္ထိလိင်ရပ်စဉ်ပုံမှာ သဗ္ဗာအတိုင်းသာတည်း။ ဣတ္ထိလိင် ဒက္ခိဏာ၊ ဥတ္တရသဒ္ဒါတို့၌ကား သ္မိဝိဘတ်ဖြင့် “ဒက္ခိဏာယ၊ ဒက္ခိဏာယံ၊ ဒက္ခိဏသံ၊ ဥတ္တရောယ၊ ဥတ္တရောယံ၊ ဥတ္တရသံ” ဟု စဉ်ရုံသာ ထူးသည်။ ကြွင်းသော ဝိဘတ်၌ သဗ္ဗာအတိုင်းသာတည်း။

ကျက်မှတ်ရန် ယ စသော သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်များ၌ အာလုပ်မရှိ၊
ယသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်မှာ လိင်သုံးပါး၌ သဗ္ဗသဒ္ဓါ
နှင့် တူ၏။ တ သဒ္ဓါ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ သော	နေ, တေ
ဒု နံ, တံ	နေ, တေ
တ နေန, တေန	နေဟိ, နေဘိ, တေဟိ, တေဘိ
စ နဿ, အဿ, တဿ	နေသံ, နေသာနံ, တေသံ, တေသာနံ
မီ နသ္မာ, အသ္မာ, တသ္မာ	
နမှာ, တမှာ	နေဟိ, နေဘိ, တေဟိ, တေဘိ
ဆ နဿ, အဿ, တဿ	နေသံ, နေသာနံ, တေသံ, တေသာနံ
သ နသ္မိ, အသ္မိ, တသ္မိ, နမိ, တမိ	နေသု, တေသု။

နပုလ္လိင်၌

ပ နံ, တံ	နာနိ, တာနိ
ဒု နံ, တံ	နာနိ, တာနိ
တ နေန, တေန	နေဟိ, နေဟိ စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်နှင့် တူ၏။

ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ သာ	နာ, နာယော, တာ, တာယော
ဒု နံ, တံ	နာ, နာယော, တာ, တာယော
တ နာယ, တာယ	နာဟိ, နာဘိ, တာဟိ, တာဘိ
စ တိဿာ, တဿာ, နဿာ, အဿာ,	
တိဿာယ, တဿာယ, နဿာယ,	နာသံ, နာသာနံ,
အဿာယ, နာယ, တာယ	တာသံ, တာသာနံ
မီ နာယ, တာယ	နာဟိ, နာဘိ, တာဟိ, တာဘိ

၁၀၄

သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း

ဆ	တိဿာ, တဿာ, နဿာ, အဿာ,	
	တိဿာယ, တဿာယ, နဿာယ,	နာသံ, နာသာနံ,
	အဿာယ, နာယ, တာယ	တာသံ, တာသာနံ
သ	တိဿံ, တဿံ, နဿံ, အဿံ, နာယံ, တာယံ	နာသု, တာသု။

တေသဒ္ဓါ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	တေဝော	တေဝ
ဒု	တေဝံ	တေဝ
တ	တေဝေန	တေဝဟိ, တေဝဘိ
စ	တေဝဿ	တေဝသံ, တေဝသာနံ
မီ	တေဝသ္မာ, တေဝမှာ	တေဝဟိ, တေဝဘိ
ဆ	တေဝဿ	တေဝသံ, တေဝသာနံ
သ	တေဝသ္မိ, တေဝမိ	တေဝသု။

နပုလ္လိင်၌

ပ	တေဝံ	တောနိ
ဒု	တေဝံ	တောနိ
တ	တေဝေန...	စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	တောယ	တော, တောယော
ဒု	တေဝံ	တော, တောယော
တ	တောယ	တောဟိ, တောဘိ

သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း

- စ တောယ၊တော်ဿာ၊တော်ဿာယ၊ တောသံ၊ တောသာနံ
- စိ တောယ တောဟိ၊တောဘိ
- ဆ တောယ၊တော်ဿာ၊တော်ဿာယ၊ တောသံ၊ တောသာနံ
- သ တောယံ၊တော်ဿံ တောသု။

ကြည့်ရှုရန်သာ

[သော-ထိုသူသည်၊] သော ရုပ်တွက်ပုံကို တေတေသံတောသုတ် ကြည့်၊ နေကို “တ”တည်း၊ ယောသက်၊ တဿာဝါနတ္ထံ သဗ္ဗတ္ထသုတ်ဖြင့် တကို နပြု၊ သဗ္ဗနာမကာရတေ ပဌမောသုတ်ဖြင့် ပဌမာယောကို ပြု၊ “နေ”ပြီး၏။ န စသည်၌လည်း တဿဝါနတ္ထံ သဗ္ဗတ္ထသုတ်ဖြင့် ပြုလေ၊ ကြွင်းသော အစီအရင်မှာ သဗ္ဗအတိုင်းသာတည်း။ အဿ၊ အသ္မာ၊အသ္မိ တို့ ရုပ်တွက်ပုံကို သ သ္မာ သ္မိ သံသာသ္မတ္ထံသုတ် ကြည့်လေ။

[နံ၊တံ-ထိုအမျိုးသည်၊ သာ-ထိုမိန်းမသည်၊] နပုလ္လိင် ရုပ်တွက်ပုံမှာ စိတ္တာဒိဂိုဏ်းအတိုင်းသာတည်း။ ဣတ္ထိလိင်၌ တိဿာ တဿာ စသော ရုပ်တွက်ပုံကို ယပတော သ္မိသာနံ သံသာ၊ တဿာဝါ၊ တတော သဿဿာယ၊ ယော ရသံ၊ သသ္မာသ္မိ သံသာသ္မတ္ထံ စသောသုတ်များကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်လေ၊ ကြွင်းသော ရုပ်များမှာ ကညာအတိုင်းသာတည်း။ [နံဝိဘတ်ဖြင့် “အာသံ”ဟု ရုပ်ထူးနှင့်၊ “တ”သဒ္ဒါကဲ့သို့ “တု”သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် ရှိသေးကြောင်းကိုလည်း သိလေ။]

[သော-ဤသူသည်၊ တေ-ဤအမျိုးသည်၊ သော-ဤသူမသည်၊] တေတေသံ တော၊ တေမာသမိ၊ တတော သဿ သာယ၊ ယပတော သ္မိသာနံ သံသာသုတ်တို့ဖြင့် ရုပ်တွက်လေ၊ ကြွင်းရုပ်များမှာ သဗ္ဗ အတိုင်းသာတည်း။]

သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း

ကျက်မှတ်ရန် ကုမ သဒ္ဓါ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ အယံ ကုမေ
- ဒု ကုမံ ကုမေ
- တ အနေန, ကုမိနာ ကုမေဟိ, ကုမေဘိ, ဟေိ, ဘေိ
- စ ကုမဿ, အဿ ကုမေသံ, ကုမေသာနံ, သေံ, သောနံ
- စိ ကုမသ္မာ, ကုမမှာ, အသ္မာ ကုမေဟိ, ကုမေဘိ, ဟေိ, ဘေိ
- ဆ ကုမဿ, အဿ ကုမေသံ, ကုမေသာနံ, သေံ, သောနံ
- သ ကုမသ္မိ, ကုမမိ, အသ္မိ ကုမေသု, သေု။

နပုလ္လိင်၌-ကုဒံ, ကုမံ၊ ကုမာနိ၊ ကုဒံ, ကုမံ၊ ကုမာနိ၊
အနေန, ကုမိနာ... စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ကုတ္တိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ အယံ ကုမာ, ကုမာယော
- ဒု ကုမံ ကုမာ, ကုမာယော
- တ ကုမာယ ကုမာဟိ, ကုမာဘိ
- စ ကုမာယ, အဿာ, အဿာယ
ကုမိဿာ, ကုမိဿာယ ကုမာသံ, ကုမာသာနံ
- စိ ကုမာယ ကုမာဟိ, ကုမာဘိ
- ဆ ကုမာယ, အဿာ, အဿာယ
ကုမိဿာ, ကုမိဿာယ ကုမာသံ, ကုမာသာနံ
- သ ကုမာယံ, အဿံ, ကုမိဿံ ကုမာသု။

အမုသဒ္ဓါ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ အသု, အမု   အမူ
- ဒု အမုံ   အမူ
- တ အမုနာ   အမူဟိ, အမူဘိ, အမူဟိ, အမူဘိ
- စ အမုဿ, အဒုဿ   အမူသံ, အမူသာနံ, အမုသံ, အမုသာနံ
- စိ အမုသ္မာ, အမုမာ   အမူဟိ, အမူဘိ, အမူဟိ, အမူဘိ
- ဆ အမုဿ, အဒုဿ   အမူသံ, အမူသာနံ, အမုသံ, အမုသာနံ
- သ အမုသ္မိ, အမုမိ   အမူသု, အမုသု။

နပုလ္လိင်၌...

- ပ အဒုံ   အမူ, အမူနိ
- ဒု အဒုံ   အမူ, အမူနိ
- တ အမုနာ...   စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

- ပ အသု, အမု   အမူ, အမုယော
- ဒု အမုံ   အမူ, အမုယော
- တ အမုယာ   အမူဟိ, အမူဘိ, အမူဟိ, အမူဘိ
- စ အမုယာ, အမုသာ   အမူသံ, အမူသာနံ, အမုသံ, အမုသာနံ
- စိ အမုယာ   အမူဟိ, အမူဘိ, အမူဟိ, အမူဘိ
- ဆ အမုယာ, အမုသာ   အမူသံ, အမူသာနံ, အမုသံ, အမုသာနံ
- သ အမုယံ, အမုသံ   အမူသု, အမုသု။

သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း

ကြည်ရှုရန်သာ

[အယံ-ဤသူသည်၊ ဤသူမသည်၊ ဣဒံ-ဤအမျိုးသည်၊] အနီးအပါးကို ကူမသဒ္ဓါက ဟော၏။ အလယ်အလတ်ကို တေသဒ္ဓါက ဟော၏။ အဝေးကို တသဒ္ဓါက ဟော၏ဟု ခွဲခြားကြသည်။ သို့သော် တေ၊ ကူမ အသုံးမှာ ခွဲထားတိုင်း မမြဲချေ။ တချို့နေရာ၌ အနီးအပါး ကို တေသဒ္ဓါက ဟောလျက် ရှိ၏။

“အနီး၊ ဣမ၊ ဧတ အလယ်၊ အဝေးဝယ်၊ ‘တ’နယ်ဟူ၍မှတ်”

သဗ္ဗသင်္ဂါ မသေဝါ၊ အနပုံသကဿာယံသိမိ၊ အနိမိနာမိစ၊ သုဟိသုကာရောဇေ၊ ကူမသဒ္ဓဿစ၊ ကူမသင်္ဂါဒမံသိသု နပုံသကေ၊ တေမာသမိ၊ ဃပတောသ္မိသာနံ သံသာ၊ တတော သဿ သာယ စသော သုတ်များကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်ပုံကို သိလေ။

[အသု၊ အမု-ထိုယောက်ျားသည်၊ ထိုမိန်းမသည်၊ အဒံ-ထိုအမျိုး သည်၊] အမုဿမောသံ၊ အမုဿာဒံ ၎င်းသုတ်၌ “အဒံ”ဟူသော ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂ စသောသုတ်များကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်လေ။ ဤ အမုသဒ္ဓါနောင် သဗ္ဗတော ကောသုတ်ဖြင့် “က”အက္ခရာလာလျှင် အမုကော(ပုရိသော)، အမုကာ(ကညာ)، အမုကံ(စိတ္တံ)ဟု ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ကညာဒိဂိုဏ်း စိတ္တာဒိဂိုဏ်းအတိုင်း ရုပ်စဉ်ရာ၏။

အမုဿ မောသံသုတ်၌ အလိုက်ကို ကြည့်ထား၍ “အမုဿမောသံ” ဟူသော ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် “မ”ကို “သ”ပြုပြီးနောက် “က”အက္ခရာလာလျှင် အသုကော (ပုရိသာဒိ), အသုကာ (ကညာဒိ), အသုကံ (စိတ္တာဒိ)ရုပ်များ ဖြစ်ပြန်၏။ ရုပ်စဉ်လေ။

သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း

ကျက်မှတ်ရန် ကိ သဒ္ဓါ ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ကော	ကော
ဒု	ကံ	ကော
တ	ကေန	ကောဟိ၊ ကောဘိ
စ	ကဿ၊ ကိဿ	ကောသံ၊ ကောသာနံ
မိ	ကသ္မာ၊ ကမ္မာ	ကောဟိ၊ ကောဘိ
ဆ	ကဿ၊ ကိဿ	ကောသံ၊ ကောသာနံ
သ	ကသ္မိ၊ ကိသ္မိ၊ ကမိ၊ ကိမိ	ကောသု။

နပုလ္လိင်၌...

ပ	ကိ	ကာနိ
ဒု	ကိ	ကာနိ
တ	ကေန	စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	ကာ	ကာ၊ ကာယော
ဒု	ကံ	ကာ၊ ကာယော
တ	ကာယ	ကာဟိ၊ ကာဘိ
စ	ကာယ၊ ကဿာ	ကာသံ၊ ကာသာနံ
မိ	ကာယ	ကာဟိ၊ ကာဘိ
ဆ	ကာယ၊ ကဿာ	ကာသံ၊ ကာသာနံ
သ	ကာယ၊ ကဿံ	ကာသု။

ကြည့်ရှုရန်သာ

[ကော-ဘယ်သူသည်၊ ကာ-ဘယ်သူမသည်၊ ကိ-ဘယ်အမျိုးသည်၊] သေသေသုစ သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ်အားလုံး နှောင်းရာ၌ ကိ ကို က ပြု၍

ကော၊ ကေစသော ပုလ္လိင်ရုပ်၊ ကာနိစသော နပုလ္လိင်ရုပ်များကို တွက်၊ ကိဿ၊ ကိသ္မိ၊ ကိမ္မိတို့၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဗျဉ္ဇနေစသုတ်ဖြင့် ချေလေ။

ဣတ္ထိလိင်၌ ကိတည်၊ သိသက်၊ သေသေသုစဖြင့် ကိကို ကပြ၊ ထို့နောက်မှ ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယောသုတ်ဖြင့် “က” နောင် - ပစ္စည်းသက်၊ ကိခွင်း၊ ၊ ကို ချေ၊ ကိကို - သိ ကပ်၊ သေသတော လောပံ ဂသိပိဖြင့် သိကို ချေ၊ ကာပြီး၏။ ကိသဒ္ဓါဝယ် ဣတ္ထိလိင်ရုပ် မှန်သမျှ၌ ဝိဘတ်သက်၊ “က” ပြုပြီးမှ - ပစ္စည်းသက်၍ ရုပ်တွက်လေ။ ကိသဒ္ဓါနောက် “စိ” နိပါတ်ပုဒ်ရှိလျှင် ကောစိ ကာစိ ကိစ္ဆိ စသော ရုပ်များဖြစ်၏။

ပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ကောစိ၊ ကေစိ၊ ကံစိ၊ ကေစိ၊ ကေနစိ၊ ကေဟိစိ၊ ကဿစိ၊ ကေသဉ္စိ၊ ကသ္မာစိ၊ ကေဟိစိ၊ ကဿစိ၊ ကေသဉ္စိ၊ ကသ္မိစိ၊ ကိသ္မိစိ၊ ကေသုစိ။

နပုလ္လိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ကိစ္ဆိ၊ ကာနိစိ၊ ကိစ္ဆိ၊ ကာနိစိ၊ ကေနစိ စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဣတ္ထိလိင် ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ကာစိ၊ ကာယောစိ၊ ကံစိ၊ ကာယောစိ၊ ကာယံစိ၊ ကာဟိစိ၊ ကာယစိ၊ ကဿာစိ၊ ကာသံစိ၊ ကာယစိ၊ ကာဟိစိ၊ ကာယစိ၊ ကဿာစိ၊ ကာသံစိ၊ ကာယံစိ၊ ကဿံစိ၊ ကာသုစိ။

ရုပ်တွက်သည့်အခါ ကောစိ စသည်ဖြစ်အောင် တွက်နေဖွယ်မလို၊ ကော၊ ကေစသည်ဖြစ်အောင် ရုပ်တွက်ပြီးမှ စိနိပါတ်ပုဒ်နှင့် တွဲခြင်း ဖြစ်သည်။ ကောစိ စသော ပုလ္လိင်ရှေ့က ယသဒ္ဓါ ပါရှိပြန်ရာ... ယောကောစိ၊ ယေကေစိ၊ ယံကံစိ၊ ယေကေစိ၊ ယေနကေနစိ၊ ယေဟိကေဟိစိ၊ ယဿကဿစိ၊ ယေသံကေသဉ္စိ၊ ယသ္မာကသ္မာစိ၊ ယေဟိကေဟိစိ၊ ယဿကဿစိ၊ ယေသံကေသဉ္စိ၊ ယသ္မိကသ္မိစိ၊ ယေသုကေသုစိ။ [“ယေသာနကေသာနံစိ၊ ယမှာကမှာစိ” စသောရုပ်၊ ဣတ္ထိလိင်ယောဖြင့် “ယာကာစိ” ရုပ် စသည်လည်း ရှိနိုင်သေး၏။]

နပုလ္လိင်္ဂန္တု...ယံကိဉ္စ၊ ယာနိကာနိစိ၊ ယံကိဉ္စ၊ ယာနိကာနိစိ၊
ယေနကေနစိ... စသည်ဖြင့် ပုလ္လိင်အတိုင်း စဉ်လေ။

ဣတ္ထိလိင်္ဂန္တု...

ပ	ယာ ကာစိ	ယာယော ကာယောစိ
ခု	ယံ ကံစိ	ယာယော ကာယောစိ
တ	ယာယ ကာယစိ	ယာဟိ ကာဟိစိ
စ	ယာယ ကာယစိ၊ ယဿာ ကဿာစိ	ယာသံ ကာသံစိ
စိ	ယာယ ကာယစိ	ယာဟိ ကာဟိစိ
ဆ	ယာယ ကာယစိ၊ ယဿာ ကဿာစိ	ယာသံ ကာသံစိ
သ	ယာယံ ကာယံစိ၊ ယသံ ကသံစိ	ယာသု ကာသုစိ။

ကောစိ-အချို့သော(အနည်းငယ်သော)၊ ယောကောစိ-အမှတ်မထား
တစ်ပါးပါးသော (အားလုံးနှင့်ဆိုင်သော)ဟု အနက်ကို သိလေ။ ကိသဒ္ဒါ
သက်သက် ပုစ္ဆာအနက်ကို ဟောသော နိပါတ်ပုဒ်လည်း ရှိ၏။

[ဆောင်] ကိသဒ္ဒါနောက်၊ စိလျှင်ရောက်က၊ အပ္ပဝါစက၊
ရှေ့မှာတစ်ဖန်, “ယ” ဝင်ပြန်က, သကလဝါစက၊
ဝင်လာမဖက်, ကိသက်သက်မှာ, ပုစ္ဆာဝါစက, မှတ်ကုန်ကြ။

[အပ္ပဝါစက-အနည်းငယ်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။ သကလ
ဝါစက-အလုံးစုံဟူသော အနက်ကို ဟော၏။] ကိကို နာမသဒ္ဒါဖြင့်
သမာသ်တွဲရာ၌ ကိနာမော ကောနာမော စသော ပုလ္လိင်ရုပ်၊ ကိနာမံ၊
ကိနာမာနိ စသော နပုလ္လိင်ရုပ်၊ ကိနာမာ၊ ကာနာမာ စသော
ဣတ္ထိလိင်ရုပ်များ ဝိဘတ်အားလုံး၌ပင် ရှိ၏ဟု သဒ္ဒနိတိ ဆို၏။
ကိနာမော၊ ကောနာမော မှ တစ်ပါးသော ရုပ်များကား ပိဋကတော်၌
တွေ့ခဲ့၏။

FBM

ကျက်မှတ်ရန် ကေသဒ္ဓါ၏ အနက်များစွာတို့တွင် သင်္ချာ
တုလျ အတုလျ အသဟာယ လေးနက်တို့၌
ကေဝုဏ်သာ ရှိ၏။ ကေဝုဏ် ကတရသဒ္ဓါအတိုင်း ရုပ်စဉ်ရာ၏။
အညအနက်၌ ဗဟုဝုဏ်သာ ရှိ၏။ ဗဟုဝုဏ် သဗ္ဗသဒ္ဓါအတိုင်း
ရုပ်စဉ်ရာ၏။

ဥာသဒ္ဓါသည် ဗဟုဝုဏ်သာ ရှိ၏။ လိင်သုံးပါးလုံး ရုပ်စဉ်
တူ၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ဥဘော၊ ဥဘော၊ ဥဘော၊ ဥဘော၊
ဥဘောဟိ၊ ဘိ၊ ဥဘောဟိ၊ ဘိ၊ ဥဘိန္နံ၊ ဥဘောဟိ၊ ဘိ၊ ဥဘောဟိ၊
ဘိ၊ ဥဘိန္နံ၊ ဥဘောသု၊ ဥဘောသု။

ဥာယသဒ္ဓါသည် လိင်သုံးပါး၌ ဗဟုဝုဏ်သဗ္ဗသဒ္ဓါနှင့်တူ၏။
ပုလ္လိင်အရာ၌သာ ယောဝိဘတ်ကို တတော ယောနမောတု၌
တုသဒ္ဓါဖြင့် **ဩပြု၍** “ဥာယော” ဟု ပိုလွန်၏။

ဒွိစသော သင်္ချာတို့၌ ဗဟုဝုဏ်သာ ရှိ၏။ ဒွိသဒ္ဓါကား
လိင်သုံးပါးလုံး ရုပ်စဉ် တူ၏။ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ဒွေ၊ ဒုဝေ၊
ဒွေ၊ ဒုဝေ၊ ဒွိဟိ၊ ဒွိဘိ၊ ဒွိဟိ၊ ဒွိဘိ၊ ဒွိန္နံ၊ ဒုဝိန္နံ၊ ဒွိဟိ၊ ဒွိဘိ၊
ဒွိဟိ၊ ဒွိဘိ၊ ဒွိန္နံ၊ ဒုဝိန္နံ၊ ဒွိသု၊ ဒွိသု။

ကြည်ရှုရန်သာ

ကော တီသု သင်္ချာ တုလျာ-တုလျာ-သဟာယ မိဿနေ၊
သေဋ္ဌ-ညသစ္စ မုချေသု၊ အပ္ပမိ ကေဝလေဝိ စ။

တီသု-သုံးလိင်ဆက်ဆံသော၊ ကော-ကေသဒ္ဓါသည်၊ သင်္ချာ-
တစ်ဟူသော သင်္ချာအနက်၊ တုလျ-အတူဟူသောအနက်၊ အတုလျ-
အတူမရှိဟူသော အနက်၊ အသဟာယ-အဖော်မပါဟူသော အနက်၊
မိဿနေ-ရောနှောဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ သေဋ္ဌ-အမြတ်
ဟူသောအနက်၊ အည(ကေစ္စ)-တစ်ပါးတခြားဟူသောအနက်၊ သစ္စ-

အမှန်ဟူသောအနက်၊ မုချေသု-စင်စစ်မုချဟူသော အနက်တို့၌လည်း
ကောင်း၊ အပ္ပမိ-အနည်းငယ်ဟူသောအနက်၌လည်းကောင်း၊ ကေဝလေပိ
စ-အလုံးစုံဟူသော အနက်၌လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏။

သင်္ချာ စသော (၄)နက်၌ “ကော၊ ကေ၊ ကောန၊ ကေဿ၊
ကေသ္မာ၊ ကေမှာ၊ ကေဿ၊ ကေသ္မိ၊ ကေမိ” ဟု ပုလ္လိင်ရုပ်၊ “ကေ၊
ကေ၊ ကောန” စသော နပုလ္လိင်ရုပ်၊ “ကော၊ ကေ၊ ကောယ၊ ကောယ၊
ကေိဿ၊ ကောယ၊ ကောယ၊ ကေိဿ၊ ကောယံ၊ ကေိဿံ” ဟု
ဣတ္ထိလိင်ရုပ် ကေဝုစ်စဉ်လေ။

အညအနက်၌ “ကော၊ ကော၊ ကောဟိ၊ ကောဘိ၊ ကောသံ၊
ကောသာနံ၊ ကောဟိ၊ ကောဘိ၊ ကောသံ၊ ကောသာနံ၊ ကောသု”
ဟူသော ပုလ္လိင်ရုပ်၊ ကောနိ စသော နပုလ္လိင်ရုပ်၊ “ကော၊ ကောယော၊
ကော၊ ကောယော၊ ကောဟိ၊ ကောဘိ၊ ကောသံ၊ ကောသာနံ၊
ကောဟိ၊ ကောဘိ၊ ကောသံ၊ ကောသာနံ၊ ကောသု” ဟူသော
ဣတ္ထိလိင်ရုပ်များကို စဉ်လေ။

မိဿန အနက်ကို ဟောရာ၌ကား သဗ္ဗနာမ်ပုဒ် မဟုတ်၊ ကေဝုစ်
ဗဟုဝုစ် နှစ်ပါးရှိ၍ လိင်အားလျော်စွာ ပုရိသာဒိ စိတ္တာဒိ ကညာဒိဂိုဏ်း
အတိုင်း စဉ်ရာ၏။ သေဋ္ဌ သစ္စ စသော အနက်များ၌ ဘယ်ဂိုဏ်းနှင့်
တူသည်ဟု မပြုကြ၊ ပါဠိတွေ့ရှိရာကို ဆင်ခြင်လျှင် ပုရိသာဒိ စသော
(၃)ဂိုဏ်းသို့ သက်ဝင်ရာ၏။

ကေသဒ္ဓါနောင် “က” အက္ခရာလာလျှင် ကေကော စသော ပုရိသာဒိ
ရုပ်၊ ကေကံ စသော စိတ္တာဒိရုပ်၊ ကေိကာ စသော ကညာဒိရုပ်များ
ဝုစ်နှစ်ပါး၌ ဖြစ်၏။ ကေိကာ၌ က၏ အစိတ် ၊ ကို သုတ်ကြီးဖြင့် ခြေ။

ကေသဒ္ဓါနောင် ပစ္စယာဒနိဋ္ဌာ နိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိသုတ်ကြီးဖြင့်
အာကိပစ္စည်း သက်မူ ကောကိ စသော ဒဏ္ဍီနည်းတူရုပ်၊ ကောကိ
စသော သုခကာရိနည်းတူရုပ်၊ ကောကိနိ စသော ဒဏ္ဍီနိ နည်းတူ
ရုပ်များ လိင်သုံးပါး ဝုစ်နှစ်ပါး၌ ဖြစ်၏။

သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း

ဧကေကောဟု “ဝိစ္ဆာ” ခေါ်သော ပုဒ်တစ်မျိုးကား သင်္ချာစသော အနက်ဟော ဧကသဒ္ဓါအတိုင်း သဗ္ဗနာမ် ဧကဝုဏ်ပင်တည်း။ လိင်သုံးပါးလုံး ရ၏။ ပုလ္လိင်၌ ဧကေကော စသည်၊ နပုလ္လိင်၌ ဧကေကံ စသည်၊ ဣတ္ထိလိင်၌ ဧကေကာ စသည် စဉ်လေ။ [ဧကေကော ဧကေကံ-တစ်ယောက်တည်း။ ဧကေကော-တစ်ယောက် တစ်ယောက်စီ။]

[ဥဘော၊ ဥဘေ၊ ဒွေ၊ ဒုဝေ-နှစ်ခုတို့သည်၊ ဥဘာယံ-နှစ်ပါးစုံသည်။] ဥဘောကို ဥဘတည်း။ ယောသက်၊ တတောယောနမောတု၌ တုသဒ္ဓါဖြင့် ဝေ-ပြု။ ဥဘေကား သဗ္ဗအတိုင်းသာတည်း။ “ဥဘေဟိ” ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် တေသုဝုဒ္ဓိ စသော သုတ်ကြီးဖြင့် ဥကို ဩပြုလျှင် “ဥဘောဟိ” ဟု ဖြစ်၏။ ဥဘိန္ဒူကို ဥဘာဒိတော နမိန္ဒူသုတ်ကြည့်။ “ဥဘေသု” ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် သုတ်ကြီးဖြင့် ဧ ကို ဩပြုလျှင် “ဥဘောသု” ဟု ဖြစ်၏။

ဥဘာယသဒ္ဓါဝယ် သဒ္ဓနိတိတို့၌ ဥဘာယေရုပ်ကို မပြု။ “ဥဘာယေ ဒေဝမာနုသာ” ဟု ရှိ၏။ ဆရာတို့သည် နပုလ္လိင်၌ “ဥဘာယာနိ” ဟု မပြု။ “ဥဘာယာနိ ခေါ် ပနဿ ပါတိမောက္ခာနိ” ဟု ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဥဘာယောကို ရုပ်ပိုပြု၍ လိင်သုံးပါးလုံးပင် သဗ္ဗသဒ္ဓါ ဗဟုဝုဏ်အတိုင်း ရုပ်စဉ်ထိုက်သည်ဟု ယူဆပေသည်။

ဒွိသဒ္ဓါ၌ ယောသု ဒွိန္ဒူ ဒွေစ သုတ်ရင်း စသဒ္ဓါ၊ နောစ ဒွါဒိတော နံမှိ၊ ဥဘာဒိတော န မိန္ဒူ စသော သုတ်တို့ဖြင့် ရုပ်စီရင်လေ။

ဒွိသဒ္ဓါကဲ့သို့ ကတိ(အဘယ်မျှနည်း)ဟူသော ပုဒ်လည်း ပိဋက၌ အသုံးများ၏။ အချို့က သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်ဟု ယူကြသော်လည်း သဒ္ဓါကျမ်းတို့က သဗ္ဗနာမ်ဟု မဆိုကြ။ ဧကဝုဏ်ရုပ် မရှိ၊ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား... “ကတိ (ပုရိသာ)၊ ကတိ(ပုရိသေ)၊ ကတိဟိ၊ ကတိဘိ၊ ကတိန္ဒူ၊ ကတိဟိ၊ ကတိဘိ၊ ကတိန္ဒူ၊ ကတိသု”။ ယောဝိဘတ်ဖြင့် ကတိကို ကတိတည်း။ ယောသက်၊ ဋီ ကတိမှာဟူသော မောဂ္ဂုလ္လာန်သုတ်ဖြင့် ယောကို ဝိ ပြု၊ တ်ခွင်း၊ ရှေ့ ဝိ ကို ချေ၊ နောက် ဝိ သို့ ကပ်လေ။

ကျက်မှတ်ရန် တိသဒ္ဓါ ပုလ္လိင်ရုပ်စဉ်ဟန်ကား... တယော
တယော၊ တိဟိ၊ တိဘိ၊ တိဟိ၊ တိဘိ
တိဏ္ဍံ၊ တိဏ္ဍန္တံ၊ တိဟိ၊ တိဘိ၊ တိဟိ၊ တိဘိ၊ တိဏ္ဍံ၊
တိဏ္ဍန္တံ၊ တိသု၊ တိသု။

နပုလ္လိင်၌...တိဏိ၊ တိဏိ၊ တိဟိ၊ တိဘိ၊ တိဟိ၊ တိဘိ-
စသည် စဉ်လေ၊ ဣတ္ထိလိင်၌...တိဿော၊ တိဿော၊ တိဟိ၊
တိဘိ၊ တိဟိ၊ ဘိ၊ တိဿန္တံ-စသည် စဉ်ရာ၏။

စတုသဒ္ဓါပုလ္လိင်ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...စတ္တာရော၊ စတ္တာရော၊
စတူဟိ၊ စတူဘိ၊ စတူဟိ၊ ဘိ၊ စတုဗ္ဗိ၊ စတုန္တံ၊ စတူဟိ၊ ဘိ၊
စတူဟိ၊ ဘိ၊ စတုဗ္ဗိ၊ စတုန္တံ၊ စတူသု၊ စတုသု။

နပုလ္လိင်၌...စတ္တာရိ၊ စတ္တာရိ၊ စတူဟိ-စသည် စဉ်လေ။
ဣတ္ထိလိင်၌...စတဿော၊ စတဿော၊ စတူဟိ၊ စတူဘိ၊
စတူဟိ၊ ဘိ၊ စတုဗ္ဗိ၊ စတဿန္တံ-စသည် စဉ်ရာ၏။

ပဉ္စသဒ္ဓါ လိင်သုံးပါးလုံး၌ပင် ရုပ်စဉ်တူ၏။ ပဉ္စ၊ ပဉ္စ၊
ပဉ္စဟိ၊ ပဉ္စဘိ၊ ပဉ္စန္တံ၊ ပဉ္စဟိ၊ ပဉ္စဘိ၊ ပဉ္စန္တံ၊ ပဉ္စသု။

ကြည်ရှုရန်သာ

တိ စတုန္တံ တိဿော စတဿော တယော စတ္တာရော တိဏိ စတ္တာရိ၊
ဣဏ္ဍိမိဏ္ဍန္တံ တိဟိ သင်္ချာဟိ၊ (စတုဗ္ဗိ၌ အသဒိသဒ္ဓေဘော် ဗိလာ)
တိဿန္တံ စတဿန္တံ ရုပ်တွက်ပုံကို နောစ ဒွါဒိတောနံမှီသုတ်ကြည့်လေ။

ဆသင်္ချာသဒ္ဓါမှ စ၍ အဋ္ဌာရသတိုင်အောင် သင်္ချာသဒ္ဓါများ၏
ရုပ်စဉ်ပုံမှာ ဤပဉ္စသဒ္ဓါအတိုင်းသာတည်း။ ပဉ္စာဒီနမကာရော၊
ပဉ္စာဒီနမတ္ထံသုတ်များကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်ပုံကို သိလေ။

ပဉ္စသဒ္ဒါမှ စ၍ အဋ္ဌာရသတိုင်အောင် သင်္ချာပုဒ်များကို ပဉ္စာဒီဇ-
မကာရောသုတ်၌ ပြခဲ့ပြီ။ အဋ္ဌာရသမှ အထက်သင်္ချာပုဒ်များ၏ ရုပ်စဉ်
ပုံမှာ တစ်မျိုးဖြစ်၏။ ထိုသင်္ချာတို့၏ အနေအထားကို တဒ္ဒိတ်ခန်းကျမှ
သိရလတ္တံ့။

အချုပ်မှတ်နှင့်ရန်

ဒို့စ ဋ္ဌာရသ်၊ သုံးလိင်မှတ်၊ မြဲလတ် မဟုတ်၊
ဝိသတျာဒိ၊ နဂုတိ၊ ဣတ္ထိ ဧကဝုဓ်၊
သတ် စအုံး၊ သချေဆုံး၊ နပုံး ဧကဝုဓ်၊
ကောဋ္ဌိ သုံးလီ၊ ခေါတ်လီ၊ ဣတ္ထိဧကဝုဓ်၊
အစုခွဲပုံ၊ အားလုံးစုံ၊ မှတ်တုံ မဟုတ်။

[ဝိသတိ တစ်ခုတည်းသာ ကေဝုဓ်ဖြစ်သည်။ ဒွေ+ဝိသတိယော-
(နှစ်ဆယ်နှစ်လီတို့သည်)၊ ဒွေ+သတာနိ-(နှစ်ရာတို့သည်) စသည်ဖြင့်
နှစ်ဆယ်ကို တစ်ခုစီ ခွဲပုံသည်အခါ အားလုံး မဟုတ်ချည်း ဖြစ်၏။]

အစုမခွဲဘဲ ဝိသတိချည်း ရုပ်စဉ်ပုံ

- (ပ) ဝိသတိ (ဒု) ဝိသတိ (တ.စ.မီ.ဆ) ဝိသတိယာ
- (သ) ဝိသတိယံ။

အစုခွဲသည်အခါ ရုပ်စဉ်ပုံ

- (ပ) ဒွေ+ဝိသတိယော (ဒု) ဒွေ+ဝိသတိယော (တ) ဒို့ဟိ+
- ဝိသတိဟိ (စ) ဒို့နွံ+ဝိသတိနံ (မီ) ဒို့ဟိ+ဝိသတိဟိ (ဆ) ဒို့နွံ+
- ဝိသတိနံ (သ) ဒို့သု+ဝိသတိသု။

[ဝိသတိ-နှစ်ဆယ်သည်၊ ဝိသတိ-နှစ်ဆယ်ကို၊ ဒွေ+ဝိသတိယော-
နှစ်ဆယ်နှစ်လီတို့သည်၊ (နှစ်ဆယ်နှစ်-မဟုတ် လေးဆယ်တည်း)၊
ဤသို့ စသည်ဖြင့် အနက်ဆို၊ ကြွင်းသော သင်္ချာပုဒ်များကို တဒ္ဒိတ်
ကျမှ သိရလတ္တံ့။]

ကျက်မှတ်ရန် တုမှသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	တွံ, တုဝံ	တုမှေ, ဝေါ
ဒု	တံ, တဝံ, တုဝံ, တွံ	တုမှေ, တုမှာကံ, ဝေါ
တ	တယာ, တွယာ, တေ	တုမှေဟိ, တုမှေဘိ, ဝေါ
စ	တဝ, တယံ, တုမှံ, တေ	တုမှာကံ, တုမှံ, ဝေါ
စိ	တယာ, တွယာ	တုမှေဟိ, တုမှေဘိ
ဆ	တဝ, တယံ, တုမှံ, တေ	တုမှာကံ, တုမှံ, ဝေါ
သ	တယိ, တွယိ	တုမှေသု။

အမှသဒ္ဓါ ရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပ	အဟံ	မယံ, အမှေ, နော
ဒု	မံ, မမံ	အမှေ, အမှာကံ, နော
တ	မယာ, မေ	အမှေဟိ, အမှေဘိ, နော
စ	မမ, မယံ, အမှံ, မမံ, မေ	အမှာကံ, အသ္ဿာကံ, အမှံ, နော
စိ	မယာ	အမှေဟိ, အမှေဘိ
ဆ	မမ, မယံ, အမှံ, မမံ, မေ	အမှာကံ, အသ္ဿာကံ, အမှံ, နော
သ	မယိ	အမှေသု, အသ္ဿေသု။

ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်

တွမဟံချိန် သိမှိစနှင့် သဗ္ဗနာမ-ကာရတေ,
 ဗဟုဝစနေ သုဝေါနော, မှတ်လော သုအနေ၊
 တံမ မံမှိ တဝံမက္ခေတယံ, မမဉ္ဇပေ နဝါထည့်လို့၊
 တုမှသဒ္ဓါ တုဝံအလော, တွမံမှိလဲ အပါ၊
 ဝါပုဋ္ဌမော ပဒတော လာသည့်, နာမှိတယာ မယာညှိ၍၊
 တယာတယိ ဝါတတိယေ, တဝ မမ သေ၊

သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း

တုယုံမယု သသံတစ်တွေငယ်၊
 တေမေက (ပေ)ဝစနေကြည့်တော့၊
 တုမှာ မေဟီ-န-မာကံ၊ ယောဂ ဝိဘာဂ် မချန်၊
 အမှ တုမှ-န္တုတစ်တန်ငယ်၊ တုမှာမှာကံ တယ် မယိနှင့်၊
 မယံ ယောမိ ပဌမေ၊ အမှသာ မမံသေ၊
 တေသုဝုဒ္ဓိ သုတ်ကြီးတွေတောင်၊
 ရုပ်မပြီးချေ ထည့်သွင်းရန်ကွယ့်လေး။

ကြည့်ရှုရန်သာ

ဤ ညွှန်ပြခဲ့သော သုတ်စဉ်ကို ကြည့်၍ ရုပ်တွက်နိုင်လောက်ပြီ၊
 အသွာကံ အသွေ့သုတို့၌ အမှကို အသွ ပြုဖို့ရာ တေသုဝုဒ္ဓိသုတ်
 ကြီးကို ညွှန်ပြရသည်။

ဤ တုမှ အမှ သဒ္ဓါတို့သည် ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်ကြောင့်
 ရုပ်နေ မပြောင်းဘဲ၊ တွံ-(သင်ယောက်ျား၊ သင်မိန်းမ၊ သင်အမျိုး)
 စသည်ဖြင့် တစ်မျိုးတည်း ဖြစ်သောကြောင့် “အလိင်”ဟု ခေါ်ဝေါ်
 ကြ၏။ “ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်ဟု သတ်မှတ်အပ်သော လိင်မျိုး
 မရှိ”ဟူလို၊ “လိင်္ဂဉ္စ နိပစ္စတေ”အရ လိင်ပုဒ် နာမ်ပုဒ်ဟု ခေါ်ရသည့်
 လိင်ကား ဟုတ်သည်သာ။

နာမ်ဂိုဏ်းသက်သက်ကား ဤတွင် ပြီးပြီ။

သို့သော် နောက်ဆက်တွဲကို ဆက်လက် လေ့ကျက်ပါဦး။

နာမ်ဂိုဏ်းပြီး၏။

ကျက်မှတ်ရန် နောက်ဆက်တွဲ

သဗ္ဗာဒိတော တော တြ ထ ဓိ၊ ဝ ဟိ ဟံ ဟ ဓ ဟိဉ္ဇနံ၊
ဒါ ဒါစနံ ဒါနိ ရဟိ၊ ဝုနာတိ ဒသ ပဉ္စ စ။

သဒ္ဓါတိုင်းမှ၊ တော သက်ရ၏။ သဗ္ဗနောက် တြ၊ ထ ဓိနှင့်ဒါ၊
ယမှာ တြ ထ၊ ဟိ ဒါ ကျ၏။ တ နောက်မှာ တြ၊ ထ ဟိ ဟံ ဒါ၊
ဒါနိ ပါတည်း။ တော တြ ထ၊ နောက် ဣမ မှ၊ ဟ ဓ ရဟိ၊ ဒါနိ
ဝုနာ၊ ကိနောင်မှာ တြ၊ ထ ဝ ဟိ ဟံ၊ ဟိဉ္ဇနံနှင့်၊ ဒါစနံ ဒါ၊ ရဟိ
ပါကိုး၊ သက်ရနိုးသည်... ရှေးရိုးကျမ်းညီ မလွဲတည်း။

ကြည့်ရှုရန်သာ

သဗ္ဗာဒိတော-သဗ္ဗ၊ ယ၊ တ၊ တေ၊ ဣမ၊ ကိသဒ္ဓါတို့မှနောက်၌၊
တော-တောပစ္စည်းလည်းကောင်း(စသည်ဆို)၊ ဝုနာ-ဝုနာပစ္စည်းလည်း
ကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒသ-ဆယ်ပစ္စည်းတို့သည်လည်းကောင်း၊
ပဉ္စ စ-ငါးပစ္စည်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ (၁၅ ပစ္စည်းဟု ဆိုလိုသည်)၊
ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ “သဗ္ဗ စသော သဒ္ဓါများနောင် ထိုက်သည်
အားလျော်စွာ (၁၅)ပစ္စည်း သက်နိုင်၏”ဟု ဆိုလိုသည်။

သဒ္ဓါတိုင်းမှ၊ တောသက်ရ၏-သဗ္ဗစသော သဒ္ဓါတိုင်း၏နောက်မှာ
တောပစ္စည်း သက်ရ၏။ ဤစကားအရ သဒ္ဓါတိုင်းနောင် တောပစ္စည်း
သက်ရသော ပုံစံကို ပြလိမ့်မည်။

သဗ္ဗနောက်တြ၊ ထ ဓိနှင့် ဒါ-သဗ္ဗနောက်၌ တြ ထ ဓိ ဒါပစ္စည်း
များလည်း သက်၍ “သဗ္ဗတော၊ သဗ္ဗတြ၊ သဗ္ဗတ္ထ၊ သဗ္ဗဓိ၊ သဗ္ဗဓါ၊
(သဒါ)”ဟူသော ပုံစံများ ဖြစ်၏။

ယမှာ တြ ထ၊ ဟိ ဒါ ကျ၏-ယနောက်၌ တြ ထ ဟိ ဒါ ပစ္စည်း
များလည်း သက်၍ “ယတော၊ ယတြ၊ ယတ္ထ၊ ယဟိ၊ ယဒါ”ဟူသော
ပုံစံများ ဖြစ်၏။

တနောက်မှာ **တြ**၊ ထ ဟိ ဟံ ဒါ၊ ဒါနိပါတည်း-တနောက်၌
တြစသော ပစ္စည်းများလည်း သက်၍ “တတော၊ တတြ၊ တတ္ထ၊
တဟိ၊ တဟံ၊ တဒါ၊ တဒါနိ” ဟူသော ပုံစံများ ဖြစ်၏။

တော **တြ** ထ-တေနောက်၌ **တြ** ထပစ္စည်းများလည်း သက်၍
“တ္ထော၊ အတော၊ အတြ၊ တ္ထေ၊ အတ္ထ” ဟူသော ပုံစံများ ဖြစ်၏။

နောက် **က္ကမ မှ**၊ ဟ ဓ ရဟိ၊ ဒါနိ ဓုနာ-က္ကမနောက်၌ ဟ
စသော ပစ္စည်းများလည်း သက်၍ “က္ကတော၊ က္ကဟ၊ က္ကဓ၊ ဧတရဟိ၊
က္ကဒါနိ၊ အဓုနာ” ဟူသော ပုံစံများ ဖြစ်၏။

ကိနောင်မှာ **တြ**၊ ထ ဝ ဟိ ဟံ၊ ဟိန္ဒနံနှင့်၊ ဒါစနံ ဒါ၊ ရဟိ
ပါကိုး-ကိနောက်၌ **တြ**စသော ကိုးပစ္စည်းသည်လည်း သက်၍
“ကုတော၊ ကုတြ၊ ကုတ္ထ၊ ကတ္ထ၊ ကွ၊ ကုဟိ၊ ကုဟံ၊ ကဟံ၊
ကုဟိဉ္စနံ၊ ကုဒါစနံ၊ ကဒါ၊ ကရဟိ” ဟူသော ပုံစံများ ဖြစ်၏။ ဤ
ပုံစံများ၏ ရုပ်တွက်ပုံကို နာမ်ပဉ္စမပိုင်း ကြည့်။

အညတြ အညတ္ထ အညဒါ၊ ပုဗ္ဗတြ ပုဗ္ဗတ္ထ၊ ပရတြ ပရတ္ထ၊
အပရတြ၊ အပရတ္ထ၊ အမုတြ အမုတ္ထ၊ ကေတြ ကေတ္ထ ကေဒါ၊
ဥာယတြ ဥာယတ္ထ စသည်တို့ ကြွင်းသေးသည်ကို သတိပြုကြစေ။
တောပစ္စည်းကား ပြခဲ့ပြီး သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်များ နောက်သာမက၊ အနိစ္စတော
ဒုက္ခတော အနတ္တတော ပုရိသတော ဣတ္ထိတော ဇမ္ဗေတော ကညတော
စသည်ဖြင့် အခြားနာမ်ပုဒ်များ နောက်မှာလည်း သက်သေး၏။ ဤ
တောပစ္စည်း၏ အနက်များကို ကွစိ တော ပဉ္စမုတ္ထေသုတ် ကြည့်။

နာမ်ဂိုဏ်းဆိုင်ရာပြီးပြီ။

အာချာတ်ဝိုင်းနိဒါန်း

ယံ တိကာလံ တိပုရိသံ၊ ကြိယာဝါစိ တိကာရကံ၊
အတိလိင်္ဂံ ဒွိဝစနံ၊ တ-ဒါချာတ်တိ ဝုစ္စတိ။

ယံ-အကြင် ပုဒ်သည်၊ တိကာလံ-ကာလသုံးပါး ရှိ၏။ တိပုရိသံ-
ပုရိသံသုံးပါး ရှိ၏။ ကြိယာဝါစိ-ပဓာနအားဖြင့် ကြိယာကို ဟော၏။
တိကာရကံ-ကာရကသုံးပါး ရှိ၏။ အတိလိင်္ဂံ-လိင်္ဂသုံးပါးလုံး မရှိ၊
ဒွိဝစနံ-ဝစ်နှစ်ပါး ရှိ၏။ တံ-ထိုပုဒ်မျိုးကို အာချာတ်တိ-အာချာတ်ဟူ၍၊
ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏... ဟူသည်နှင့်အညီ အာချာတ်ပုဒ် မှန်လျှင်...

တိကာလံ-အဂ္ဂိ-သွားပြီ(လွန်လေပြီးသော အတိတ်ကာလ), ဂစ္ဆတိ-
သွားဆဲ(ယခုရောက်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ), ဂစ္ဆိဿတိ-သွားလတ္တံ့
(နောက်လာမည့် အနာဂတ်ကာလ) ဤသို့ ကာလသုံးပါးတွင်
တစ်ပါးပါးကို ဟောနိုင်၏။

တိပုရိသံ-ပုရိသံသုံးပါးတွင်လည်း တစ်ပါးပါးကို ဟောနိုင်၏။ [ပုရိသံ
သုံးပါးကား နောင်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။]

ကြိယာဝါစိ-ကြိယာကို ပဓာနအားဖြင့် ဟော၏။ နာမ်ပုဒ်များကဲ့သို့
ခြိမ်အထည်ကိုယ်ကို ပဓာနအားဖြင့် မဟော။ [ပုရိသောဟူသော
နာမ်ပုဒ်သည် “ယောက်ျား” ဟူသော အထည်ကိုယ်ခြိမ်ကို
ဟော၏။ အာချာတ်ပုဒ်ကား ထိုကဲ့သို့ ခြိမ်ကို ပဓာနအားဖြင့်
မဟော။ “ဂစ္ဆမိ-သွား၏။ န ဂစ္ဆမိ-မသွား၊ ကိ ကရောသိ-
ဘာလုပ်သလဲ၊ ပစာမိ-ထမင်းချက်၏” စသည်ဖြင့် သွားခြင်း
လုပ်ခြင်း ချက်ခြင်းဆိုတဲ့ ကြိယာကို ပဓာနအားဖြင့် ဟော၏။
သွားတဲ့လူ ချက်တဲ့လူ ခြိမ်ကိုကား မလွဲမကင်းသာ၍ အပဓာန
အားဖြင့်သာ ဟောရလေသည်။ “နာမ်ပုဒ်က ခြိမ်ဟော၊
အာချာတ်ပုဒ်က ကြိယာဟော” အားဖြင့် ပုဒ်နှစ်မျိုးတို့ ကွာခြား
လေသည်-ဟူလို။]

အာချာတ်ဂိုဏ်းနိဒါန်း

တိကာရကံ-ဘော ကံ ကတ္တားဟူသော ကာရကအနက် (၃)ပါးကို ဟော၏။ ဂစ္ဆိယတေ-သွားခြင်း(ဘောအနက်), ဂစ္ဆိယတေ-သွားအပ်၏(ကံအနက်), ဂစ္ဆတိ-သွား၏=သွားတတ်၏(ကတ္တားအနက်), ဤသို့ ဘော ကံ ကတ္တားအားဖြင့် ကာရကအနက် သုံးပါးကို ဟောသည်-ဟူလို။

အတိလိင်္ဂံ-နာမ်ပုဒ်များကဲ့သို့ ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်ဟု လိင် သုံးပါးလုံး မရှိ။

ဒွိဝစနံ-ဂစ္ဆတိ-သွား၏ (ကေဝုစံ), ဂစ္ဆန္တိ-သွားကုန်၏ (ဗဟုဝုစံ), ဤသို့ ဝုစံနှစ်ပါးကို ဟောသည်။

ဤပြခဲ့သော လက္ခဏာနှင့် ညီညွတ်သော ပုဒ်ကို အာချာတ်ပုဒ် ဟု ခေါ်ဆိုရလေသည်။ နာမ်ပုဒ်အပေါင်းကို “နာမ်ဂိုဏ်း”ဟု ခေါ်ရ သကဲ့သို့ အာချာတ်ပုဒ်အပေါင်းကိုလည်း “အာချာတ်ဂိုဏ်း”ဟု ခေါ်၏။ နာမ်ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အတန်းကို “နာမပဒမာလာ”ဟု ခေါ်ဆိုသကဲ့သို့ အာချာတ်ပုဒ်တို့၏ “ဘဝတိ, ဘဝန္တိ”စသော အစဉ်အတန်းကိုလည်း “အာချာတ်ပဒမာလာ”ဟု ခေါ်၏။ ဤ အာချာတ်ပဒမာလာသည် နာမပဒမာလာထက် လွယ်ကူ၏။ ထို့ကြောင့် အာချာတ်ခန်း၌ ပုဒ်တစ်ခု တွေ့လျှင် ရုပ်စဉ်ဖို့ရာ ဆရာများက ညွှန်ပြကြပါကုန်။

ထို့ပြင် နာမပဒမာလာနှင့် အာချာတ်ပဒမာလာကို ပိုင်နိုင်လျှင် သဒ္ဒါအခြေမှာ တစ်ဝက်ကျော်ကျော်ကြီး ပိုင်နိုင်လာပြီဟု ဆိုထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်မတွက်တတ်ကြသေးသော်လည်း နှုတ်တက်နှင့်စေခြင်း အကျိုးငှာ အာချာတ်သုတ်နက်ကို မတက်မီ ရှေးဦးစွာ ကျက်မှတ် ဖို့ရန်အတွက် ထိုက်သင့်သော ပုဒ်များဖြင့် ကတ္တားဟော ကံဟော စုံအောင် အာချာတ်ဂိုဏ်းပဒမာလာကို ပြဆိုဦးအံ့။

မှာထားချက်

ဤအာချာတ်ဂိုဏ်း၌ ရုပ်တွက်ဖွယ် မလို၊ အနည်းငယ်သော မှာထားချက်မှတစ်ပါး နှုတ်တက်ကျက်ဖို့သာတည်း။ ဇယားကွက်ဖြင့် ပြထားသော ရုပ်တို့ကို ကျက်ရာ၌ “တိ အန္တိ” စသော ဝိဘတ်များကို ထည့်မကျက်ဘဲ “ဘဝတိ ဘဝေ, ဘဝန္တိ” စသော ရုပ်စဉ်ကို ကျက်ရာ၏။

“တိဇ-မိဇ, တု-မိ-ဇနုဋ်, ဇယျ-ဇယျာသိ, ဇယျာမိ-ဇယျ, ဤရှစ်တန်, မှတ်ရန် ဖြေရ” ဟူသည်နှင့်အညီ, တိဝိဘတ် မိ တု မိ ယျေ ယျာသိ ယျာမိ ယျေ ဤရှစ်တန်သော ဝိဘတ်များ၌ ပြေထားသော ရုပ်ပိုများကိုလည်း တွေ့ရလိမ့်မည်။

“ဂရုပုဗ္ဗ, ရဿနောက်ရိ, အန္တိ-အန္တေ, ဤနှစ်ထွေ, ရေလည်း ပြုရ၏” ဟူသည်နှင့်အညီ “ဂစ္ဆ” ကဲ့သို့, ဂစ်(ဂရုရှေ) ဆ(ရဿနောက်) “အဘိဘူ” ကဲ့သို့, ဘူ(ဂရုရှေ) ယ(ရဿနောက်)၌ ရှိသော အန္တိ-အန္တေ ဝိဘတ်များမှ နန္တိ နန္တေ ကို (ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်က နန္တိ နန္တေ တို့ပါ ယူ) ရေပြေထားသော ရုပ်များကိုလည်း တွေ့ရလတ္တံ့။

ဟိယျတ် အ-လာ, ဣလာ ပ-ဘ, အင်-ကာ ဒွ, သုံးဝ ကြွင်းမလာ” ဟူသည်နှင့်အညီ ဟိယျတ္တနိဝိဘတ် နှောင်းရာ၌ “အ” အက္ခရာ လာ၍လည်းကောင်း, မလာဘဲလည်းကောင်း ရုပ်စဉ်ထားလိမ့်မည်။ “ဣလာ ပ ဘ” အရ ပရောက္ခာ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်တို့၌ (အ-ဥ စသော ဝိဘတ်မဟုတ်) ဣ-ရေ စသော ဗျည်းဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ဣလာလျက် ရုပ်စဉ်လိမ့်မည်။ “အင်ကာဒွ” အရ အဇ္ဇတနီ ကာလာတိပတ္တိ ဝိဘတ် တို့၌ အ ဣ နှစ်မျိုးလုံးကို လာစေလျက် ရုပ်စဉ်လိမ့်မည်။

ထိုဝိဘတ်များတွင် “ဟိယျဇ္ဇုတ် အာ, ဤ-ဥ-မှာကို, ရဿာ ပြုရ” ဟူ၍လည်းကောင်း, “ဟိယျဇ္ဇုဩ ပြုလော အ-ဣ” ဟူ၍လည်းကောင်း, “ဟိယျတ္တကို, ထ တစ်လုံးသာ” ဟူ၍လည်းကောင်း, “အဇ္ဇုတ် အာ-မှာ, ဒွေဘာ ဣပြု” ဟူ၍လည်းကောင်း, ဣနှင့် မှာကြောင့်,

ဥလာရတ်” ဟူ၍လည်းကောင်း မိန့်ဆိုလျက် ရှိသည်ကို ကွစိဓာတု သုတ်ကြီး၌ တွေ့ရလတ္တံ့ဖြစ်၍ ထိုအဆိုအရ အာဠာဠာ မှာ ဝိဘတ် တို့ကို ရဿပြုသောရုပ်၊ ဩကို အ ဣပြုသောရုပ်၊ ထွကို ထပြု သော ရုပ်၊ အာကို ထွပြုသောရုပ်၊ ထွ မှာဝိဘတ်တို့ကြောင့် ဥ အက္ခရာ လာသော ရုပ်များကိုလည်း တွေ့ရလိမ့်မည်။

“ကာလာတိပတ္တိ၊ ရှိဿာ သာမာ၊ ရဿာချိပေ၊ သေ၏ ဇ အ၊ ချိပြုရ” ဟူသည်နှင့်အညီ ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်၌ သာကို သာ၊ သာမှာကို သာမ၊ သေ၏ ဧကို အ ပြုထားသော ရုပ်များ ကိုလည်း တွေ့ရလိမ့်မည်။ ဤကား အများဓာတ်နှင့် သက်ဆိုင်သော မှာထားချက်တည်း။

ဘူဓာတ်သည် ကံမရှိသော အကမ္မကဓာတ်မျိုး ဖြစ်၍ သူ့ချည်း သက်သက် ကံကို မဟောနိုင်၊ အဘိဓသော ဥပသာရတို့နှင့် တွဲဖက်ရမှသာ ကံကို ဟောနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဘူဓာတ် ကံဟောရုပ်၌ “အဘိဘူယတေ” စသည်ဖြင့် အဘိဥပသာရနှင့် တွဲဖက်၍ ရုပ်စဉ် ပြုလိမ့်မည်။

ထို့ပြင် “အတ္တနောပဒါနိ ဘာဝေ စ ကမ္မနိ” ဟု သုတ်ရှိသော ကြောင့် ကံဟောရုပ် မှန်လျှင် ပင်ကိုက အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်ဖြင့် ပြီးရလေသည်။ ထိုသို့ အတ္တနောပုဒ်ဖြင့် ရုပ်ပြီးသည့်နောက်မှ “အတ္တနောပဒါနိ ပရဿပဒတ္တံ” သုတ်အရ အတ္တနောပုဒ်ကို ပရဿပုဒ် ပြန်စေ၍ ရုပ်တစ်မျိုး ဖြစ်နေရပြန်လေသည်။ ထို့ကြောင့် အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်ဖြင့် ရုပ်များကို ရှေးဦးစွာ စဉ်ပြု၍ ပရဿပုဒ် ဝိဘတ်ဖြင့် ပြောင်းလွှဲဟန်ကို နောက်မှ စဉ်ပြုလိမ့်မည်။ နောက်နောက် ဝိဘတ် များ၌ကား ကံဟောအရာဝယ် ပရဿပုဒ် ပြန်ပုံကို စဉ်ပြုတော့မည် မဟုတ်၊ ဘာဝရုပ် အကြောင်းကိုကား နောင်အခါမှ သိရလတ္တံ့။

နိဒါန်းပြီး၏။
***

အာချာတ်ဂိုဏ်း

အာချာတ်ပုဒ် အပေါင်းသည် အာချာတ်ဂိုဏ်း မည်၏။ ဓာတ်တို့ကို ဂိုဏ်းအားဖြင့် ကွဲပြားအောင် ပြုတတ်သော ပစ္စည်းစုကို “ဝိကရဏပစ္စည်း” ဟု ခေါ်၏။ ထိုအာချာတ်ဂိုဏ်း သည် ဝိကရဏပစ္စည်းအားဖြင့် ခွဲခြားသည်ရှိသော် ဘူဝါဒိဂိုဏ်း၊ ရူဇာဒိဂိုဏ်း၊ ဒိဝါဒိဂိုဏ်း၊ သွာဒိဂိုဏ်း၊ ကိယာဒိဂိုဏ်း၊ ဂဟာဒိဂိုဏ်း၊ တနာဒိဂိုဏ်း၊ စုရာဒိဂိုဏ်းဟူ၍ ရှစ်ပါး အပြားရှိ၏။

ထိုတွင်...ဘူဝါဒိတော အ သုတ်ဖြင့် “အ” ဟူသော ဝိကရဏ ပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ဘူဝါဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤဘူဝါဒိဂိုဏ်း၌ ကတ္တားအနက်ကို ဟောသော ကတ္တရုပ်၊ ကံအနက်ကို ဟောသော ကမ္မရုပ်၊ ဘောအနက်ကို ဟောသော ဘာဝရုပ်ဟု သုံးမျိုး ရှိ၏။ ထိုတွင်...ဘူဇာတ် ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပရဿပုဒ်

	ဧကဝုဇ်	မဟုဝုဇ်	
တိ	ဘဝတိ, ဘဝေ	ဘဝန္တိ	အန္တိ
သိ	ဘဝသိ	ဘဝထ	ထ
မိ	ဘဝိမိ, ဘဝေ	ဘဝိမ	မ

အတ္ထဇောပုဒ်

တေ	ဘဝတေ	ဘဝန္တေ	အန္တေ
သေ	ဘဝသေ	ဘဝဂေ	ဂေ
ဧ	ဘဝေ	ဘဝိမေ	မေ

၁၂၆

အာချာတ်ဂိုဏ်း:

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

တေ	အဘိဘူယတေ	အဘိဘူယန္တေ, အဘိဘူယရေ	အန္တေ
သေ	အဘိဘူယသေ	အဘိဘူယဝေ	ဝေ
ဇေ	အဘိဘူယဇေ	အဘိဘူယာမေ	မေ

အတ္တဇောပုဒ်ကို ပရဿပုဒ်ပြန်လျှင်...

တိ	အဘိဘူယတိ	အဘိဘူယန္တိ, အဘိဘူယရေ	အန္တိ
သိ	အဘိဘူယသိ	အဘိဘူယထ	ထ
မိ	အဘိဘူယာမိ	အဘိဘူယာမ-ဟု ဖြစ်၏။	မ

ပဉ္စမိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

	ဧကဝုဇ်	ပရဿပုဒ်	မဟုဝုဇ်	
တု	ဘဝတု, ဘဝေ		ဘဝန္တု	အန္တု
ဟိ	ဘဝါဟိ, ဘဝ		ဘဝထ	ထ
မိ	ဘဝါမိ, ဘဝေ		ဘဝါမ	မ

အတ္တဇောပုဒ်

တံ	ဘဝတံ	ဘဝန္တံ	အန္တံ
သု	ဘဝသု	ဘဝဝော	ဝော
ဇေ	ဘဝေ	ဘဝါမသေ	အာမသေ

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

တံ	အဘိဘူယတံ	အဘိဘူယန္တံ	အန္တံ
သု	အဘိဘူယသု	အဘိဘူယဝော	ဝော
ဇေ	အဘိဘူယေ	အဘိဘူယာမသေ	အာမသေ

သတ္တဇီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ပရဿပုဒ်

ယေျ	ဘဝေယျ,ဘဝေ	ဘဝေယျါ	ယေျါ
ယေျာသိ	ဘဝေယျာသိ,ဘဝေ	ဘဝေယျာထ	ယေျာထ
ယေျာမိ	ဘဝေယျာမိ,ဘဝေ	ဘဝေယျာမ	ယေျာမ

အတ္တဇောပုဒ်

ထေ	ဘဝေထ	ဘဝေရံ	ရံ
ထေ	ဘဝေထေ	ဘဝေယျာတော	ယေျာတော
ယေျ	ဘဝေယျံ,ဘဝေ	ဘဝေယျာမေ	ယေျာမေ

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ထေ	အဘိဘူယေထ	အဘိဘူယေရံ	ရံ
ထေ	အဘိဘူယေထေ	အဘိဘူယေယျာတော	ယေျာတော
ယေျ	အဘိဘူယေယျံ, အဘိဘူယေ	အဘိဘူယေယျာမေ	ယေျာမေ

ပရောက္ခာဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

အ	ဗဘူဝ	ဗဘူဝု	ဥ
ဇ	ဗဘူဝေ	ဗဘူဝိတ္ထ	တ္ထ
အ	ဗဘူဝ	ဗဘူဝိမှ	မှ
တ္ထ	ဗဘူဝိတ္ထ	ဗဘူဝိရေ	ရေ
ထေ	ဗဘူဝိထေ	ဗဘူဝိတော	တော
တ္ထ	ဗဘူဝိ	ဗဘူဝိမေ	မေ

၄၅၈

၁၂၈

ဘူဝါဒိဂိုဏ်း

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

တ္ထ	အဘိဗဘူဝိယိတ္ထ
ရေ	အဘိဗဘူဝိယိရေ
ထော	အဘိဗဘူဝိယိထော
တော	အဘိဗဘူဝိယိတော
ဣ	အဘိဗဘူဝိယိဣ
မေု	အဘိဗဘူဝိယိမေု။

ဟိယျတ္တနိဝိတတ်ဖြင့် ကတ္တရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

အာ	အဘဝါ, ဘဝါ, အဘဝ, ဘဝ
ဥ	အဘဝု, ဘဝု, အဘဝု, ဘဝု
သ	အဘဝေါ, ဘဝေါ, အဘဝ, ဘဝ, အဘဝိ, ဘဝိ
တ္ထ	အဘဝတ္ထ, ဘဝတ္ထ, အဘဝထ, ဘဝထ [အဘဝုတ္ထ ဟု မလို။]
အ	အဘဝ, ဘဝ
မှာ	အဘဝမှာ, ဘဝမှာ, အဘဝမှ, ဘဝမှ [အဘဝုမှာ စသည် မလို။]
တ္ထ	အဘဝတ္ထ, ဘဝတ္ထ, အဘဝထ, ဘဝထ
တ္ထိ	အဘဝတ္ထိ, ဘဝတ္ထိ
သေ	အဘဝသေ, ဘဝသေ
ဝံ	အဘဝဝံ, ဘဝဝံ
တ္ထံ	အဘဝိံ, ဘဝိံ
မှသေ	အဘဝမှသေ, ဘဝမှသေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဣ အဘျဘူယတ္တ၊ အဘိဘူယတ္တ၊ အဘျဘူယထ၊
 အဘိဘူယထ
 ဣ အဘျဘူယတ္တံ၊ အဘိဘူယတ္တံ၊
 သေ အဘျဘူယသေ၊ အဘိဘူယသေ
 ဝံ အဘျဘူယဝံ၊ အဘိဘူယဝံ
 ဣ အဘျဘူယိ၊ အဘိဘူယိ
 မှသေ အဘျဘူယမှသေ၊ အဘိဘူယမှသေ။

အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဤ အဘဝိ၊ ဘဝိ၊ အဘဝိ၊ ဘဝိ
 ဥ အဘဝံ၊ ဘဝံ၊ အဘဝိံသု၊ ဘဝိံသု၊ အဘဝံသု၊ ဘဝံသု
 ဩ အဘဝေါ၊ ဘဝေါ၊ အဘဝ၊ ဘဝ၊ အဘဝိ၊ ဘဝိ
 ဣ အဘဝိတ္ထ၊ ဘဝိတ္ထ၊ အဘဝုတ္ထ၊ ဘဝုတ္ထ
 ဣ အဘဝိံ၊ ဘဝိံ
 မှ အဘဝိမှာ၊ ဘဝိမှာ၊ အဘဝိမှ၊ ဘဝိမှ၊ အဘဝုမှာ၊
 ဘဝုမှာ၊ အဘဝုမှ၊ ဘဝုမှ
 အ အဘဝါ၊ ဘဝါ၊ အဘဝိတ္ထ၊ ဘဝိတ္ထ
 ဥ အဘဝူ၊ ဘဝူ၊ အဘဝု၊ ဘဝု
 သေ အဘဝိသေ၊ ဘဝိသေ
 ဝံ အဘဝိဝံ၊ ဘဝိဝံ
 အ အဘဝ၊ ဘဝ၊ အဘဝံ၊ ဘဝံ
 မေ အဘဝိမေ၊ ဘဝိမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

အာ အဘျဘူယာ, အဘိဘူယာ, အဘျဘူယိတ္တ,
 အဘိဘူယိတ္တ
 ဥ အဘျဘူယု, အဘိဘူယု, အဘျဘူယု, အဘိဘူယု
 သေ အဘျဘူယိသေ, အဘိဘူယိသေ
 ဝံ အဘျဘူယိဝံ, အဘိဘူယိဝံ
 အ အဘျဘူယ, အဘိဘူယ, အဘျဘူယံ, အဘိဘူယံ
 မှေ အဘျဘူယိမှေ, အဘိဘူယိမှေ။

ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဿတိ	ဘဝိဿတိ	ဘဝိဿန္တိ, ဘဝိဿရေ	ဿန္တိ
ဿသိ	ဘဝိဿသိ	ဘဝိဿထ	ဿထ
ဿာမိ	ဘဝိဿာမိ	ဘဝိဿာမ	ဿာမ
ဿတေ	ဘဝိဿတေ	ဘဝိဿန္တေ, ဘဝိဿရေ	ဿန္တေ
ဿသေ	ဘဝိဿသေ	ဘဝိဿဂေ	ဿဂေ
ဿံ	ဘဝိဿံ	ဘဝိဿာမှေ	ဿာမှေ

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဿတေ အဘိဘူယိဿတေ
 ဿန္တေ အဘိဘူယိဿန္တေ, အဘိဘူယိဿရေ
 ဿသေ အဘိဘူယိဿသေ
 ဿဂေ အဘိဘူယိဿဂေ
 ဿံ အဘိဘူယိဿံ
 ဿာမှေ အဘိဘူယိဿာမှေ။

ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

သွာ	အဘဝိသွာ, ဘဝိသွာ, အဘဝိသေ, ဘဝိသေ
သံသု	အဘဝိသံသု, ဘဝိသံသု
သေ	အဘဝိသေ, ဘဝိသေ, အဘဝိသေ, ဘဝိသေ
သထ	အဘဝိသထ, ဘဝိသထ
သံ	အဘဝိသံ, ဘဝိသံ
သာမှာ	အဘဝိသာမှာ, ဘဝိသာမှာ, အဘဝိသာမှ, ဘဝိသာမှ
သထ	အဘဝိသထ, ဘဝိသထ
သီသု	အဘဝိသီသု, ဘဝိသီသု
သသေ	အဘဝိသသေ, ဘဝိသသေ
သဝေ	အဘဝိသဝေ, ဘဝိသဝေ
သီ	အဘဝိသီ, ဘဝိသီ
သာမှသေ	အဘဝိသာမှသေ, ဘဝိသာမှသေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

သထ	အဘိဘူယိသထ
သီသု	အဘိဘူယိသီသု
သသေ	အဘိဘူယိသသေ
သဝေ	အဘိဘူယိသဝေ
သီ	အဘိဘူယိသီ
သာမှသေ	အဘိဘူယိသာမှသေ။

ဘူဝါဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

ရုစာဒိဂိုဏ်း

ရုစာဒိတော နိဂ္ဂဟီတ ပုဗ္ဗန္တ သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်လည်း
လာ၊ “အ” ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်းလည်း သက်၍ ပြီးကောင်း
သော ပုဒ်အပေါင်းသည် ရုစာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤရုစာဒိဂိုဏ်း၌
ရုဓာတ် ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ရုန္တတံ၊ ရုန္တေ၊ ရုန္တန္တိ၊ ရုန္တရေ၊ ရုန္တသိ၊ ရုန္တထ၊ ရုန္တာမိ၊ ရုန္တေ၊
ရုန္တာမ။ ရုန္တတေ၊ ရုန္တန္တေ၊ ရုန္တရေ၊ ရုန္တသေ၊ ရုန္တဝေ၊ ရုန္တေ၊
ရုန္တာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... နိရုဇ္ဈတေ၊ နိရုဇ္ဈန္တေ၊ နိရုဇ္ဈရေ၊
နိရုဇ္ဈသေ၊ နိရုဇ္ဈဝေ၊ နိရုဇ္ဈေ၊ နိရုဇ္ဈာမေ။

ပဉ္စမိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ရုန္တတု၊ ရုန္တေ၊
ရုန္တန္တု၊ ရုန္တဟိ၊ ရုန္တေ၊ ရုန္တထ၊ ရုန္တာမိ၊ ရုန္တေ၊ ရုန္တာမ။ ရုန္တတံ၊
ရုန္တန္တံ၊ ရုန္တသု၊ ရုန္တဝေ၊ ရုန္တေ၊ ရုန္တာမသေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... နိရုဇ္ဈတံ၊ နိရုဇ္ဈန္တံ၊ နိရုဇ္ဈသု၊
နိရုဇ္ဈဝေ၊ နိရုဇ္ဈေ၊ နိရုဇ္ဈာမသေ။

သတ္တမိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ရုန္တေယျ၊ ရုန္တေ၊
ရုန္တေယျံ၊ ရုန္တေယျာသိ၊ ရုန္တေ၊ ရုန္တေယျာထ၊ ရုန္တေယျာမိ၊
ရုန္တေ၊ ရုန္တေယျာမ။ ရုန္တေထ၊ ရုန္တေရံ၊ ရုန္တေထေ၊ ရုန္တေယျာဝေ၊
ရုန္တေယျံ၊ ရုန္တေ၊ ရုန္တေယျာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... နိရုဇ္ဈေထ၊ နိရုဇ္ဈေရံ၊ နိရုဇ္ဈေထေ၊
နိရုဇ္ဈေယျာဝေ၊ နိရုဇ္ဈေယျံ၊ နိရုဇ္ဈေ၊ နိရုဇ္ဈေယျာမေ။

ပရောက္ခာဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ရရန္တ၊
 ရရောဓ၊ ရရန္တ၊ ရရန္တေ၊ ရရန္တိယ၊ ရရန္တ၊ ရရန္တိမ၊ ရရန္တိယ၊
 ရရန္တိရေ၊ ရရန္တိထော၊ ရရန္တိတော၊ ရရန္တိ၊ ရန္တိမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... နိရုဇ္ဈိယ၊ နိရုဇ္ဈိရေ၊ နိရုဇ္ဈိထော၊
 နိရုဇ္ဈိတော၊ နိရုဇ္ဈိ၊ နိရုဇ္ဈိမေ။

ဟိယျတ္ထနီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... အရန္တာ၊
 ရန္တာ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တာ၊ ရန္တာ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တော၊
 ရန္တော၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိယ၊ ရန္တိယ၊ အရန္တိယ၊
 ရန္တိယ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တမာ၊ ရန္တမာ၊ အရန္တမ၊ ရန္တမ။ အရန္တိယ၊
 ရန္တိယ၊ အရန္တိယ၊ ရန္တိယ၊ အရန္တိယံ၊ ရန္တိယံ၊ အရန္တိယေ၊
 ရန္တိယေ၊ အရန္တိယံ၊ ရန္တိယံ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိယေ၊ ရန္တိယေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... နိရုဇ္ဈိယ၊ နိရုဇ္ဈိယ၊ နိရုဇ္ဈိယံ၊
 နိရုဇ္ဈိယေ၊ နိရုဇ္ဈိယံ၊ နိရုဇ္ဈိ၊ နိရုဇ္ဈိမေ။

အဇ္ဈတနီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... အရန္တိ၊ ရန္တိ၊
 အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိယ၊ ရန္တိယ၊ အရန္တိယ၊ ရန္တိယ၊
 အရန္တော၊ ရန္တော၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိယ၊ ရန္တိယ၊
 အရန္တိယ၊ ရန္တိယ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိမာ၊ ရန္တိမာ၊ အရန္တိမ၊
 ရန္တိမ၊ အရန္တိမာ၊ ရန္တိမာ၊ အရန္တိမ၊ ရန္တိမ။ အရန္တာ၊ ရန္တာ၊
 အရန္တိယ၊ ရန္တိယ၊ အရန္တာ၊ ရန္တာ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တိယေ၊
 ရန္တိယေ၊ အရန္တိယံ၊ ရန္တိယံ၊ အရန္တ၊ ရန္တ၊ အရန္တိ၊ ရန္တိ၊ အရန္တိမေ၊
 ရန္တိမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... နိရုဇ္ဈာ၊ နိရုဇ္ဈိတ္တ၊ နိရုဇ္ဈါ၊ နိရုဇ္ဈာ၊
နိရုဇ္ဈိသေ၊ နိရုဇ္ဈိဝံ၊ နိရုဇ္ဈ၊ နိရုဇ္ဈံ၊ နိရုဇ္ဈိမေ။

ကဝိဿန္တိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ရုန္တိဿတံ၊
ရုန္တိဿန္တိ၊ ရုန္တိဿရေ၊ ရုန္တိဿသိ၊ ရုန္တိဿထ၊ ရုန္တိဿာမိ၊
ရုန္တိဿာမ၊ ရုန္တိဿတေ၊ ရုန္တိဿန္တေ၊ ရုန္တိဿရေ၊ ရုန္တိဿသေ၊
ရုန္တိဿဝေ၊ ရုန္တိဿံ၊ ရုန္တိဿာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... နိရုဇ္ဈိဿတေ၊ နိရုဇ္ဈိဿန္တေ၊
နိရုဇ္ဈိဿရေ၊ နိရုဇ္ဈိဿသေ၊ နိရုဇ္ဈိဿဝေ၊ နိရုဇ္ဈိဿံ၊
နိရုဇ္ဈိဿာမေ။

ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

အရုန္တိဿာ၊ ရုန္တိဿာ၊ အရုန္တိဿ၊ ရုန္တိဿ၊ အရုန္တိဿံသု၊
ရုန္တိဿံသု၊ အရုန္တိဿေ၊ ရုန္တိဿေ၊ အရုန္တိဿ၊ ရုန္တိဿ၊
အရုန္တိဿထ၊ ရုန္တိဿထ၊ အရုန္တိဿံ၊ ရုန္တိဿံ၊ အရုန္တိဿာမှာ၊
ရုန္တိဿာမှာ၊ အရုန္တိဿာမှ၊ ရုန္တိဿာမှ၊ အရုန္တိဿထ၊ ရုန္တိဿထ၊
အရုန္တိဿိသု၊ ရုန္တိဿိသု၊ အရုန္တိဿသေ၊ ရုန္တိဿသေ၊
အရုန္တိဿဝေ၊ ရုန္တိဿဝေ၊ အရုန္တိဿံ၊ ရုန္တိဿံ၊ အရုန္တိဿာမှသေ၊
ရုန္တိဿာမှသေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... နိရုဇ္ဈိဿထ၊ နိရုဇ္ဈိဿိသု၊
နိရုဇ္ဈိဿသေ၊ နိရုဇ္ဈိဿဝေ၊ နိရုဇ္ဈိဿံ၊ နိရုဇ္ဈိဿာမှသေ။

ရုစာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

ဒိဝါဒိဂိုဏ်း

ဒိဝါဒိတော ယောသုတ်ဖြင့် “ယ” ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ဒိဝါဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤ ဒိဝါဒိဂိုဏ်း၌ ဒိဝုဓာတ် ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ဒိဗ္ဗတိ၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗန္တိ၊ ဒိဗ္ဗရေ၊ ဒိဗ္ဗသိ၊ ဒိဗ္ဗထ၊ ဒိဗ္ဗမိ၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗမ။ ဒိဗ္ဗတေ၊ ဒိဗ္ဗန္တေ၊ ဒိဗ္ဗရေ၊ ဒိဗ္ဗသေ၊ ဒိဗ္ဗတေ၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗမေ။

ပဉ္စမိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ဒိဗ္ဗတု၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗန္တု၊ ဒိဗ္ဗဟိ၊ ဒိဗ္ဗ၊ ဒိဗ္ဗထ၊ ဒိဗ္ဗမိ၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗမ။ ဒိဗ္ဗတံ၊ ဒိဗ္ဗန္တံ၊ ဒိဗ္ဗသု၊ ဒိဗ္ဗတေ၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗမသေ။

ပရောက္ခာဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...ဒိဒိဗ္ဗ၊ ဒိဒိဗ္ဗ၊ ဒိဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဒိဗ္ဗိတ္ထ၊ ဒိဒိဗ္ဗ၊ ဒိဒိဗ္ဗိမု၊ ဒိဒိဗ္ဗိတ္ထ၊ ဒိဒိဗ္ဗိရေ၊ ဒိဒိဗ္ဗိထေ၊ ဒိဒိဗ္ဗိတေ၊ ဒိဒိဗ္ဗိမေ။

အာပုဗ္ဗ ပဒဓာတ် ဝိတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန် ကား...အာပဇ္ဇတိ၊ အာပဇ္ဇေ၊ အာပဇ္ဇန္တိ၊ အာပဇ္ဇရေ စသည်ဖြင့် ဒိဝုဓာတ်အတိုင်းစဉ်လေ။

[ဤဒိဝါဒိဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်တို့သည် ကံ မရှိသည်သာ များ၏။ ထို့ကြောင့် ကံဟော ရုပ်များကို မပြတော့ပြီ။ ကျန်ဝိဘတ်များ ဖြင့် ရုပ်စဉ်ပုံကိုလည်း ဘူဝါဒိ ရုဓာဒိ ဂိုဏ်းတို့ကို မှီ၍ စဉ်နိုင်လောက်ပြီ။ သို့သော် ပို့ချရာ၌ ကား လူငယ်များကို ကျန် ဝိဘတ်များဖြင့် ရုပ်စဉ်မခိုင်းပါနှင့်။ နောင်ခါ အလိုအလျောက် စဉ်တတ်ကြပါလိမ့်မည်။ ဤဂိုဏ်းစဉ်များ၏ အနက်ကို ဆိုင်ရာသုတ်၌ တွေ့ရလတ္တံ့။]

ဒိဝါဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

သွားဒိဂိုဏ်း

သွားဒိတော ဣ ဣ၊ ဥဏာ ၈ သုတ်ဖြင့် “ဣ ဣ ဥဏာ” ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် သွားဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤသွားဒိဂိုဏ်း၌ သုဓာတ် ဣပစ္စည်း ဣပစ္စည်း ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... သုဏောတိ၊ သုဏာတိ၊ သုဏေ၊ သုဏန္တိ၊ သုဏောသိ၊ သုဏာသိ၊ သုဏာသိ၊ သုဏောထ၊ သုဏာထ၊ သုဏောမိ၊ သုဏာမိ၊ သုဏေ၊ သုဏောမ၊ သုဏာမ။ သုဏတေ၊ သုဏန္တေ၊ သုဏသေ၊ သုဏဂေ၊ သုဏေ၊ သုဏာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... သူယတေ၊ သူယန္တေ၊ သူယရေ၊ သူယသေ၊ သူယဂေ၊ သူယေ၊ သူယာမေ။

ပဉ္စမီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... သုဏောတု၊ သုဏာတု၊ သုဏေ၊ သုဏန္တု။ သုဏောဟိ၊ သုဏာဟိ၊ သုဏာ၊ သုဏောထ၊ သုဏာထ၊ သုဏောမိ၊ သုဏာမိ၊ သုဏေ၊ သုဏောမ၊ သုဏာမ။ သုဏတံ၊ သုဏန္တံ၊ သုဏသု၊ သုဏဂေ၊ သုဏေ၊ သုဏာမသေ။

သတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... သုဏေယျ၊ သုဏေ၊ သုဏေယျံ။ သုဏေယျာသိ၊ သုဏေ၊ သုဏေယျာထ၊ သုဏေယျာမိ၊ သုဏေ၊ သုဏေယျာမ။ သုဏေထ၊ သုဏေရံ၊ သုဏေတေ၊ သုဏေယျာဂေ၊ သုဏေယျံ၊ သုဏေ၊ သုဏေယျာမေ။

ပရှေးရှိသော အပဓာတ် ဥဏာပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်
 ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ပါပုဏာတိ၊ ပါပုဏော၊
 ပါပုဏန္တိ၊ ပါပုဏာသိ၊ ပါပုဏာထ၊ ပါပုဏာမိ၊ ပါပုဏော၊
 ပါပုဏာမ။ ပါပုဏတေ၊ ပါပုဏန္တေ၊ ပါပုဏသေ၊ ပါပုဏဓေ၊
 ပါပုဏော၊ ပါပုဏာမေ။

ဟိယျတ္တနိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္တုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... အပါပုဏာ၊
 ပါပုဏာ၊ အပါပုဏ၊ ပါပုဏ၊ အပါပုဏှ၊ ပါပုဏှ၊ အပါပုဏှ၊
 ပါပုဏှ၊ အပါပုဏော၊ ပါပုဏော၊ အပါပုဏ၊ ပါပုဏ၊
 အပါပုဏိ၊ ပါပုဏိ၊ အပါပုဏတ္တ၊ ပါပုဏတ္တ၊ အပါပုဏထ၊
 ပါပုဏထ၊ အပါပုဏ၊ ပါပုဏ၊ အပါပုဏမှာ၊ ပါပုဏမှာ၊
 အပါပုဏမှ၊ ပါပုဏမှ။ အပါပုဏတ္တ၊ ပါပုဏတ္တ၊ အပါပုဏထ၊
 ပါပုဏထ၊ အပါပုဏတ္တံ၊ ပါပုဏတ္တံ၊ အပါပုဏသေ၊
 ပါပုဏသေ၊ အပါပုဏဂံ၊ ပါပုဏဂံ၊ အပါပုဏိ၊ ပါပုဏိ၊
 အပါပုဏမှသေ၊ ပါပုဏမှသေ။

[ဤ ဂိုဏ်းရှစ်ဂိုဏ်း ခေါင်းစဉ်မှာ ဘူဝါဒိတောအ၊ ရုဓာဒိတော
 နိဂ္ဂဟိတ ပုဗ္ဗန္တ၊ ဒိဝါဒိတော ယော စသော သုတ်စဉ်အတိုင်းပင်
 ဖြစ်သည်။]

သွာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

ကိယာဒိဂိုဏ်း

ကိယာဒိဂေတာ နာသုတ်ဖြင့် “နာ” ဟူသော ဝိကရဏ ပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည် ကိယာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤ ကိယာဒိဂိုဏ်း၌ ကိဓာတ် နာပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ကိဏာတိ၊ ကိဏော၊ ကိဏန္တိ၊ ကိဏာသိ၊ ကိဏာထ၊ ကိဏာမိ၊ ကိဏော၊ ကိဏာမ။ ကိဏတော၊ ကိဏန္တေ၊ ကိဏသေ၊ ကိဏဝေ၊ ကိဏော၊ ကိဏာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ကိယတေ၊ ကိယန္တေ၊ ကိယရေ၊ ကိယသေ၊ ကိယဝေ၊ ကိယေ၊ ကိယာမေ။

အဇ္ဇတနီဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... အက္ခိဏိ၊ ကိဏိ၊ အက္ခိဏိ၊ ကိဏိ၊ အက္ခိဏံ၊ ကိဏံ၊ အက္ခိဏီသု၊ ကိဏီသု၊ အက္ခိဏံသု၊ ကိဏံသု၊ အက္ခိဏော၊ ကိဏော၊ အက္ခိဏာ၊ ကိဏာ၊ အက္ခိဏိ၊ ကိဏိ၊ အက္ခိဏိတ္ထ၊ ကိဏိတ္ထ၊ အက္ခိဏုတ္ထ၊ ကိဏုတ္ထ၊ အက္ခိဏိ၊ ကိဏိ၊ အက္ခိဏိမှာ၊ ကိဏိမှာ၊ အက္ခိဏိမု၊ ကိဏိမု၊ အက္ခိဏုမှာ၊ ကိဏုမှာ၊ အက္ခိဏုမု၊ ကိဏုမု။ အက္ခိဏာ၊ ကိဏာ၊ အက္ခိဏာ၊ ကိဏာ၊ အက္ခိဏု၊ ကိဏု၊ အက္ခိဏု၊ ကိဏု၊ အက္ခိဏိသေ၊ ကိဏိသေ၊ အက္ခိဏိဝံ၊ ကိဏိဝံ၊ အက္ခိဏာ၊ ကိဏာ၊ အက္ခိဏံ၊ ကိဏံ၊ အက္ခိဏိမေ၊ ကိဏိမေ။

ကိယာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

ဂဟာဒိဂိုဏ်း

ဂဟာ·ဒိတော ပုဏ္ဏာသုတ်ဖြင့် “ပုဏ္ဏာ” ဟူသော
 ဝိကရဏပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်
 ဂဟာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤဂဟာဒိဂိုဏ်း၌ ဂဟဓာတ် ဣာ
 ပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...
 ဂဏှာတိ၊ ဂဏှော၊ ဂဏှန္တိ၊ ဂဏှရေ၊ ဂဏှာသိ၊ ဂဏှာထ၊
 ဂဏှထ၊ ဂဏှာမိ၊ ဂဏှော၊ ဂဏှာမ။ ဂဏှတော၊ ဂဏှန္တေ၊
 ဂဏှရေ၊ ဂဏှသေ၊ ဂဏှဓေ၊ ဂဏှော၊ ဂဏှာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား ... ဂယုတော၊ ဂယုန္တေ၊ ဂယုရေ၊
 ဂယုသေ၊ ဂယုဓေ၊ ဂယု၊ ဂယုာမေ။

ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...

ဂဏှိဿတိ၊ ဂဏှိဿန္တိ၊ ဂဏှိဿရေ၊ ဂဏှိဿသိ၊
 ဂဏှိဿထ၊ ဂဏှိဿာမိ၊ ဂဏှိဿာမ။ ဂဏှိဿတော၊
 ဂဏှိဿန္တေ၊ ဂဏှိဿရေ၊ ဂဏှိဿသေ၊ ဂဏှိဿဓေ၊
 ဂဏှိဿံ၊ ဂဏှိဿာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား ... ဂယိုဿတော၊ ဂယိုဿန္တေ၊
 ဂယိုဿရေ၊ ဂယိုဿသေ၊ ဂယိုဿဓေ၊ ဂယိုဿံ၊ ဂယိုဿာမေ။

ဂဟဓာတ်နှောင် ပွပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့်
 ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ယေပွတိ၊ ယေပွေ၊ ယေပွန္တိ၊
 ယေပွရေ၊ ယေပွသိ၊ ယေပွထ၊ ယေပွာမိ၊ ယေပွေ၊ ယေပွာမ။
 ယေပွတော၊ ယေပွန္တေ၊ ယေပွရေ၊ ယေပွသေ၊ ယေပွဓေ၊
 ယေပွေ၊ ယေပွာမေ။

ဂဟာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

တနာဒိဂိုဏ်း

တနာဒိတော ဩ ယိရာ သုတ်ဖြင့် ဩပစ္စည်း ယိရပစ္စည်း ဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်းသက်၍ ပြီးကောင်းသော ပုဒ်အပေါင်း သည် တနာဒိဂိုဏ်းမည်၏။ ဤတနာဒိဂိုဏ်း၌ တနုဓာတ် ဩ ပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား--- တနောတိ၊ တနောန္တိ၊ တနောသိ၊ တနောထ၊ တနောမိ၊ တနောမ။ တနုတေ၊ တနောန္တေ၊ တနုသေ၊ တနုဝေ၊ တနွေ၊ တနုမေ။

ကရဓာတ်နှောင် ဩပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား.... ကရောတိ၊ ကရောန္တိ၊ ကရောသိ၊ ကရောထ၊ ကရောမိ၊ ကရောမ။ ကရောတေ၊ ကရောန္တေ၊ ကရောသေ၊ ကရောဝေ၊ ကရေ၊ ကရောမေ။

ယိရပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန် ကား... ကယိရတိ၊ ကယိရေ၊ ကယိရန္တိ၊ ကယိရသိ၊ ကယိရထ၊ ကယိရမိ၊ ကယိရေ၊ ကယိရမ။ ကယိရတေ၊ ကယိရန္တေ၊ ကယိရသေ၊ ကယိရဝေ၊ ကယိရေ၊ ကယိရာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ကရီယတေ၊ ကရီယန္တေ၊ ကရီယရေ၊ ကရီယသေ၊ ကရီယဝေ၊ ကရီယေ၊ ကရီယာမေ။

ပပုဗ္ဗအပဓာတ် ဩပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား... ပပျေတိ၊ ပပျေန္တိ၊ ပပျေသိ၊ ပပျေထ၊ ပပျေမိ၊ ပပျေမ။ [အတ္တနောပုဒ် ရုပ်ရှိသေး၏။]

တနာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

စုရာဒိဂိုဏ်း

စုရာဒိတော ဣတိ ဣယာသုတ်ဖြင့် ဣပစ္စည်း ဣယ
 ပစ္စည်းဟူသော ဝိကရဏပစ္စည်း သက်၍ ပြီးကောင်းသော
 ပုဒ်အပေါင်းသည် စုရာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ဤစုရာဒိဂိုဏ်း၌ စုရာဓာတ်
 ဣပစ္စည်း သက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်
 ကား...စောရေတိ၊ စောရေန္တိ၊ စောရေသိ၊ စောရေထ၊ စောရေမိ၊
 စောရေမ။ [အတ္တနောပုဒ်ဝိဘတ်ဖြင့် ရုပ်များ ရှိခဲ့၏။]

ဣယပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် ကတ္ထုရုပ်စဉ်
 ဟန်ကား...စောရယတိ၊ စောရယေ၊ စောရယန္တိ၊ စောရယသိ၊
 စောရယထ၊ စောရယာမိ၊ စောရယေ၊ စောရယာမ။
 စောရယတေ၊ စောရယန္တေ၊ စောရယသေ၊ စောရယဝေ၊
 စောရယေ၊ စောရယာမေ။

ကမ္မရုပ်စဉ်ဟန်ကား... စောရိယတေ၊ စောရိယန္တေ၊
 စောရိယရေ၊ စောရိယသေ၊ စောရိယဝေ၊ စောရိယေ၊ စောရိယာမေ။

စိန္တဓာတ် ဣပစ္စည်းသက်၍ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်ဖြင့်
 ကတ္ထုရုပ်စဉ်ဟန်ကား...စိန္တေတိ၊ စိန္တေန္တိ၊ စိန္တေသိ၊ စိန္တေထ၊
 စိန္တေမိ၊ စိန္တေမ။

စုရာဒိဂိုဏ်းပြီး၏။

[ဤမျှလောက်သော အစဉ်ဖြင့် အာချာတ် ရုပ်စဉ်နည်းကို
 နားလည်လောက်ပြီ။]

အာချာတ်ဂိုဏ်းပြီး၏။

Introduction

The first part of the book discusses the importance of the Dhamma in the lives of the people of the world. It is a religion of peace and love, and it is the only religion that is based on the truth. The Dhamma is a path of wisdom and compassion, and it is the only path that leads to the end of suffering. The Dhamma is a religion of the heart, and it is the only religion that is based on the truth. The Dhamma is a path of wisdom and compassion, and it is the only path that leads to the end of suffering. The Dhamma is a religion of the heart, and it is the only religion that is based on the truth.

The second part of the book discusses the importance of the Dhamma in the lives of the people of the world. It is a religion of peace and love, and it is the only religion that is based on the truth. The Dhamma is a path of wisdom and compassion, and it is the only path that leads to the end of suffering. The Dhamma is a religion of the heart, and it is the only religion that is based on the truth. The Dhamma is a path of wisdom and compassion, and it is the only path that leads to the end of suffering. The Dhamma is a religion of the heart, and it is the only religion that is based on the truth.

The third part of the book discusses the importance of the Dhamma in the lives of the people of the world. It is a religion of peace and love, and it is the only religion that is based on the truth. The Dhamma is a path of wisdom and compassion, and it is the only path that leads to the end of suffering. The Dhamma is a religion of the heart, and it is the only religion that is based on the truth. The Dhamma is a path of wisdom and compassion, and it is the only path that leads to the end of suffering. The Dhamma is a religion of the heart, and it is the only religion that is based on the truth.

Conclusion

The Dhamma is a religion of peace and love, and it is the only religion that is based on the truth. The Dhamma is a path of wisdom and compassion, and it is the only path that leads to the end of suffering. The Dhamma is a religion of the heart, and it is the only religion that is based on the truth. The Dhamma is a path of wisdom and compassion, and it is the only path that leads to the end of suffering. The Dhamma is a religion of the heart, and it is the only religion that is based on the truth.

May the Dhamma be the source of peace and happiness for all people.